

ปัญหาและแนวทางพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัย
ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

พรพรรณ จิตต์สัม

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
เมษายน 2561
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ พรพรรณ จิตต์สม ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นำวี)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นำวี)

.....กรรมการ
(ดร.สถาพร พฤษพิบูล)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่ 25 เดือน 6 พ.ศ. 2561

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีมาโดยตลอด เนื่องจากการได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวี อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ ดร.สถาพร พุทธิพิศกุล กรรมการสอบงานนิพนธ์ ซึ่งให้คำแนะนำปรึกษาแก่ผู้วิจัยทำให้งานวิจัยได้รับแนวทางที่ดีและ ถูกต้องในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์ในการศึกษาอย่างมากมาย ในการทำงาน จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ พระครูพิศาลชโลปมคุณ ผู้อำนวยการศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสัมภาษณ์ รวมทั้งข้อมูลและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ในการทำวิจัย และคณะครูศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ผู้ปกครอง และนักเรียน ชั้นอนุบาล 3 ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธาทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการ เก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

พรพรรณ จิตต์สม

57921070: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ปัญหาและแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อม/ การเรียนของนักเรียนปฐมวัย/
ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดราษฎร์ศรัทธา

พรพรรณ จิตต์สม: ปัญหาและแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน
ปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวง
มหาดไทย (PROBLEMS AND GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF STUDENTS'
LEARNING ENVIRONMENT OF CHILDHOOD TRAINING CENTER IN WAT RAT
SALTA UNDER DEPARTMENT OF LOCAL ADMINISTRATION, MINISTRY OF THE
INTERIOR) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: ภารดี อนันต์นาวิ, กศ.ด. 86 หน้า. ปี พ.ศ. 2561.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียน
ของนักเรียนปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
กระทรวงมหาดไทย ด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน
2 คน ครูผู้สอน จำนวน 4 คน ผู้ปกครอง จำนวน 4 คน นักเรียนชั้นอนุบาล 3 จำนวน 10 คน
รวมทั้งสิ้นจำนวน 21 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาสภาพแวดล้อมทางการเรียนปฐมวัยทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหาร ด้านกิจกรรม
การเรียนการสอน ด้านการให้บริการผู้เรียน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ด้านนักเรียน
และเพื่อนร่วมชั้นเรียน ด้านอาคารสถานที่ ทางด้านการบริหารมีการกำหนดนโยบายที่ไม่ชัดเจน
มีกฎระเบียบยังไม่ได้นำไปสู่การปฏิบัติ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์ขาดแคลนเป็น
จำนวนมาก ด้านการให้บริการผู้เรียน ยังขาดแคลนในเรื่องงบประมาณ โต๊ะ เก้าอี้ ด้านความสัมพันธ์
ระหว่างครูกับนักเรียน ครูไม่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ด้านนักเรียนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน นักเรียน
มีพฤติกรรมที่ก้าวร้าว ด้านอาคารสถานที่ อาคารเรียนอยู่ในช่วงก่อสร้าง ไม่มีการป้องกันให้รบกวน

2. แนวทางการพัฒนา คือ ด้านการบริหาร ควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและนำไปสู่
การปฏิบัติ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ควรจัดหาเงินทุนเพื่อใช้ในการซื้ออุปกรณ์การเรียนให้
มีความต้องการแก่นักเรียน ด้านการให้บริการผู้เรียน ควรทำเรื่องของงบประมาณจากกรมส่งเสริม
การปกครองท้องถิ่น ซื้อโต๊ะ เก้าอี้ ให้มีความเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน ด้านความสัมพันธ์
ระหว่างครูกับนักเรียน ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ด้านนักเรียนและเพื่อนร่วมชั้นเรียนควร
สร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนและให้นักเรียนสนใจในกิจกรรมที่ครูสอน ด้านอาคารสถานที่ควรมี
ป้ายเตือนภัยต่าง ๆ ทุกแห่งในเขตก่อสร้าง

57921070: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: PROBLEMS AND GUIDED DEVELOPMENT/ STUDENTS' LEARNING ENVIRONMENT/ CHILDHOOD TRAINING CENTER

PORNPAN JITSOM: PROBLEMS AND GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF STUDENTS' LEARNING ENVIRONMENT OF CHILDHOOD TRAINING CENTER IN WAT RAT SALTHA UNDER DEPARTMENT OF LOCAL ADMINISTRATION, MINISTRY OF THE INTERIOR. ADVISOR: PARADEE ANANNAWEE, Ed.D. 86 P. 2018.

This research aims to study problems and present guidelines for the development of student learning environment of Childhood Training Center in Wat Rat Saltha under Department of Local Administration, Ministry of the Interior. The design of this study was the qualitative approach. The researcher collected her data by reviewing relating documents and interviewing 21 key informants: 1 school administrator, 2 basic education school committees, 4 Teachers, 4 parents, 10 kindergarten students grade 3.

The results of the study were as follows:

1. Problems of students' learning environment found at Childhood Training Center in Wat Rat Saltha under Department of Local Administration, Ministry of the Interior consist of six aspects: 1) Administration, 2) learning and teaching activities, 3) student affairs services, 4) the relationship between teachers and students, 5) students and classmates, 6) places and buildings
Administration: unclear policies, not enforcing rules; Learning and teaching activities: lack of media and devices; Student affairs service: lack of sufficient budget, tables, chair; The relationship between teachers and students: teachers do not' good model, students and classmates: students have aggressive behavior, places and buildings: the buildings do not have a strong defense.

2. The guidelines development include school for the Administration: school should establish clear polices and practice them; Learning and teaching activities: school should consider budget for buying school supplies for the students needed. Student affairs services: School should buy enough tables, chairs, for the needs of students; The relationship between teacher and students: teachers should be good model, Students and classmates: Students should be motivated by interesting teaching activities, Places and buildings: There should be warning signs in construction zones.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
คำถามของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
สภาพทั่วไปของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.....	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียน.....	12
สภาพแวดล้อมทางการเรียนของ Astin.....	17
การวิจัยเชิงคุณภาพ.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	27
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	34
การเลือกพื้นที่ศึกษา.....	34
ผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	34
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
การสรุปผลและจัดทำรายงานการวิจัย.....	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	56
สรุปผลการวิจัย.....	56
อภิปรายผล.....	62
ข้อเสนอแนะ.....	66
บรรณานุกรม.....	68
ภาคผนวก.....	73
ภาคผนวก ก.....	74
ภาคผนวก ข.....	78
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	86

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	4

.....

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการเป็นกระทรวงหลักที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ให้การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้มีขีดความสามารถเต็มศักยภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และเป็นแรงผลักดันที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรือง (ภุริณี ตอบกลาง, 2554, หน้า 1) และ สภาวะแวดล้อมสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวผู้เรียนส่งผลต่อผู้เรียนทั้งทางบวกและทางลบ สภาพแวดล้อมทางการเรียนมีความสำคัญต่อการเรียนของผู้เรียนมาก และมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพการเรียนของผู้เรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 ได้แสดงเจตนารมณ์เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ คือ 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น และทำเป็น รักการอ่าน และ เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 4) จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอน สามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้อันเหมาะสม และความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและ แหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตาม ศักยภาพ (ภัทรภร ภาคสารศรี, 2552, หน้า 1) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มี ส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามได้เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับอาคารเรียน อาคารประกอบ สถานที่ บริเวณ รวมทั้งบุคคลและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวผู้เรียนทุกชนิด ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน หรือก่อให้เกิดการเรียนรู้ เพราะสภาพแวดล้อมทุกอย่างมีอิทธิพลเหนือจิตใจ และพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นการเสริมสร้าง ขวัญและกำลังใจในการประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดผลสำเร็จทางการศึกษาอย่างมี ประสิทธิภาพตามเป้าหมาย (สงวน มณีแสง, 2532, หน้า 139)

จากผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้อม้อมเป็นที่ประจักษ์ชัดว่าสภาพแวดล้อมทำให้พฤติกรรมของคนเป็นไปทั้งในทางที่ดีหรือไม่ดีก็ได้ ในการเรียนรู้และประสบการณ์ของแต่ละคนนั้น จะแตกต่างกันในสภาพแวดล้อมของแต่ละคนถึงแม้ว่าจะอยู่ห้องเรียนเดียวกันก็ตาม ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เหมาะสมย่อมส่งผลดีหรือมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (เฉลิม พรหมคุณากรณ์, 2539, หน้า 31) สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ตลอดจนพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของมนุษย์เป็นอย่างมาก เป็นตัวกล่อมเกลานุคลิกลักษณะและมีอิทธิพลเหนือบุคลิกภาพของผู้เรียน นับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาผู้เรียนมีส่วนทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์ของตน ดังนี้

Astin (1968, pp. 147-150) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนมี 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหาร หมายถึง การดำเนินงานด้านการบริหารของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบรรยากาศการเรียนการสอน 2) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนและการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน 3) ด้านบริการผู้เรียน หมายถึง งานที่ผู้เรียนหรือสถานศึกษาจัดขึ้น มีลักษณะเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านการให้บริการแก่ผู้เรียน หมายถึง งานบริการที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกสบายให้แก่ผู้เรียนในด้านชีวิตความเป็นอยู่และการศึกษาเล่าเรียน 5) ด้านนักเรียนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน หมายถึง การติดต่อสัมพันธ์ให้หมู่ผู้เรียนในสถานศึกษา 6) ด้านอาคารสถานที่ หมายถึง ลักษณะของอาคารสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เปิดสอนในระดับชั้นเตรียมอนุบาล ถึงชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ มีครู 16 คน มีนักเรียน 380 คน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการส่งเสริมพัฒนาการผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา แต่โรงเรียนก็ยังมีประสบปัญหาสภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านการบริหาร ขาดการจัดการดำเนินงานของศูนย์ในด้านแนวนโยบาย

กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อส่งเสริมพัฒนางานวิชาการ การบริการด้านกิจกรรมและการบริการด้านสวัสดิการให้แก่นักเรียนด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ขาดการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร วิจัยสอน การวัดผลประเมินผลของครูผู้สอน เอกสารประกอบการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียน ด้านการให้บริการผู้เรียน การจัดให้ผู้เรียนได้รับความสะดวก ปลอดภัย เช่น ด้านสุขภาพ บริการด้านประกันอุบัติเหตุ ด้านประชาสัมพันธ์ ด้านแนะแนวศึกษาต่อยังให้บริการได้ไม่ทั่วถึง ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน พบว่า ปัญหาพฤติกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอก

ชั้นเรียนทั้งด้านดีและไม่ดี ตลอดจนการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการเรียนการสอนระหว่างครูกับนักเรียน ด้านนักเรียนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนด้วยกัน การรวมกลุ่มและ จุดหมายของการรวมกลุ่ม การใช้เวลาว่าง การพบปะสังสรรค์ ความร่วมมือร่วมใจในกลุ่มเพื่อนร่วม ชั้นเรียน ตลอดจนกิจกรรมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนากระบวนการกลุ่มที่จัดขึ้นในสถานศึกษา ยังไม่ดีพอ และด้านอาคารสถานที่ พบว่า อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด ห้องน้ำ ห้องสุขา บริเวณที่พักผ่อน บริเวณสำหรับเล่นกีฬา ระบบการจราจร สถานที่จอดรถ ถนนภายใน โรงเรียน และการสาธารณูปโภคยังต้องปรับปรุงแก้ไขใหม่ให้มีความสะอาด มีความเป็นระเบียบ เรียบร้อย (ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา, 2558)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัย เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นและเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ อีกทั้งยังเป็นข้อมูลพัฒนา ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดให้เจริญก้าวหน้าอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

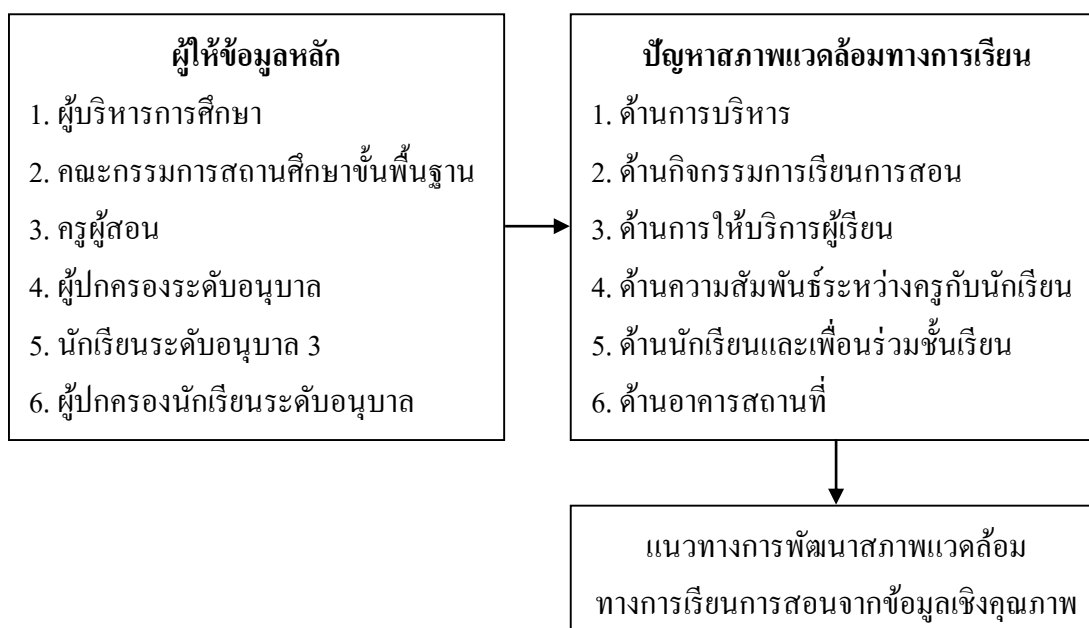
1. เพื่อศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนระดับปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนระดับปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

คำถามของการวิจัย

1. ปัญหาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย มีอะไรบ้าง
2. แนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เป็นอย่างไรบ้าง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้การวิเคราะห์จาก การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน ปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ตามแนวคิดของ Astin (1968, pp. 147-150) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน มี 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหาร 2) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ด้านการให้บริการผู้เรียน 4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน 5) ด้านนักเรียน และเพื่อนร่วมชั้นเรียน 6) ด้านอาคารสถานที่ โดยศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและครู ทำให้ได้ทราบถึงปัญหาและ กำหนดแนวทางแก้ไขและพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัย ศูนย์อบรม เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น และเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ อีกทั้ง ยังเป็นข้อมูลพัฒนาศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดให้เจริญก้าวหน้าอีกด้วย

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาปัญหาสภาพแวดล้อมของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ศึกษาการทำวิจัยเชิงคุณภาพ มีขอบเขตการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพมุ่งศึกษาปัญหาและหาแนวทางพัฒนาศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย โดยการสัมภาษณ์ ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน ผู้ปกครองของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ภายใต้ขอบเขตเนื้อหาปัญหาสภาพแวดล้อมและแนวทางการพัฒนา มี 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบริหาร 2) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ด้านการให้บริการผู้เรียน 4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน 5) ด้านนักเรียนและผู้ร่วมชั้นเรียน 6) ด้านอาคารสถานที่

2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสภาพแวดล้อมและแนวทางการพัฒนาของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 4 คน ผู้ปกครองระดับอนุบาล จำนวน 4 คน นักเรียนระดับอนุบาล 3 จำนวน 10 คน รวมทั้งหมด 21 คน

3. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

3.1 ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เป็นเวลา 2 เดือน

3.2 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมและแนวทางการพัฒนาศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญของแนวทางการพัฒนาศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ได้แก่ ด้านการบริหาร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการให้บริการผู้เรียน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ด้านนักเรียนและผู้ร่วมชั้นเรียน และด้านอาคารสถานที่ เป็นเวลา 2 เดือน

3.3 นำผลการสัมภาษณ์ที่ได้มาสรุปประเด็นปัญหา และแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมมาสรุปผลเขียนรายงานและจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ เป็นเวลา 2 เดือน

นียมศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหาสภาพแวดล้อมทางการเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการเรียนของนักเรียนปฐมวัยทั้งทางตรงและทางอ้อมของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

1.1 ด้านการบริหาร หมายถึง สภาพการณ์ในการจัดการดำเนินงานของศูนย์ในด้านนโยบาย กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อส่งเสริมพัฒนางานวิชาการ การบริการด้านกิจกรรม และการบริการด้านสวัสดิการให้แก่นักเรียน

1.2 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร วิธีสอน การวัดผลประเมินผลของครูผู้สอน เอกสารประกอบการสอน

1.3 ด้านการให้บริการแก่ผู้เรียน หมายถึง ลักษณะสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่จัดให้ผู้เรียนได้รับความสะดวก ปลอดภัย เช่น ด้านสุขภาพ บริการด้านประกันอุบัติเหตุ ด้านประชาสัมพันธ์ ด้านแนะแนวศึกษาต่อ

1.4 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน หมายถึง ปัญหาพฤติกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกชั้นเรียน ทั้งด้านดีและไม่ดี ตลอดจนการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

1.5 ด้านนักเรียนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนด้วยกัน การรวมกลุ่มและจุดหมายของการรวมกลุ่ม การใช้เวลาว่าง การพบปะสังสรรค์ ความร่วมมือร่วมใจในกลุ่มเพื่อนร่วมชั้นเรียน ตลอดจนกิจกรรมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนากระบวนการกลุ่มที่จัดขึ้นในสถานศึกษา

1.6 ด้านอาคารสถานที่ หมายถึง อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด ห้องน้ำ ห้องสุขา บริเวณที่พักผ่อน บริเวณสำหรับเล่นกีฬา ระบบการจราจร สถานที่จอดรถ ถนนภายในโรงเรียน และการสาธารณสุข

2. แนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน หมายถึง วิธีการหรือแนวทางที่จะปรับปรุงสภาพแวดล้อมในด้านที่มีผลกระทบต่อการศึกษาการเรียนการสอนของนักเรียนปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย มี 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหาร 2) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ด้านการให้บริการผู้เรียน 4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน 5) ด้านนักเรียน และเพื่อนร่วมชั้นเรียน 6) ด้านอาคารสถานที่

3. ผู้ให้ข้อมูลหลัก หมายถึง ผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารหรือดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่มีอำนาจสูงสุดของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์
ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

3.2 คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะกรรมการศูนย์อบรมเด็กก่อน
เกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

3.3 ครูผู้สอน หมายถึง ครูศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

3.4 ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ที่เป็นบิดา มารดา ญาติพี่น้อง หรือผู้ที่อยู่ในความดูแลของ
นักเรียนปฐมวัยของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

3.5 นักเรียนระดับอนุบาล 3 หมายถึง ผู้ที่ศึกษาเล่าเรียนในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์
ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

4. ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด หมายถึง สถานที่ที่จัดตั้งขึ้นในวัดไว้เพื่อดูแลเด็ก
ระดับชั้นอนุบาล ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กระทรวงมหาดไทย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษา เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียน ของนักเรียนปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

1. สภาพทั่วไปของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียน
3. สภาพแวดล้อมทางการเรียนของ Astin
4. การวิจัยเชิงคุณภาพ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพทั่วไปของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เปิดทำการสอนเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2495 ตั้งอยู่เลขที่ 257/ 2 ถนนเปรมใจราษฎร์ ตำบลเหมือง อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี (ภายในวัดราษฎร์ศรัทธา) มีพื้นที่ โรงเรียน 2 ไร่ 50 ตารางวา มีหมู่บ้านในเขตบริการ ได้แก่ ถนนเทศบาลพัฒนา 1 ถนนเทศบาลพัฒนา 2 และตำบลใกล้เคียง ประชาชนส่วนใหญ่ในเขตบริการประกอบอาชีพรับจ้าง การคมนาคมสะดวก มีไฟฟ้าและน้ำประปาใช้ทุกครัวเรือน บุคลากรในโรงเรียนประกอบด้วย ผู้อำนวยการศูนย์อบรมเด็ก ก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา 1 รูป เลขานุการผู้อำนวยการศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา 1 รูป หัวหน้าศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา 1 คน มีครู จำนวน 15 คน (ชาย 3 คน หญิง 12 คน) รวมทั้งสิ้น 18 รูป/ คน (ชาย 5 รูป/ คน หญิง 13 คน) นักเรียน จำนวน 385 คน มีอาคารเรียน 3 หลัง 20 ห้องเรียน อาคาร โรงอาหาร 2 หลัง อาคารอำนวยการ 1 หลัง

ประวัติศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดวัดราษฎร์ศรัทธาวัดราษฎร์ศรัทธา

ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธาวัดราษฎร์ศรัทธา เปิดทำการสอนเมื่อ วันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2495

พ.ศ. 2495 ท่านพระครูปลัดคิ่ง สุมโณ เจ้าอาวาสวัดราษฎร์ศรัทธา ได้ริเริ่มจัดการตั้งศูนย์อบรมเด็กขึ้นให้ชื่อว่า “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก” ขึ้นยังบริเวณ โรงครัวหลังเก่าของวัดราษฎร์ศรัทธา ใช้ศาลาการเปรียญของวัดเป็นที่เรียน

พ.ศ. 2513 กระทรวงสาธารณสุขได้ให้การสนับสนุนค่าตอบแทนผู้ดูแล และได้เปลี่ยนชื่อศูนย์ฯ เป็น “ศูนย์โภชนาการเด็ก” โดยมีพระครูสมุห์ภักดี โสภโณ (พระครูพิศาลชโลปมคุณ เจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน) เป็นผู้ดูแลและให้การอุปถัมภ์ตลอดมา

พ.ศ. 2530 คณะกรรมการสภาตำบล และพระครูสมุห์ภักดี โสภโณ (พระครูพิศาลชโลปมคุณ เจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน) ได้ร่วมปรึกษาหารือในการที่จะให้การสนับสนุนศูนย์ โดยการวางโครงการก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขึ้นใหม่ โดยใช้ชื่อตามระเบียบโครงการสร้างงานชนบทว่า “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก” ขึ้นโดยย้ายจากโรงครัวเดิมมายังบริเวณที่ตั้งปัจจุบัน โดยก่อสร้างอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กชั้นเดียว จำนวน 7 ห้องเรียน (อาคาร 1) อาคารอำนวยการ 1 หลัง พร้อมโรงอาหาร ห้องน้ำ รวมงบค่าก่อสร้างประมาณ 322,881 บาท

พ.ศ. 2535 พระครูพิศาลชโลปมคุณ สร้างหออพระพร้อมพระพุทธรูปหน้าอาคารเรียน เป็นเงิน 15,000 บาท

พ.ศ. 2540 จึงย้ายไปสังกัดกรมการศาสนาแล้วเปลี่ยนชื่อเป็น “ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ในวัดราษฎร์ศรัทธา”

พ.ศ. 2541 พระครูพิศาลชโลปมคุณ ได้ก่อสร้างอาคารเรียนเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งหลังเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กขนาด 2 ชั้น 8 ห้องเรียน เพื่อให้เพียงพอต่อเด็กที่จะเข้ามาเรียน โดยใช้งบประมาณของทางวัด จำนวนค่าก่อสร้างทั้งสิ้น 1,774,990 บาท โดยมี ฯพณฯ ชุมพล ศิลปะอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น มาเป็นประธานเปิดอาคารเรียนครั้งที่ 2

พ.ศ. 2545 พระครูพิศาลชโลปมคุณ ได้ก่อสร้างโรงอาหาร จำนวน 1 หลัง โดยใช้งบประมาณของทางวัด จำนวนค่าก่อสร้างทั้งสิ้น 157,200 บาท

พ.ศ. 2547 พระครูพิศาลชโลปมคุณ ได้ก่อสร้างห้องน้ำคุณครู จำนวน 1 หลัง จำนวน 3 ห้อง โดยใช้งบประมาณของทางวัด จำนวนค่าก่อสร้างทั้งสิ้น 27,800 บาท

พ.ศ. 2549 พระครูพิศาลชโลปมคุณ ได้ก่อสร้างสร้างว้ายน้ำ สำหรับเด็กจำนวน 1 สระ โดยใช้งบประมาณของทางวัด จำนวนค่าก่อสร้างทั้งสิ้น 850,280 บาท

พ.ศ. 2552 พระครูพิศาลชโลปมคุณ ได้ก่อสร้างห้องน้ำสำหรับเด็ก จำนวน 1 หลัง จำนวน 10 ห้อง โดยใช้งบประมาณของทางวัด จำนวนค่าก่อสร้างทั้งสิ้น 157,300 บาท

พ.ศ. 2556 พระครูพิศาลชโลปมคุณ ได้ก่อสร้างอาคารเรียนเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งหลังเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กขนาด 2 ชั้น 8 ห้องเรียน เพื่อให้เพียงพอต่อเด็กที่จะเข้ามาเรียนที่มีมากขึ้น

โดยใช้งบประมาณของทางวัด จำนวนค่าก่อสร้างทั้งสิ้น 4,500,000 บาท โดยมีนายณรงค์ชัย คุณปลื้ม มาเป็นประธานเปิดอาคารเรียนหลังที่ 3

การจัดการเรียนการสอน (พ.ศ. 2495-ปัจจุบัน)

พ.ศ. 2495-2513 เปิดสอนระดับชั้นเตรียม

พ.ศ. 2514-2559 เปิดสอนชั้นอนุบาล 1-2

พ.ศ. 2530-2545 เปิดสอนชั้นอนุบาล 1-3

พ.ศ. 2546-ปัจจุบัน เปิดสอนระดับชั้นเตรียมอนุบาล-อนุบาล 3

เกียรติประวัติศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดวัดราษฎร์ศรัทธา (พ.ศ. 2535-ปัจจุบัน)

พ.ศ. 2534 ได้รับคัดเลือกให้เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดีเด่น อันดับ 2 ของจังหวัดชลบุรี

พ.ศ. 2535 ได้รับรางวัลการประกวดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดีเด่นระดับของจังหวัดชลบุรี

พ.ศ. 2535 ได้รับรางวัลการประกวดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดีเด่น ระดับเขตภาคตะวันออก

รายนามผู้บริหารศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดวัดราษฎร์ศรัทธา (พ.ศ. 2495-ปัจจุบัน)

1. พระครูนิวริฐสารคุณ (พระครูปลัดยิ่ง สุมโน) พ.ศ. 2495-2513

2. พระครูพิศาลชโลปมคุณ พ.ศ. 2513-ปัจจุบัน

รายนามหัวหน้าศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดวัดราษฎร์ศรัทธา (พ.ศ. 2552-ปัจจุบัน)

1. นางสาวสิริพร รอดรัตน์ พ.ศ. 2552-ปัจจุบัน

คณะกรรมการศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดวัดราษฎร์ศรัทธา

1. นายสมบุญรณ์ ผดุงไทยธรรม ประธานกรรมการ

2. นายธนาชัย วิเศษเนตรดี กรรมการ

3. นายอุดม มิ่งเจริญพร กรรมการ

4. นางสาวอาน ชลิตาภรณ์ กรรมการ

5. นางนงนุช แป้นดี กรรมการ

6. นางอำภรณ์ เนตรดี กรรมการ

7. นางน้ำค้าง จุลนพ กรรมการ

8. นางสาวจันทนา ทองเจียม กรรมการ

9. นายไพ บัวโตน กรรมการ

สีประจำศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สีส้มและสีขาว

ปรัชญาศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ปญญา โลกสุมิ ปชโชโต

ปญญาเป็นแสงสว่างในโลก

อัตลักษณ์ประจำศูนย์ มีคุณธรรม นำปัญญา พละนามัยสมบุญ

เอกลักษณ์ประจำศูนย์ เสริมสร้างปัญญา พัฒนาคุณธรรม นำพละนามัยสมบูรณ
 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา

1. เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็กเล็กในด้านต่าง ๆ
2. เพื่อให้เด็กเกิดความรักและศรัทธาในคำสอนของพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรม

อันดีงาม

3. เพื่ออนุเคราะห์ สงเคราะห์ ตลอดจนแบ่งเบาภาระผู้ปกครอง
4. เพื่อให้พระสงฆ์ได้เผยแผ่ธรรมและได้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม
5. เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีงามระหว่างวัด บ้าน ชุมชน
6. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีสุขนิสัยที่ดี ร่าเริง สุขภาพอนามัยแข็งแรงสมบูรณ
7. เพื่อเป็นสนองนโยบายของรัฐที่ต้องการให้เด็กได้การศึกษาอย่างถูกต้อง
8. เพื่อให้รักและศรัทธาในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน

การจัดการศึกษาในระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2554-2556) ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด
 วัดราษฎร์ศรัทธา (ท้ายดอน) จะพบว่า ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาและประเมินคุณภาพ
 มาตรฐานระดับปฐมวัยยังมีปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน และต้องมีการพัฒนาให้ดีขึ้น ดังนี้

1. ด้านการบริหาร ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา บริหารศูนย์โดย
 พระครูพิศาลชลโภมาคุณ เป็นเจ้าอาวาสวัดราษฎร์ศรัทธา (ท้ายดอน) มีหน้าที่บริหารงานในวัด
 และศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ จึงทำให้ยังมีปัญหาในด้านขาดการประสานงาน และติดตามงาน
 มอบหน้าที่ให้กับหัวหน้าศูนย์รักษาการแทน ยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านวิชาการและ
 การบริหารงาน อีกทั้งครูในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ก็จบไม่ตรงสายงานที่
 เกี่ยวกับการศึกษา บุคคลากรส่วนใหญ่ขาดทักษะในการพัฒนางาน

2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ครูจบไม่ตรงสายการศึกษา ยังขาดทักษะในด้าน
 การจัดการเรียนการสอนในเรื่องของแผนการสอน หรือการมีสื่อวัตกรรมการต่าง ๆ ให้กับนักเรียน
 ครูไม่ค่อยมีการผลิตสื่อการเรียนการสอนให้กับนักเรียนและใช้เวลาว่างกับท้องถิ่นมาก ทำให้ครู
 จัดการเรียนการสอนไม่เต็มที่ การวัดและประเมินผลตามสภาพความจริงจะพบว่ายังมีนักเรียนที่
 อ่านไม่ออกและเขียนหนังสือไม่ได้ ขาดทักษะความเข้าใจในวิชานั้น ๆ ขาดความเข้าใจในการทำ
 วิจัยเด็กนักเรียนปฐมวัย และนำผลการวิจัยที่ได้ในชั้นเรียนสามารถนำไปพัฒนาให้เกิดประโยชน์
 สูงสุดแก่ผู้เรียน

3. ด้านการให้บริการผู้เรียน ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาศูนย์อบรมเด็กเปิดโอกาส
 ให้ผู้ปกครองทำบุญใส่บาตรร่วมกันกับนักเรียนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง บ้าน วัด ชุมชน

เตรียมความพร้อมให้กับเด็กในด้านต่าง ๆ และมีการเปิดสอนว่ายน้ำให้กับนักเรียนปฐมวัย แต่ยังคงขาดห้องปฏิบัติการห้องคอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ และครูปฐมวัยที่ยังไม่เพียงพอต่อผู้เรียน

4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ครูจบออกมาไม่ตรงสายการศึกษา จึงทำให้ขาดทักษะกระบวนการสอนที่ถูกต้อง สื่อการสอนไม่มีความพร้อมครูไม่ผลิตสื่อที่ทำขึ้นเองในการสอนนักเรียน เน้นนักเรียนท่องจำมากกว่าทักษะกระบวนการคิด นักเรียนที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ พบเป็นจำนวนมาก การทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำมาพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน

5. ด้านนักเรียนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน พบว่า นักเรียนยังขาดทักษะในด้านต่าง ๆ ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน และเด็กพิเศษ รวมถึงนักเรียนที่ย้ายตามพ่อแม่มาทำงานต่างจังหวัด นักเรียนต่างประเทศ ปัญหาครอบครัว ความยากจน ปัญหาพ่อแม่ยังวัยรุ่น ไม่พร้อมดูแลนักเรียน ขาดการดูแลเอาใจใส่บุตร รวมทั้งปัญหา

6. ด้านอาคารสถานที่ อาคารเรียนกำลังก่อสร้างเด็กมีจำนวนมากในแต่ละห้อง เนื่องจากอาคารสถานที่ปฏิบัติการไม่มีความเพียงพอ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ เกิดการชำรุดเสียหาย ไม่ได้รับการซ่อมแซม บำรุงรักษา (ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดวัดราษฎร์ศรัทธา, 2558)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียน

ความหมายของสภาพแวดล้อมทางการเรียน

สภาพแวดล้อมตามความหมายทั่วไปของพจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2532) ได้หมายถึง “ธรรมชาติที่แวดล้อมอยู่” ในความหมายนี้ก็จะกล่าวถึงธรรมชาติที่เกิดขึ้นในธรรมชาติที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต หรือทรัพยากรธรรมชาติ สภาพแวดล้อมทางการเรียน มีความสำคัญต่อการเรียนของผู้เรียนเป็นอย่างมาก โดยมีนักวิชาการหลายท่านกล่าวไว้ดังนี้

สภาพแวดล้อมในโรงเรียนนั้นมีความสำคัญ และควรตระหนักถึงอย่างยิ่งในการบริหารการศึกษา โรงเรียนจะต้องเสริมสร้างหรือให้มีสิ่งแวดล้อมที่ดีให้เกิดขึ้นเพื่อให้โรงเรียนมีบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจ ภาคภูมิใจ อบอุน เป็นกันเองมีความสบายใจ ปฏิบัติกิจกรรมอย่างเต็มที่และมีความสุข (กรมสามัญศึกษา, 2539)

Astin (1968, p. 3) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (School environment) หมายถึง ลักษณะใด ๆ ก็ตามของสถานศึกษาที่เป็นสิ่งเร้า (Stimulus) มีศักยภาพและอิทธิพลต่อนักศึกษา

McVey (1989, p. 124) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านกายภาพ ประกอบด้วย แสงสว่าง สี เสียง บริเวณที่ว่าง เฟอร์นิเจอร์ และลักษณะของสถานที่ที่ใช้ในการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมที่เป็นนามธรรม หรือสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาของ Wallbery (1987, p. 533) ได้กล่าวว่า ถ้ามองกันให้แคบลงในระดับห้องเรียน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาก็คือ บรรยากาศของชั้นเรียน ซึ่งเปรียบเสมือนกลุ่มของสังคมที่มีอิทธิพลต่อสิ่งที่ผู้เรียน ได้เรียนรู้นั่นเอง

บุญเกล้า ปลื้มอารมณ์ (2551, หน้า 13) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนทางกายภาพ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างในสถานศึกษาหรือนอกสถานศึกษา ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม

Savage (1991, pp. 57-58) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนมีผลกระทบโดยตรงและมีผลสนับสนุนช่วยเหลือผู้เรียน ผลกระทบโดยตรงต่อการกระทำกิจกรรมของผู้เรียน คือช่วยอำนวยความสะดวก อีกทั้ง อรรถจริย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2552) สภาพแวดล้อมหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่มีชีวิต และไม่มีชีวิตทั้งสิ้นเหตุการณ์ และสภาวะต่าง ๆ ที่อยู่โดยรอบตัวเราสภาพแวดล้อม อาจส่งผลกระทบต่อตัวเราทั้งทางบวกและทางลบ หรืออาจไม่ส่งผลกระทบต่อตัวเราก็ได้ อีกทั้ง ศรายุทธ ก่อเกียรติตระกูล และชนันท์ สติรพันธุ์ (2552) สภาพแวดล้อม คือ สิ่งที่อยู่รอบข้างอาจจะเป็นสิ่งที่จับต้องได้หรือไม่ก็ได้ มีผลที่ทำให้เกิดอิทธิพลและเกื้อหนุนต่อกันและกัน เช่น ถ้าเกิดอะไรขึ้นกับสิ่ง ๆ หนึ่งขึ้น อาจจะเป็นไปในทางที่ดีหรือไม่ดีก็จะทำให้สิ่งที่อยู่รอบข้างสิ่ง ๆ นั้นได้ผลกระทบตามไปด้วย อาจจะมีผลกระทบมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ อย่าง นอกจากนี้ อรรถพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2533) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ว่าเป็นสภาวะใด ๆ ที่มีผลต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม สภาพแวดล้อมที่เป็นรูปธรรม (Concrete environmental) หรือสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical environment) ได้แก่ สภาพต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น อาคาร สถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ วัสดุ อุปกรณ์ หรือสื่อต่าง ๆ รวมทั้งสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ตามธรรมชาติ อันได้แก่ ต้นไม้ พืช ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ส่วนสภาพแวดล้อมที่เป็นนามธรรม (Abstract environment) หรือสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยา (Psychological environmental) ได้แก่ ระบบคุณค่าที่ยึดถือซึ่งเป็นส่วนสำคัญของวัฒนธรรมของกลุ่มสังคมข่าวสาร ความรู้ ความคิด ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดและเจตคติต่าง ๆ ไม่ว่าจะ เป็นของตัวเองหรือคนอื่นก็ตาม วิมลสิทธิ์ หรยางกูร (2535, หน้า 3-5) ได้จำแนกสภาพแวดล้อมในโรงเรียนออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านมนุษย์ และด้านสภาพแวดล้อมกายภาพ โดยสภาพแวดล้อมในแต่ละด้านมีขอบเขตโดยสังเขป ดังนี้

- 1) ด้านมนุษย์ จะมีอิทธิพลต่อผู้เรียนทางด้านสรีรวิทยา เช่น ความต้องการพื้นฐานทางชีวภาพของมนุษย์ การรับรู้ สติรับรู้อื่น ๆ เกิดการเรียนรู้ การจำและการคิดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ และพฤติกรรมภายนอก เป็นต้น นอกจากนี้จะมีอิทธิพลทางด้านบุคลิกภาพ ทางด้านสังคมทางวัฒนธรรมอีกด้วย

2) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จะก่อให้เกิดโอกาสซึ่งเป็นสิ่งเร้าที่ทำให้มนุษย์เกิดพฤติกรรมที่เข้มแข็งจะก่อให้เกิดคุณสมบัติต่าง ๆ เช่น ความซับซ้อน ความง่าย ลักษณะกำวมซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะมีผลต่อการเรียนรู้ การจำ การคิด เป็นต้น นอกจากนี้ก็จะก่อให้เกิด ตำแหน่งของสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่แตกต่างกัน

กล่าวโดยสรุป สภาพแวดล้อมทางการเรียน หมายถึง สภาวะใด ๆ ที่มีผลต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม (Concrete environmental) หรือสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical environment) ได้แก่ สภาพต่าง ๆ ที่มนุษย์ทำขึ้น เช่น อาคารสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ วัสดุ อุปกรณ์ หรือสื่อต่าง ๆ รวมทั้งสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ตามธรรมชาติ ได้แก่ ต้นไม้ ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ การประเมินต้องเป็นการนำไปสู่การพัฒนาที่ดีกว่า มากกว่าการตัดสินว่าผู้เรียนเรียนรู้หรือไม่ สภาพแวดล้อมจะไม่ได้จำกัดอยู่เพียงในห้องเรียน

ความสำคัญของสภาพแวดล้อมทางการเรียน

การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาปฐมวัยมีความสำคัญต่อเด็ก เนื่องจากธรรมชาติของเด็กในวัยนี้สนใจที่จะเรียนรู้ ค้นคว้า ทดลอง และต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ดังนั้นการจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมตามความต้องการของเด็กจึงมีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็ก เด็กสามารถเรียนรู้จากการเล่นที่เป็นประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า จึงจำเป็นต้องจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของหลักสูตร เพื่อส่งผลให้บรรลุจุดหมายในการพัฒนาเด็ก ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมทางการเรียน ไว้ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ความสำคัญต่อสภาพแวดล้อม โดยบัญญัติไว้ในหมวด 4 มาตรา 23(2) กำหนดให้การจัดการศึกษา “ต้องให้ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์เรื่องจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างสมดุลยั่งยืน” ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ มาตรา 24(5) “ส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ จากข้อกำหนดดังกล่าว พอจะคาดคะเนได้ว่าสถานศึกษาน่าจะได้มอบหมายให้มีบทบาทเป็นแกนนำในการมีส่วนร่วมในการจัดการแก้ปัญหาสภาพแวดล้อมและทรัพยากร ตั้งแต่ระดับสถานศึกษา ชุมชน ประเทศ และโลก จะกลายเป็นสถาบันหลักที่ให้ความรู้และประสบการณ์จริงในการจัดการอนุรักษ์และพัฒนา รวมทั้งปลูกฝังในจริยธรรมด้านสภาพแวดล้อมด้านสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องรับภาระ ตั้งแต่การให้ความรู้ความเข้าใจในสภาพแวดล้อม เพื่อสร้าง

ความตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของสภาพแวดล้อม ปลูกฝังค่านิยมและเจตคติที่ดีต่อสภาพแวดล้อมและฝึกทักษะให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อมไปโดยไม่รู้ตัว ซึ่งจะต้องรับผิดชอบต่อกันในสถานศึกษาแล้วจะต้องส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาบุคคลและสภาพแวดล้อมนอกสถานศึกษาด้วย”

ทรรศนิย์ วรหาคำ (2554, หน้า 17) กล่าวถึงแนวคิดและความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียนควรมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างครู และนักเรียน รวมทั้งช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา เพราะนักเรียนได้รับการจัดการเรียนการสอนตามธรรมชาติ ได้ฝึกปฏิบัติจริง ดังนั้นสภาพแวดล้อมในโรงเรียนจึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก และมีอิทธิพลต่อผู้เรียนรู้ของนักเรียน และยังช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความคิด บุคลิกภาพ ให้ผู้เรียนได้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดีขึ้นและเรียนอย่างมีความสุข

มยุรี สิงห์โทราช (2536, หน้า 21) กล่าวถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่มีผลทางการศึกษาว่า สถานศึกษาเป็นสถานที่เด็กได้พบสิ่งแวดล้อมหลายอย่าง เช่น ได้มีการสมาคมติดต่อกับครูและเพื่อนนักเรียนในวัยต่าง ๆ ได้อ่านหนังสือในห้องสมุด ได้ดูภาพยนตร์และโทรทัศน์ ได้ฟังวิทยุที่ครูจัดขึ้นเพื่อประกอบการสอน ซึ่งล้วนแต่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาทั้งสิ้น นอกจากนี้ยังช่วยให้เด็กมีประสบการณ์ มีความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

อาริยา สดาร์ตัน (2556, หน้า 11) กล่าวว่า แนวคิดและความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนว่าสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีจะเป็นส่วนประกอบสำคัญส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ มีความปลอดภัย มีแรงจูงใจ ทำให้เกิดความสุขและประสบผลสำเร็จ เนื่องจากสถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่วัดผลประสบการณ์แก่นักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม ผู้เรียนได้รับการจัดการเรียนการสอนตามธรรมชาติ ได้ฝึกปฏิบัติจริง ดังนั้นสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญ และยังมีอิทธิพลต่อผู้เรียน มีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น ช่วยให้ทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี

พูลทรัพย์ มานะดี (2547, หน้า 23) การพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน คือ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในโรงเรียนทั้งทางด้านกายภาพและชีวภาพ เพื่อให้มีสภาพบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อโรงเรียนเพราะหากโรงเรียนมีสภาพที่สะอาด ร่มรื่น เรียบร้อยสวยงาม มีการจัดตกแต่งให้ร่มรื่นด้วยสวนหย่อมก็จะช่วยให้โรงเรียนมีบรรยากาศน่าอยู่ น่าเรียนมากยิ่งขึ้น และส่งผลให้บุคลากรและชุมชนเกิดการยอมรับ และรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อโรงเรียนได้มากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญต่อผู้เรียน เนื่องจากสภาพแวดล้อมของเด็กในวัยนี้สนใจค้นคว้า ทดลอง ลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งทำให้นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ มากมาย สิ่งแวดล้อมรอบโรงเรียน ปลูกฝังจิตสำนึกให้มีพฤติกรรมไปในทางที่ดี เพราะถ้าหากโรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่ดี สะอาด ร่มรื่น เรียบร้อยสวยงาม ก็จะทำให้การเรียนการสอนของนักเรียนดีขึ้น นักเรียนผลการเรียนที่ดีขึ้น

ทฤษฎีสภาพแวดล้อมทางการเรียน

ทฤษฎีการสอน (Teaching instructional theory) คือ ข้อความที่พรรณนา อธิบาย ทำนาย ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทางการสอนที่ได้รับการพิสูจน์ ทดสอบ และการยอมรับว่าเชื่อถือได้ ซึ่งนักจิตวิทยาหรือนักการศึกษาอาจพัฒนาหรือแปลงมาจากทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ทฤษฎีการสอนหนึ่ง ๆ มักประกอบไปด้วยหลักการสอนย่อย ๆ หลายวิธี (นิรมล ศตวุฒิ, 2534)

ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning theory) หมายถึง ข้อความที่พรรณนา การอธิบายการทำนาย ปรากฏการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนรู้ ซึ่งได้รับการพิสูจน์ ทดสอบตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และได้รับการยอมรับว่าเชื่อถือได้ และสามารถนำไปนิรนัยเป็นหลักหรือกฎการเรียนรู้ย่อย ๆ หรือนำไปใช้เป็นหลักในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้ ทฤษฎีโดยทั่วไปมักประกอบด้วย หลักการย่อย ๆ หลายประการ (สำลี รักสุทธิ, 2544)

ชนาธิป พรกุล (2544, หน้า 50) กล่าวว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การเรียนที่เกิดจากการคิด การค้นคว้า การทดลอง และการสรุปเป็นความรู้โดยตัวเองผู้เรียนเอง ผู้สอนจะมีบทบาทหน้าที่จากการถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้วางแผนจัดการชี้แนะและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุดเป็นกระบวนการมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพผู้เรียนสามารถนำวิธีการเรียนรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียน และประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนควรได้รับ และมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มตัว และได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ อันจะนำผู้เรียนไปสู่การเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง หลักการและกระบวนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีมีหลายวิธี (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, 2545)

วัฒนาพร ระจับทุกข์ (2542, หน้า 11) กล่าวว่า การจัดการการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด ทั้งร่างกาย สติปัญญา และอารมณ์ โดยเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อม การสรุปความรู้ด้วยตัวเอง และการได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

สำนักงานกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540, หน้า 54-55) กล่าวว่า การปฏิรูปการเรียนรู้อันที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด เป็นความพยายามในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด คือ การเป็นผู้ที่เก่ง ดี และมีความสุข โดยดำเนินการทุกวิถีทางที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด ความต้องการและสภาพชีวิตจริงของผู้เรียน เป็นการให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในด้านผลการเรียนรู้และกระบวนการเรียนที่ผู้เรียนต้องเป็นคนลงมือทำด้วยตัวเอง ให้นักเรียนสามารถเลือกทำสิ่งต่าง ๆ ตามความสนใจของนักเรียน แล้วครูจะได้รับความร่วมมือ และความรู้สึกที่เป็นมิตรจากนักเรียน

Rogers (1969) เป็นผู้คิดค้นและใช้คำว่า เด็กเป็นศูนย์กลาง (Child centered) เขามีประสบการณ์คล้ายคลึงกับ Maslow และมีข้อสรุปคล้ายคลึงกัน Rogers เริ่มทำงานเป็นนักจิตบำบัด โดยใช้หลักการของจิตวิเคราะห์และสรุปว่าทฤษฎีนี้มองว่าคนเป็นผู้ที่ช่วยตนเองไม่ได้ ต้องการความช่วยเหลือจากนักจิตบำบัดในการแก้ปัญหา โรเจอร์พยายามหาหลักทางจิตบำบัด จนในที่สุดเขาได้เสนอทฤษฎีให้คำปรึกษาแบบ Client centered ซึ่งเน้นความสำคัญของผู้มีปัญหา มากกว่าตัวผู้ให้คำปรึกษาที่มีลักษณะไม่ชี้นำช่องทาง คือผู้ให้คำปรึกษาจะไม่บอกผู้มารับคำปรึกษาว่าอะไรผิด และจะต้องทำอะไร ซึ่งแนวทางการคิดนี้แตกต่างจากกลุ่มจิตวิเคราะห์และกลุ่มพฤติกรรมนิยม ซึ่งมองเห็นว่าการมาแสดงพฤติกรรมถูกกำหนดจากสิ่งแวดล้อม แต่ Rogers กลับมีแนวคิดว่าผู้มารับคำปรึกษาจะเป็นผู้ควบคุมพฤติกรรมของตนเอง

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการสอน เป็นทฤษฎีที่มีนักจิตวิทยาหรือนักการศึกษาได้รับการพิสูจน์ทดสอบว่าใช้ได้หรือไม่ได้กับนักเรียน และได้รับการยอมรับและเชื่อถือได้ ซึ่งนักจิตวิทยา หรือนักการศึกษาอาจคิดค้นพัฒนาทฤษฎีหรือแปลงมาจากทฤษฎีการเรียนรู้เก่าให้มาเป็นทฤษฎีใหม่ และพัฒนาต่อมาเรื่อย ๆ เพื่อนำไปใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นที่ไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

สภาพแวดล้อมทางการเรียนของ Astin

สภาพแวดล้อมทางการเรียนเป็นสิ่งเร้าที่มีศักยภาพและอิทธิพลต่อผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเกิดการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ดังนั้น จึงมีหลายแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียน แต่การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะยึดการจำแนกตามแนวคิดของ Astin (1968, pp. 147-150) ที่เป็นปัจจัยส่งผลต่ออิทธิพลทางการเรียนของผู้เรียน 6 ประการ คือ

1. ด้านการบริหาร
2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ด้านการให้บริการผู้เรียน
4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน
5. ด้านนักเรียนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน
6. ด้านอาคารสถานที่

สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร

Astin (1968, p. 84) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร หมายถึง นโยบายและระเบียบ การปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารภายในสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องบริหารไปในทิศทางที่จะ ทำให้สถานศึกษาเต็มไปด้วยบรรยากาศแห่งมิตรภาพ กลุ่มเพื่อนภายในสถานศึกษามีความอบอุ่น มีความรู้สึกว่ามีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ มีความสุขสบาย อยากมาทำงาน มีความกระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น จะเห็นได้ว่าระบบการบริหารงานบุคคล การบริหารด้านงบประมาณ และการบริหารด้าน วิชาการ การดำเนินการต่าง ๆ ภายในโรงเรียนจะสำเร็จได้ด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรจาก การทำงานอย่างมีระบบ มีใจเอื้อเพื่อ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันเป็นมิตรต่อกัน สิ่งชี้วัดลักษณะสภาพ สิ่งแวดล้อมด้านการบริหาร (Astin, 1968, p. 56) ได้แก่ การจัดระบบการทำงานของครูอาจารย์ สายงานการบังคับบัญชาที่มีความเป็นกันเอง อบอุ่น มีความเป็นประชาธิปไตย ทุกคนรู้จักบทบาท หน้าที่ของตนเอง รวมถึงการจัดสวัสดิการและการจัดการด้านต่าง ๆ ด้วยลักษณะการบริหารงาน ที่ก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่ดีนั้น เริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบายในการแก้ปัญหาและพัฒนางานของ โรงเรียน

ทิสนา เขมมณี (2550, หน้า 18) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีอิทธิพลต่อครูและการสอน ของครูมาก ลักษณะของผู้บริหารล้วนมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของครู เช่น การที่ครูขาดขวัญ กำลังใจในการสอน ท้อใจในการทำงาน เนื่องจากผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุน มีอคติ ความลำเอียง ไม่ยุติธรรม และไม่ยอมรับความเห็นของครู เหล่านี้ย่อมส่งผลให้ครูขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน ขาดความกระตือรือร้นและเอาใจใส่ในการสอน ซึ่งส่งผลต่อการเรียนของผู้เรียนในที่สุด

ปฎิคม พงษ์ประเสริฐ (2550, หน้า 40) กล่าวว่า ถ้าผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีความเข้าใจใน เรื่องระบบการดำเนินงานของหน่วยงานแล้ว ผู้ปฏิบัติย่อมอุทิศตนเพื่องาน และขยันในการปฏิบัติงานดี การมอบหมายงาน และการสั่งการ ก็เป็นไปตามสายการบังคับบัญชาอย่างแจ่มชัด เหมาะสมกับ ความสามารถ ไม่เกินกำลังมอบหมายงาน และติดตามดูแล ช่วยเหลือ ถามไถ่ความเห็นดีเห็นชอบ ยกย่องชมเชย มีการสร้างขวัญกำลังใจ จัดสวัสดิการให้หลาย ๆ รูปแบบ เป็นต้น การบริหารทางด้านการวางแผน และนักบริหารที่มีอุดมการณ์ ต้องยึดหลักการศึกษาคือหัวใจสำคัญในการทำงาน

จะต้องใช้ความรู้ ความสามารถ และพยายามค้นหาแหล่งสนับสนุน ทั้งทางด้านการเงิน และวัสดุ อุปกรณ์จากแหล่งต่าง ๆ มาช่วยสร้างบรรยากาศทางการศึกษาที่ส่งผลทั้งทางตรง และส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ในสังคมในอนาคต

เลิศศักดิ์ คำปลิว (2551, หน้า 20) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมด้านการบริหาร หมายถึง การดำเนินการโดยวิธีที่หลากหลาย เพื่อให้ครูได้มีโอกาสใช้ความสามารถของตนเองเต็มที่ และสามารถอุทิศเวลาปฏิบัติหน้าที่ได้มากพอในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อในการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องมีความรู้ ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ตลอดแนวทางปฏิบัติที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

อารียา สตาร์ตัน (2556, หน้า 46) สามารถสรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาด้านการบริหาร เป็นระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา โดยมีกระบวนการในการดำเนินการที่ทำให้ภารกิจต่าง ๆ บรรลุเป้าหมายไปด้วยดีนั้นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จากบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมให้การปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างมีระบบ ทำให้บรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จได้ด้วยดีและมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนในด้านการบริหาร เป็นกระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลหรือผู้บริหาร เพื่อให้บริการการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม ทั้งนี้ผู้บริหารโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของครู ถ้าผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจในเรื่องระบบดำเนินงานของหน่วยงาน ผู้ปฏิบัติย่อมอุทิศตนเพื่องาน และสร้างขวัญกำลังใจทำให้ปฏิบัติงานออกมาดี และจัดสวัสดิการให้หลายรูปแบบเพื่อครูได้มีโอกาสใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ และปฏิบัติหน้าที่ได้มากพอในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

Astin (1968, p. 84) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การถ่ายทอดความรู้และทักษะ แนวความคิด และอุดมการณ์ทั้งหมดให้ปรากฏในตัวนักเรียน กระบวนการดังกล่าวอาจรวมถึงวิธีการในการถ่ายทอดการเรียนรู้ทั้งหมดที่เกิดขึ้นระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอน องค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน คือ การจัดห้องเรียน บรรยากาศในการเรียนการสอน คุณภาพของครูผู้สอน วิธีสอน หลักสูตร เจตคติที่ดีของครูผู้สอนต่อวิชาที่สอน

Romine (1974, pp. 139-143) กล่าวว่า องค์ประกอบที่จะช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีมีดังนี้

1. บุคลิกภาพของผู้เรียน ผู้สอนควรมีความกระฉับกระเฉง มีอารมณ์ขัน มีความสนใจที่จะสอน และเป็นกันเองกับนักเรียน
2. การเตรียมการสอน ผู้สอนควรเตรียมการสอนอย่างดี ชี้แจงให้ผู้เรียนทราบวัตถุประสงค์ในวิชาที่เรียน รวมทั้งแนะนำหนังสืออ้างอิงต่าง ๆ

3. การเสนอเนื้อหา ครูควรอธิบายชัดเจน กระตุ้นให้ผู้เรียน ได้คิดสามารถใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ ทำให้เรื่องยากกลายเป็นเรื่องง่าย

4. การประเมินผล ผู้สอนควรประเมินผลเป็นขั้น ๆ เพื่อเสริมแรงทางการเรียน เช่น แจ้งให้ผู้เรียนทราบผลสอบโดยเร็ว และให้กำลังใจผู้เรียน

5. การรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอนควรรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน และประเมินผลตนเองเสมอ

ลัดดา ภูเกียรติ (2552, หน้า 15) ได้ให้ความเห็นว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ต้องพิจารณาทั้งตัวผู้เรียนและตัวผู้สอน กล่าวคือ ในตัวผู้เรียนนั้นจะต้องได้รับประสบการณ์ตรงในการทำงาน ได้ฝึกปฏิบัติจริงจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเองได้ แสดงออกและฝึกคิดอย่างหลากหลาย ส่วนครูจะต้องเตรียมการทั้งด้านเนื้อหาและวิธีการที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ใช้ทักษะขบวนการต่าง ๆ ทั้งกระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม กระบวนการแก้ปัญหา ฯลฯ เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ในบรรยากาศที่ครูเตรียมไว้ ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

กัญญ์ธิดา ขอดดี (2555, หน้า 15) สรุปไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนผู้เรียนจะต้องเป็นผู้จัดกระบวนการและบรรยากาศในการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับรายวิชาที่สอน เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน รวมไปถึงการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อให้กระบวนการสอนนั้นเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ผู้สอนจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีได้ทั้งทางด้านความรู้ ความสามารถ และบุคลิกลักษณะ เพราะผู้สอนเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนประพฤติปฏิบัติตาม กระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 1) ได้กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาผู้เรียนทุกด้านได้มากที่สุดก็คือ “ครู” แม้ว่าคุณภาพของเด็กและเยาวชนจะมีรากฐานมาจากการอบรมเลี้ยงดูให้มีการพัฒนาไปในทางที่ดีอย่างต่อเนื่อง และบางครั้งจะต้องมีการแก้ไขข้อบกพร่องความเชื่อ และค่านิยมบางอย่างที่ไม่ถูกต้องเสียก่อน เพื่อสร้างแนวคิดที่ถูกต้อง ปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามควบคู่ไปกับการให้ความรู้ และจัดประสบการณ์ให้กับนักเรียนภายใต้สภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการปฏิบัติจริงตามธรรมชาติของผู้เรียน ดังนั้น ครูจึงเป็นกัลยาณมิตรของศิษย์เป็นบุคคลที่จะเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ใหม่ ๆ ให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ให้เกิดความรัก และความศรัทธาที่จะเรียนรู้ อยากมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุกขั้นตอนอย่างแท้จริง ดังนั้น ครูจึงนับว่าเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน ความกระตือรือร้นของครู ความสนใจ ความเอาใจใส่ในการสอน การแสวงหาความรู้ความเป็นนิจ การมีจิตใจดีงาม ความสุภาพอ่อนโยน ทั้งเสียงและบุคลิกภาพที่ดีจะช่วยโน้มน้าวจิตใจของนักเรียนให้เอาแบบอย่างครู และจะกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจใฝ่รู้ใฝ่เรียนด้วยความกระตือรือร้น มีชีวิตชีวาตามไปด้วย

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีส่วนสำคัญในการถ่ายทอดความรู้และทักษะ และการจัดประสบการณ์ อาจารย์ถึงวิธีการในการถ่ายทอดการเรียนรู้ทั้งหมดที่เกิดขึ้นระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอน องค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงานคือการจัดห้องเรียนให้เหมาะสมกับนักเรียน บรรยากาศในการเรียนการสอนในชั้นเรียน คุณภาพของครูผู้สอน วิธีการสอน การจัดหลักสูตรให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละช่วงชั้น ครูผู้สอนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่สอน นอกจากนี้พฤติกรรมของครูยังมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนต่อนักเรียนเป็นอย่างมาก ครูจึงเป็นกัลยาณมิตรของศิษย์ ให้ความรักอย่างเสมอภาค และความศรัทธาที่นักเรียนมีต่อครู และบุคลิกภาพที่ดีก็จะช่วยโน้มน้าวจิตใจของนักเรียนให้เอาเป็นแบบอย่าง ทำให้นักเรียนอยากมาโรงเรียน และสนใจการเรียนมากขึ้นครูต้องเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนใหม่ ๆ อยู่เสมอให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ อยากมีส่วนร่วม ใฝ่รู้ใฝ่เรียนมากยิ่งขึ้น

สภาพแวดล้อมด้านการให้บริการผู้เรียน

Astin (1968, p. 135) ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมด้านการให้บริการผู้เรียน หมายถึง ลักษณะสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่จัดให้ผู้เรียนได้รับความสะดวก ปลอดภัย และความสนุกสนาน เช่น บริการแนะแนว บริการสุขภาพ บริการด้านสวัสดิการ บริการห้องสมุด บริการด้านประชาสัมพันธ์ บริการด้านจัดหางาน และบริการด้านอาชีพ

หวน พันธุ์พันธ์ (2528, หน้า 97-99) ได้กล่าวว่า การจัดบริการต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับความสะดวก ปลอดภัย โรงเรียนจึงจัดบริการต่าง ๆ ให้ เช่น การบริการ อาหารกลางวัน การจัดบริการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย การจัดการให้ความปลอดภัยแก่นักเรียน การจัดการรถรับส่งนักเรียน การจัดร้านค้าของโรงเรียน เป็นต้น ดังรายละเอียดของการจัดบริการต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้

1. การจัดบริการอาหารและน้ำดื่ม เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับประทานอาหารและน้ำดื่มที่มีประโยชน์ ถูกสุขลักษณะ และราคาไม่แพง ทางโรงเรียนได้ให้ร้านค้าเข้ามาขายอาหารกลางวันแก่นักเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนทั้งในช่วงเช้าและกลางวัน นักเรียนก็จะได้รับความสะดวกสบาย ในกรณีที่นักเรียนบ้านไกลต้องออกเดินทางแต่เช้า ก็ได้รับประทานอาหารเข้าไปในโรงอาหารของโรงเรียน ยิ่งไปกว่านี้นักเรียนบางคนฐานะยากจน ไม่มีอาหารรับประทาน และไม่มีเงินซื้อจึงไม่ได้รับประทานอาหาร ทางโรงเรียนได้ช่วยเหลือให้นักเรียนได้รับประทานอาหารโดยไม่ต้องซื้อแต่ต้องช่วยเหลืองานโรงเรียนควบคุมดูแลในเรื่องความสะอาดของอาหาร ราคาคุณภาพ และต้องเป็นอาหารที่มีประโยชน์ ไม่มีสารเจือปน ในส่วนของน้ำดื่มโรงเรียนได้จัดให้มีเครื่องทำน้ำเย็น และเครื่องกรองน้ำบริการทุกอาคาร ร้านค้าในโรงอาหาร และร้านค้าสวัสดิการโรงเรียนก็มีบริการจำหน่ายน้ำดื่มสะอาดและราคาถูก

2. การจัดบริการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย การจัดบริการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยนี้นับว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นมากสำหรับนักเรียน เพราะถ้านักเรียนมีสุขภาพอนามัยดีก็ย่อมจะประสบผลสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน ในการจัดบริการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยนั้น ทางโรงเรียนจัดบริการเป็น 3 ประเภทด้วยกัน คือ ในการจัดบริการเกี่ยวกับการป้องกัน การจัดบริการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล และการจัดบริการเกี่ยวกับการให้การศึกษา ดังนี้ (ปิยะมาศ ลิทธิเชษ, 2556, หน้า 38-40)

2.1 การจัดบริการเกี่ยวกับการป้องกัน อาจจะทำให้ได้โดยครูประจำชั้นตรวจความสะอาดหรือสุขภาพของนักเรียนก่อนเข้าห้องเรียนทุกวัน ถ้าพบว่า มือ เล็บ ผม หรือเสื้อผ้าไม่สะอาด จะแนะนำนักเรียนทำให้สะอาดเพื่อป้องกันเชื้อโรค บางครั้งอาจจะพบว่านักเรียนเป็นหวัด หรือป่วยเล็กน้อย ๆ น้อย ๆ จะได้รับประทานยาป้องกันไว้ก่อนที่จะป่วยหนัก

2.2 การจัดบริการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล โดยทางโรงเรียนจัดให้มีห้องพยาบาล มียาสามัญประจำบ้าน และเตียงนอนเพียงพอต่อนักเรียน มีครูอยู่ประจำห้องพยาบาล เพื่อทำหน้าที่ปฐมพยาบาลได้ การรักษาพยาบาลก็คงทำได้ กรณีนักเรียนเจ็บป่วยเล็กน้อย ถ้าเจ็บป่วยมากก็ต้องพาส่งสถานอนามัยใกล้เคียง หรือโรงพยาบาล

2.3 การจัดบริการเกี่ยวกับการให้การศึกษา อันที่จริงการให้การศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยก็มีอยู่ในวิชาพลศึกษาและสุขศึกษา แต่อาจจะไม่ตรงกับสถานการณ์ในปัจจุบันก็ได้ การจัดบริการเกี่ยวกับการให้การศึกษาจึงจำเป็นต้องมี แต่แต่ละภาคเรียน โรงเรียนได้มีการเชิญแพทย์และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาบรรยายเกี่ยวกับการป้องกันโรค ไข้ภัยไข้เจ็บ การเลือกอาหารที่มีประโยชน์ และไม่มีสารพิษเจือปน

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมด้านการให้บริการผู้เรียน เป็นบริการด้านการประกันอุบัติเหตุ บริการด้านอาหาร และเครื่องดื่ม บริการด้านสุขภาพอนามัย บริการแนะแนวศึกษาต่อ และบริการด้านสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน ให้มีความสะดวกสบาย ปลอดภัย และเพื่อตอบสนองต่อพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี สร้างความปลอดภัยให้กับนักเรียนและความไว้วางใจที่ผู้ปกครองส่งนักเรียนมาโรงเรียน ให้มีความพึงพอใจในการได้รับบริการ

สภาพแวดล้อมทางการเรียนด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

Yee (1971, pp. 41-42) ได้ทำการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีอิทธิพลต่อการประสบผลสำเร็จอย่างไร โดยแยกเป็นเด็ก 2 พวก คือ พวกที่ถือครูเป็นศูนย์กลาง และพวกที่ถือนักเรียนเป็นศูนย์กลาง พบว่า พฤติกรรมที่แสดงความจงเกลียดจงชังของครูต่อเด็ก ทำให้เด็กเป็นคนเฉยเมย ถอยหนี เฉยชา ในการแก้ปัญหาเป็นปฏิกิริยาต่อคนอื่น ก้าวร้าว ปรับตัวไม่ได้ พฤติกรรมของผู้เรียนก็มีความสำคัญ ในการที่จะทำให้การเรียนการสอนเกิดสัมฤทธิ์ผล ดังที่ อรพันธุ์

ประสิทธิ์รัตน์ (2533, หน้า 55-56) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียนพบว่ามืองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ

1. พฤติกรรมการเรียน ประกอบด้วย ร่วมกิจกรรมการเรียนทุกครั้งเมื่อมีโอกาส ถือว่าการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เป็นสิ่งสำคัญ อยากให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบแปลก ๆ ใหม่ ๆ อยากให้ครูใช้สื่อการสอนบ่อย ๆ ส่งรายงานและการบ้านอย่างสม่ำเสมอ ชอบฟังครูเล่าประสบการณ์เล่าประกอบการสอน ตั้งใจในเวลาสอบทุกครั้งและศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

2. ความสัมพันธ์ต่อเพื่อนและครู ประกอบด้วย ความเคารพเชื่อฟังครูตลอดเวลา ประทับใจในเทคนิควิธีสอนของครู ประทับใจในพฤติกรรมของครูเป็นส่วนใหญ่ ชอบช่วยเหลือเพื่อน ส่วนใหญ่ตั้งใจเรียนแทบทุกวิชา เคยช่วยครูจัดห้องเรียนและสื่อการเรียนการสอน และสนุกสนานทุกครั้งที่มาเรียน

3. อารมณ์และความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมรอบข้าง ประกอบด้วย ไม่กล้าถามครูเมื่อมีปัญหา ชอบทำงานคนเดียวมากกว่าทำงานกลุ่ม รู้สึกกับข้อใจที่ครูเข้าสอนเข้าแต่เลิกสอนเร็ว รู้สึกน้อยใจที่ครูไม่เคยเรียกให้พูด เสียใจที่ครูจำชื่อไม่ได้ และเวลาครูคุมก็จะทำเฉยไม่สนใจฟัง

4. ความสัมพันธ์ทางครอบครัว ประกอบด้วย พ่อ แม่ พี่น้องไม่สนับสนุนให้เรียนมาจากครอบครัวที่บิดา มารดาแยกทางกัน เป็นเด็กกำพร้าบิดามารดา บิดามารดามีคู่สมรสใหม่ ผู้ปกครองบังคับให้เรียน และมีกิจกรรมทางบ้านมากจนไม่มีเวลาสนใจการเรียน

5. พฤติกรรมที่ไม่สนใจเรียน ประกอบด้วย ภาวนาให้ครูเลิกสอนเร็ว ๆ ทุกชั่วโมง ดีใจทุกครั้งที่ไม่มาสอน คุยกับเพื่อนขณะที่ครูสอนเป็นประจำ เคยหนีเรียนบ้างเป็นบางครั้ง ประพฤติผิดวินัยบ่อย และต้องการเรียนเพียงเพื่อให้จบเท่านั้น

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีอิทธิพล ความเคารพเชื่อฟังครูตลอดเวลา ประทับใจในเทคนิควิธีสอนของครู ประทับใจในพฤติกรรมของครูเป็นส่วนใหญ่ มีความเป็นกันเองกับนักเรียน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความแปลกใหม่อยู่เสมอ ใช้สื่อการสอนบ่อย ๆ สื่อที่ทำขึ้นเอง ครูควรเล่าประสบการณ์ประกอบการสอน เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน แต่งกายให้ถูกระเบียบ เรียบร้อย ถูกกาลเทศะ เพราะบุคลิกภายนอกส่งผลต่อนักเรียนจะได้นำไปเป็นตัวอย่างที่ดี

สภาพแวดล้อมด้านนักเรียนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน

สภาพแวดล้อมกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการปรับตัว เมื่อนักเรียนอยู่ในกลุ่มเพื่อนและคนอื่นเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์กันได้เป็นสังคมเดียวกัน และได้เรียนรู้ซึ่งกันและกันในกลุ่มเพื่อน ๆ การทำกิจกรรมต่างในชั้นเรียนร่วมกันจึงทำให้นักเรียนเกิดทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งทักษะอื่น ๆ ที่จะติดตัวนักเรียนไปในวันข้างหน้าเมื่อนักเรียนเจริญเติบโตขึ้น

Astin (1968, p. 15) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนร่วมโรงเรียนและร่วมชั้นเรียน มีอิทธิพลในการปรับตัวและการดำรงชีวิตในสังคมโรงเรียนซึ่งเปรียบเสมือนสังคมย่อย

อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2533, หน้า 48) พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของเพื่อนร่วมชั้นเรียนประกอบด้วย

1. ความสนใจในการเรียนของเพื่อนร่วมชั้น ได้แก่ ถือการเรียนเป็นเรื่องสำคัญ และมีการติดตามเนื้อหาที่เรียนตลอดเวลา ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากที่เรียนในห้องเรียนเสมอ ร่วมอภิปรายต่าง ๆ ในชั้นเรียน และการทำงานกิจกรรม

2. พฤติกรรมการเรียนของเพื่อนร่วมชั้นเรียน ประกอบด้วย ทำงานร่วมกับผู้เรียนอื่น ๆ ได้ มาเรียนสม่ำเสมอ ส่งการบ้านหรือรายงานตามกำหนดเวลา ซื่อสัตย์ สุจริต ในขณะที่สอบ จดงานอย่างละเอียด เพื่อเพื่อ และมิมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีอารมณ์ขัน และสนุกสนานกับการเรียน สนใจตอบคำถามครูขณะเรียน

3. พฤติกรรมของเพื่อนร่วมชั้นเรียน ประกอบด้วย แต่งกายสะอาดเรียบร้อย เฉลียวฉลาด รักสงบ ไม่ชอบทะเลาะวิวาท เคารพนับถือครูทั้งต่อหน้าและลับหลัง สนใจวิธีการสอนของครู

4. การมีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนของเพื่อนร่วมชั้น เข้าห้องเรียนช้า คุยเสียงดังในขณะที่เรียน อยู่ในชั้นเรียน เรียนอ่อน ได้เพียงอย่างไร้เหตุผล

โชคชัย ชยธวัช (2547, หน้า 180) ได้กล่าวถึงหน้าที่ศิษย์ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของเพื่อนว่า ต้องมีความรักใคร่เพื่อนนักเรียน ต้องแสดงความสุภาพอ่อนโยนต่อเพื่อนนักเรียนทั่วไปและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พุดจาด้วยความอ่อนหวานเรียบร้อย ไม่นำเอาคำหยาบคาย หรือคำเสียดสีมาใช้กับเพื่อน โดยคิดอยู่เสมอว่าเราไม่ชอบคำหยาบคำส่อเสียดชนิดใด เพื่อนเราก็ไม่ชอบเช่นนั้นเหมือนกัน อีกอย่างหนึ่งพยายามช่วยเหลือเพื่อนตามโอกาส เช่น ช่วยออกแรงทำงานบางอย่างให้แก่มัน มีน้ำใจโอบอ้อมอารี

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อนักเรียนเป็นอย่างมาก ได้เรียนรู้ซึ่งกันและกันในกลุ่มเพื่อน ๆ การกระทำต่าง ๆ ต้องมีความรักใคร่เพื่อนนักเรียน ต้องแสดงความสุภาพอ่อนโยนต่อเพื่อนนักเรียนทั่วไป และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พุดจาด้วยความอ่อนหวานเรียบร้อย ไม่นำเอาคำหยาบคายที่จะแสดงออกมาของเพื่อนร่วมชั้นเรียน รวมถึงการทำกิจกรรมต่างในชั้นเรียนร่วมกันจึงทำให้นักเรียนเกิดทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่

สภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ หมายถึง สภาพบริเวณรอบ ๆ โรงเรียนที่มีพื้นที่โดยรอบอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดให้กับผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 3) ได้กล่าวถึงบรรยากาศชั้นเรียน เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยตรง บรรยากาศการเรียนที่ดีจะช่วยสนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนเต็มความสามารถ และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครูและนักเรียน และระหว่างนักเรียนด้วยกัน จะช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

นอกจากนี้ สื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับบทเรียน สถานที่ตั้งทั้งในและนอกห้องเรียนและนอกห้องเรียน ตลอดจนบุคลากรในโรงเรียนล้วนมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศให้เกิดความรัก ความไว้วางใจ ศรัทธา เชื่อมั่น จำเป็นต้องประสานและร่วมมือ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในลักษณะบูรณาการ เชื่อมโยงสู่การปฏิบัติจริง

ทรศนิษฐ์ วรหาคำ (2554, หน้า 22) สรุปไว้ว่า สภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ หมายถึง การจัดห้องเรียนเป็นระเบียบเรียบร้อยน่าดู อยู่ในตำแหน่งหรือบริเวณที่เหมาะสมและเอื้อต่อประโยชน์ใช้สอย โดยการจัดขึ้นอยู่กับสภาพความเป็นไปได้และความเหมาะสมของห้องเรียนวัสดุที่ใช้และความสามารถในการจัดห้องของผู้สอนและผู้เรียน รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ภายนอกและภายในห้องเรียนและสิ่งปลูกสร้างให้มีความมั่นคงแข็งแรงปลอดภัย

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ (2551, หน้า 10-14) ได้กล่าวถึงลักษณะของห้องเรียนที่มีลักษณะทางกายภาพเหมาะสมกับการเรียนรู้ที่ควรเป็น ดังนี้

1. ห้องเรียนมีสีสันทันตา และเหมาะสม สบายตา อากาศถ่ายเทได้ดี และสร้างพอเหมาะปราศจากเสียงรบกวน และมีขนาดกว้างขวางเพียงพอกับจำนวนนักเรียน
2. ห้องเรียนควรมีบรรยากาศความเป็นอิสระของการเรียนรู้ การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตลอดจนการเคลื่อนไหวในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกประเภท
3. ห้องเรียนต้องสะอาด ถูกสุขลักษณะ น่าอยู่ ตลอดจนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย
4. สิ่งที่อยู่ภายในห้องเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ สามารถเคลื่อนย้ายได้และสามารถดัดแปลงเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนทุกประเภท
5. การจัดเตรียมห้องเรียนให้พร้อมต่อการสอนในแต่ละครั้ง เช่น ให้มีความเหมาะสมต่อการสอนวิธีต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น เหมาะสมต่อวิธีการสอนโดยกระบวนการกลุ่ม วิธีบรรยายและวิธีการแสดงละคร เป็นต้น

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ที่เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโดยตรง บรรยากาศการเรียนที่ดีต้องมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย จะช่วยสนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนเต็มความสามารถ และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครูและนักเรียน และระหว่างนักเรียนด้วยกัน จะช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสม

กับบทเรียน สถานที่ตั้งทั้งในและนอกห้องเรียนและนอกห้องเรียน ตลอดจนบุคคลากรในโรงเรียน ล้วนมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอน

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ความหมายของวิจัยคุณภาพ

เกียรตินาค สุทธิสุข (2552) กล่าวว่า การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เป็นการวิจัยที่มีการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นหลัก ซึ่งอาจได้แก่ คุณลักษณะ พฤติกรรม สภาพการณ์หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ เป็นต้น การวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านี้ต้องอาศัยประสบการณ์หรือความเชี่ยวชาญของผู้วิจัยในเรื่องนั้น ๆ เป็นอย่างมากในการที่จะวิเคราะห์ ให้ความหมาย วิพากษ์วิจารณ์ข้อมูลที่รวบรวมได้ ได้อย่างถูกต้องละเอียดลึกซึ้ง

นิตา ชูโต (2551, หน้า 25) กล่าวว่า การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นชื่อรวมของการวิจัยหลายสาขาวิชา และเป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางสังคม (Social phenomena) การค้นหาและให้ความหมาย (Meaning) ของผู้เคยมีหรือผ่านประสบการณ์ดังกล่าวซึ่งเป็นจริง (Social reality) ของบุคคลนั้น ๆ เป็นเรื่องของ “กระบวนการ” (Process) ตลอดจนการสร้างทฤษฎี (Theory building) จากบริบทของผู้เกี่ยวข้องในสภาวะทางสังคมนั้น ๆ เพื่อแสดงว่า “โลกทางสังคม” ที่เป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้ เป็นไป และสำคัญอย่างไรต่อบุคคล

Patton (1985) เป็นการวิจัยที่มุ่งทำความเข้าใจกับสถานการณ์ที่เป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของบริบทต่าง ๆ ซึ่งมีความสัมพันธ์กัน

Merriam (1993, p. 6) ให้ความหมายของงานวิจัยเชิงคุณภาพ คือ เป็นการวิจัยที่สนใจให้เกิดความเข้าใจในความหมายของโครงสร้างของมนุษย์ ในด้านความรู้สึนึกคิด และประสบการณ์ต่าง ๆ การวิจัยมุ่งอธิบายให้ความสนใจ โดยตรงกับประสบการณ์ในด้านชีวิตความเป็นอยู่ ความรู้สึก และประสบการณ์ที่ประสบกับความเปลี่ยนแปลง

ศุภกิจ วงศ์วัฒนุกิจ (2550) กล่าวว่า การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) หมายถึง การวิจัยที่มุ่งทำความเข้าใจ ดีความ และให้ความหมายแก่ปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับความรูสึกนึกคิด ความเชื่อ เจตคติ พฤติกรรม และวัฒนธรรมของมนุษย์ โดยมีวิธีการเก็บข้อมูลหลาย ๆ วิธีในทุกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต นักวิจัยแอบแฝงตัวเข้าไปคลุกคลีอยู่กับประชากรในชุมชนหรือในห้องเรียนที่ต้องการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูล ไม่นับการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นตัวเลข แต่ให้ความสำคัญกับการตีความและสังเคราะห์ข้อค้นพบบนพื้นฐานของข้อเท็จจริงที่เก็บได้ และนำเสนอข้อค้นพบในรูปแบบการบรรยาย หรืออาจสร้างออกมาเป็นทฤษฎีที่ใช้อธิบายพฤติกรรมทางวัฒนธรรมของมนุษย์ หรือปรากฏการณ์ทางสังคมได้หรือช่วยสร้าง

สมมติฐาน เพื่อใช้ประโยชน์ในการวิจัยต่อไป ตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ เป็นต้น

สุมิตร สุวรรณ (2552) ให้ความหมายของงานวิจัยเชิงคุณภาพ คือ เป็นการแสวงหาความรู้ โดยการพิจารณาปรากฏการณ์สังคมจากสภาพแวดล้อมตามความจริงในทุกมิติ สนใจข้อมูลด้านความรู้สึกนึกคิด การให้ความหมายหรือคุณค่ากับสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนค่านิยมหรืออุดมการณ์ของบุคคล เน้นการเข้าไปสัมผัสกับข้อมูลหรือปรากฏการณ์โดยตรง มักใช้เวลานานในการศึกษา ติดตามระยะยาว ไม่เน้นการใช้สถิติตัวเลขในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Inductive)

อารีย์วรรณ อ่วมตานี (2552) ให้ความหมายของงานวิจัยเชิงคุณภาพ คือ เป็นการวิจัยที่แสวงหาความจริงในสภาพที่เป็นอยู่โดยธรรมชาติ (Naturalistic inquiry) ซึ่งเป็นการสอบสวนมองภาพรวมทุกมิติ (Holistic perspective) ด้วยตัวผู้วิจัยเอง เพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ที่สนใจกับสภาพแวดล้อมนั้น โดยให้ความสำคัญกับข้อมูลที่เป็นความรู้สึกนึกคิด คุณค่าของมนุษย์ และความหมายที่มนุษย์ให้ต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัว เน้นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Inductive analysis)

สรุปได้ว่า การวิจัยคุณภาพ เป็นการศึกษาค้นคว้าโดยการไปสัมผัสกับแสวงหาความจริงในสถานการณ์ที่เป็นธรรมชาติ เข้าไปใกล้ชิดกับกลุ่มคนที่เราต้องการศึกษาในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลจะต้องอาศัยประสบการณ์ หรือผู้เชี่ยวชาญของผู้วิจัยในเรื่องนั้น ๆ ในการที่จะนำมาวิเคราะห์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ในการศึกษารายงานการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาสภาพแวดล้อมทางการเรียนนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษารายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน

คู่ย์ สุวรรณทอง (2547, หน้า 66-67) ได้ศึกษาการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนคำแสนวิทยาสรรค์ อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน และสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน ก่อนจะดำเนินการพัฒนานั้น ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้เกิดปัญหาต่อการเรียนการสอน ซึ่งสามารถแยกประเด็นปัญหาก่อนการพัฒนา คือ สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนปัญหา พบว่า ห้องเรียนสกปรก ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่มีการตกแต่งห้อง ป้ายนิเทศที่ให้ความรู้ทางวิชาการไม่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นปัจจุบัน บางห้องไม่มีข้อมูลเชิงวิชาการ ติดแล้วทิ้งว่างเปล่าเฉย ๆ ไม่เหมาะต่อการเรียนการสอน สภาพภายนอก

ห้องเรียน ปัญหาที่พบคือ บริเวณรอบ ๆ อาคารเรียนสกปรก มีเศษกระดาษ เศษถุงพลาสติก แก้วน้ำ เต็มไปทั่ว ขาดการเอาใจใส่ดูแลรักษา ไม่มีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ สวนหย่อมขาดการดูแล รับผิดชอบสภาพอากาศโดยรอบไม่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ ซึ่งกระทบต่อคุณภาพและประสิทธิภาพ ทางด้านการเรียนการสอน หลังจากผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการพัฒนา สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ปรากฏว่าการพัฒนาสภาพแวดล้อมในห้องเรียนมีความสะอาด เรียบร้อย มีการตกแต่งห้องเรียนอย่างสวยงาม ทำให้บรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธศิลป์ ดวงทอง (2550, หน้า 86-87) ได้ศึกษาการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ เรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านกระต่ายค่อน อำเภอปรางค์กู๋ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า สภาพก่อน การดำเนินการพัฒนาโรงเรียนยังจัดสภาพแวดล้อมได้ไม่ดีและไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ได้เท่าที่ควร ยังไม่เหมาะสมในอันที่จะเสริมสร้างเจตคติค่านิยมที่ดีงามและลักษณะที่พึงประสงค์ ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน เมื่อได้ดำเนินการพัฒนาตามกระบวนการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการครบ 2 วงรอบ ทำให้สภาพแวดล้อมของโรงเรียนในปัจจุบันได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ การพัฒนาบรรลุตามความหมายมุ่งหมาย คือ โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของ นักเรียน บริเวณสนามรอบอาคารภายในอาคารต่าง ๆ และภายในห้องเรียนมีความสะอาดเป็นระเบียบ เรียบร้อย สวยงามอยู่ตลอดเวลา กิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ห้องเรียน ทุกห้องมีการจัดตกแต่งอย่างสวยงามเอื้อต่อการเรียนรู้ตามเนื้อหาที่ศึกษาเล่าเรียน นักเรียนมีแรงจูงใจ ในการเรียนรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทำให้มีการพัฒนาไปในทางที่ดี ทั้งในด้านการเรียนรู้วิชาการต่าง ๆ และด้านความรับผิดชอบงานในหน้าที่ของตน ซึ่งเป็นที่คาดหวัง ได้ว่านักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นในโอกาสต่อไป

อาคม รุณสีงาม (2550, หน้า 65-67) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนคลองน้ำใสวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ใน 6 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการเรียนการสอน ด้านการให้บริการผู้เรียน ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนอง ความมุ่งหมายของผู้เรียน ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน พบว่า โดยรวมและ รายด้านส่วนใหญ่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านการให้บริการผู้เรียนและด้านการจัด การศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็น ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง พบว่า โดยรวมและรายด้านเกือบทุกด้านแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 โดยนักเรียนชายมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมสูงกว่านักเรียนหญิง เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างระดับช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านอาคารสถานที่และด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีความเห็นว่าสภาพแวดล้อมทางการเรียน มีความเหมาะสมสูงกว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 3

บุญเกล้า ปลื้มอารมณ์ (2551, หน้า 58) ได้วิจัยเรื่องสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านวังวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านวังวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยความคิดเห็นของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความคิดเห็นด้านลักษณะพฤติกรรมผู้เรียนนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบนักเรียนที่อยู่ระดับชั้นต่างกัน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ฉฐมนต์ ปัญจวิณิน (2553, หน้า 58-60) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านไร่จันดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านไร่จันดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาหลายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่และสื่อการเรียนการสอน ด้านผู้ปกครอง ระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเพื่อนร่วมชั้นเรียน ด้านผู้เรียน อยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านครูผู้สอน ผลการเปรียบเทียบปัญหาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านไร่จันดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามเพศของนักเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีด้านผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนผลการเปรียบเทียบปัญหาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านไร่จันดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามระดับชั้นโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กัญญ์ธิดา ยอดดี (2555, หน้า 59-60) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 1 จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศและระดับชั้นของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 1 จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านแล้วเรียงอันดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการบริหาร ด้านกิจกรรมผู้เรียน ด้านการเรียนการสอน ด้านกลุ่มเพื่อน ด้านสุขภาพ และด้านอาคารสถานที่ ผลการเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 1 จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับชั้นของนักเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านอาคารสถานที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยต่างประเทศ

Jiang, Sanada, Ushio, Tanaka, and Ohshima (2002, p. 2970) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนและความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพของครูผู้สอนและพัฒนาการของผู้เรียนในประเทศจีน การศึกษานี้มุ่งไปที่โครงสร้างสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนผลกระทบที่มีต่อพัฒนาการของผู้เรียนและอิทธิพลที่มีผลกระทบต่อชั้นเรียน ซึ่งครูใหญ่เป็นกำหนดขึ้น ผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมในชั้นเรียนนั้นมีหลายโครงสร้าง แต่มีโครงสร้างหลัก 5 ตัว คือ ความสัมพันธ์ของครูต่อนักเรียน ความสัมพันธ์ของนักเรียนกับนักเรียน คำสั่ง และกฎข้อบังคับต่าง ๆ การแข่งขัน และความรับผิดชอบในการเรียน โครงสร้างเหล่านี้คือสิ่งที่พัฒนาจากการกระทำของนักเรียน และคำถามจากแบบทดสอบ 5 ด้าน ที่ชื่อว่า ห้องเรียนของฉัน ชีวิตที่มีความสุข การปรับตัวเข้ากับโรงเรียน และลักษณะเด่นถูกคัดเลือกให้เป็นเกณฑ์การวัดพัฒนาการของนักเรียน ซึ่งมีแบบวัด 2 ระดับ คือ การวัดแบบเส้น และการวัดแบบรวม การวัดแบบเส้นจะเป็นการวัดแบบรายบุคคล และการวัดแบบรวมทั้งชั้น จากการวัดพบว่า ผลการพัฒนาสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนค่อนข้างดีมาก ในการพัฒนาการของนักเรียน และผลการวัดยังดีขึ้นจากค่าเฉลี่ยของพัฒนาการทั้งชั้นเรียน ซึ่งอาศัยหลักความเข้าใจทั้งชั้นเรียนแบบวัดผล อีกแบบหนึ่งคือ แบบเฉลี่ยรวบเป็นตัวแทนบอกพฤติกรรมของครูผู้สอนจากการศึกษา พบว่าบุคลิกภาพของครูนั้นมีความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งกับสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนมาก อัตราส่วนของค่าแปรปรวนของโครงสร้างสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนนั้นสามารถแปรออกมาเป็นบุคลิกภาพของครูเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับปัจจัยอื่น เช่น เพศ อายุ การสอนของครูลักษณะของโรงเรียน และขนาดชั้นเรียน ค่าเฉลี่ย SES ของครอบครัวนักเรียน พบว่า ลักษณะบุคลิกภาพของครูนั้นเป็นตัวที่มีผลต่อสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนมากที่สุด สมมติฐานที่สร้างขึ้นมาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน ลักษณะบุคลิกภาพของครู และการเปลี่ยนแปลงที่ได้มาจากนักเรียนถึงตรวจสอบ โดยแบบสอบถามที่ถามนักเรียนเรียกว่า SEM และผลที่ได้นั้นบ่งชี้ว่าสมมติฐานที่สำคัญคือ สภาพแวดล้อมในชั้นเรียนมีผลกระทบโดยตรงต่อนักเรียน สภาพแวดล้อมในชั้นเรียนเป็นผลกระทบมาจากครูใหญ่ ในขณะที่ผลกระทบหลัก ๆ ของบุคลิกภาพ ครูผู้สอนทำให้เกิดผลต่อนักเรียน คือ สภาพแวดล้อมในชั้นเรียน

Keefe (2003, p. 1613) ได้ศึกษาศูนย์การเรียนรู้วิถีทัศน์ว่าสามารถบูรณาการหลักสูตรการเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาได้อย่างไร ศูนย์การเรียนรู้ดังกล่าวเป็นการถ่ายทอดโทรทัศน์วงจรปิด โดยเชื่อมสัญญาณไปยังห้องเรียนทุกห้อง การบริการเรียบเรียงตัดต่อวิถีทัศน์แก่นักเรียนและครูสร้างบทเรียนวิถีทัศน์ และชุดการประชุม วิถีทัศน์ซึ่งเป็นการเตรียมประสบการณ์การเรียนผ่านการปฏิบัติการร่วมกันกับผู้เชี่ยวชาญอื่น ๆ รวมทั้งกลุ่มนักเรียนในพื้นที่ห่างไกล หรือการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ผ่านภาคสนาม พิพิธภัณฑน์ โรงภาพยนตร์ เป็นต้น ศูนย์การเรียนรู้ดังกล่าวได้สร้าง

สิ่งแวดล้อมทางการเรียนให้แพร่กระจายเพิ่ม และขยายการเรียนรู้เกิดขึ้นที่โรงเรียนวิธีการในการศึกษา อยู่กับการบอกลักษณะการประเมินรุ่นที่ 4 ของ Gub A และ Lincoln เพื่อพัฒนากรณีศึกษา การบูรณาการของการใช้ศูนย์การเรียนรู้ที่ดีที่สุดในโรงเรียนประถมศึกษาที่ใช้เน้นการใช้เทคโนโลยี การบรรยายสิ่งที่เกิดขึ้นในศูนย์การเรียนรู้ที่ดีที่สุดในโรงเรียน ซึ่งใช้เวลาสังเกตนานกว่า 2 ปี ได้ถูก มากำหนดกรอบในการอ้างอิงสิ่งที่เกี่ยวข้องและประเด็นปัญหาที่เป็นลักษณะการประเมินรุ่นที่ 4

Simon (1999, p. 2236) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความปลอดภัยส่วนบุคคลในบริบทของภาระ อื่น ๆ ทางสภาพแวดล้อมการสัมภาษณ์เบื้องต้นกับนักเรียนจำนวน 43 คน ในกลุ่มตัวอย่างที่เป็น ระบบเพื่อระบุมความรับผิดชอบที่สำคัญที่สุดของนักเรียนที่เป็นเยาวชน พบว่า นักเรียนเห็นว่า ความปลอดภัยเป็นความรับผิดชอบที่สำคัญประการหนึ่ง แม้ว่าจะไม่ใช่ความรับผิดชอบที่สำคัญ เป็นอันดับแรก และได้ใช้สารสนเทศจากการสัมภาษณ์เป็นฐานข้อมูลพัฒนาเครื่องมือการสำรวจ เพื่อวัดความปลอดภัยส่วนบุคคลในบริบททางสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ในกิจกรรม และในการปฏิบัติ อิศระ โดยการแบ่งวัดใน 2 องค์ประกอบ คือ ความต้องการ หรืออุปสงค์ และทรัพยากร หรืออุปทาน ได้ใช้เครื่องมือนี้วัดนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในชนบท จำนวน 186 คน ในกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักเรียนเหล่านี้ไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องความปลอดภัยส่วนบุคคลในสถานศึกษา และ นักเรียนเหล่านี้รับรู้ว่ามีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ผลการวิเคราะห์ความถดถอย พบว่า ความปลอดภัย ซึ่งเป็นความรับผิดชอบทางสภาพแวดล้อมนั้นมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจใน สภาพแวดล้อมของโรงเรียนสำหรับนักเรียนน้อยมาก การสนับสนุนทางอารมณ์การช่วยเหลือและ การกระตุ้นทางสังคมเหล่านี้ล้วนเป็นภาระความรับผิดชอบทางสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลมากต่อ สภาพแวดล้อม การศึกษาครั้งนี้ช่วยให้ทราบเกี่ยวกับความกลัวอาชญากรรม เมื่อตรวจสอบภาระ ความรับผิดชอบ เพื่อความปลอดภัยตามที่เยาวชนในชนบทเคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ทางการเรียน โดยถูกปล่อยปละละเลยไม่มีใครสนใจ ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพวกเขาใด ๆ เลยในช่วงเวลา ที่ผ่านมา

Brayboy (2003, p. 1158) ได้ศึกษาอิทธิพลแรงจูงใจของสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่มี ผลต่อการปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเชื้อสายดั้งเดิมของอเมริกาจากโรงเรียนใน รัฐแคโรไลนา โดยยึดกรอบความคิดทฤษฎีการกลับตัวของ แชนเคอตัน เนื่องจากนักเรียนกลุ่ม ดังกล่าวมีผลการเรียนต่ำกว่านักเรียนกลุ่มอื่น โดยเลือกศึกษากับนักเรียน 2 กลุ่ม จำนวน 50 คน จาก 3 โรงเรียน การเก็บข้อมูลใช้แบบทดสอบความสามารถทางคณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ แบบทดสอบสำหรับวัดแรงจูงใจในการเรียน โดยการใช้สภาพแวดล้อมที่ดีและการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้คะแนนสอบผ่านเกณฑ์ทั้งสองวิชา มีคะแนนจากการวัดแรงจูงใจ ดีมาก และจากการสัมภาษณ์ก็ได้ผลเช่นเดียวกัน ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อ

การเรียน เป็นการสื่อให้ทราบว่าสามารถทำให้นักเรียนเชื้อสายดั้งเดิมของอเมริกา มีโอกาสกลับตัวมาเรียนดีขึ้น

Nieland (1999, p. 47) ได้ศึกษาการพัฒนาพื้นที่ที่รกร้างให้เป็นศูนย์การเรียนรู้โดยการศึกษากระบวนการในการพัฒนาพื้นที่ที่รกร้าง จำนวน 22 ไร่ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เพื่อให้ครู ผู้เรียน หน่วยงาน และผู้มีส่วนได้เสีย ตลอดจนนักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาศึกษา ได้ผลการศึกษาพบว่า หลังการพัฒนาพื้นที่เสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้กลายเป็นศูนย์กลางทางการเรียนรู้ที่มีค่า ซึ่งประกอบด้วย พื้นที่ป่าแห่งชาติ ทุ่งหญ้าแพรรี ธารน้ำ ทุ่งหญ้าเขตฝน และอ่าวเล็ก ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้สร้างสวนวิทยาศาสตร์ขึ้นในบริเวณพื้นที่โรงเรียนสวนที่ 1 เป็นพื้นที่ไม้ยืนต้น 54 ชนิด สวนที่ 2 ปลูกไม้ประดับ และหญ้า 98 ชนิด สวนที่ 3 ประกอบด้วย พืชสมุนไพร ได้แก่ ดอกไม้ป่าต่าง ๆ ในเขตทุ่งหญ้าแพรรี และพื้นที่ไม้จากเขตทุ่งหญ้าแพรรี ที่สามารถดึงดูดผีเสื้อ และนกฮัมมิงได้มากมายอีกด้วย

Lijuan (1999) ได้ศึกษาการสร้างสรรคสภาพแวดล้อมที่มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาสังคมของเด็กในการศึกษา โดยการจัดการและการสร้างสรรคสภาพแวดล้อมที่ชอบที่สุดสำหรับเด็ก แล้วการพัฒนาสังคมอย่างกระฉับกระเฉง และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่จะได้รับการส่งเสริม ผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้ ด้านหลักการสำคัญ 3 ด้าน ของภารกิจในการสร้างสรรคสภาพแวดล้อมของประถมวัยศึกษาที่มีคุณภาพ ได้แก่ 1) ผลการสภาพแวดล้อมที่มีต่อการพัฒนาสังคมของเด็ก 2) การสร้างสรรคและจัดหาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และ 3) การจัดการสภาพแวดล้อมทางจิตใจ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ ความปลอดภัยที่ดี และสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ การจัดสถานที่ประกอบกิจกรรม การจัดหาวัสดุอุปกรณ์สำหรับกิจกรรมสภาพแวดล้อมทางจิตใจ ซึ่งใช้แทนมนุษย์สัมพันธ์ และบรรยากาศทางจิตใจทั่วไปของวัยก่อนโรงเรียนนั้นเป็นด้านสำคัญที่สุดในสถานการณ์ก่อนวัยเรียน ส่วนประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก ๆ การสร้างการดูแลเอาใจใส่ และความรักบรรยากาศระหว่างเพื่อน ๆ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูด้วยกัน สิ่งที่สำคัญเท่า ๆ กันกับสภาพแวดล้อมก่อนวัยเรียน คือ การพัฒนาสังคมของเด็ก สถานภาพของทางสังคม เศรษฐกิจของครอบครัว การสร้างสมาชิก รูปแบบการมีปฏิสัมพันธ์ และวิธีการให้การศึกษา มีน้ำหนักมากในการพัฒนาสังคมของเด็ก ดังนั้น ครูก่อนวัยเรียนจะต้องตระหนักถึงสภาพแวดล้อมของครอบครัว และการใช้สภาพแวดล้อมนี้ส่งเสริมการพัฒนาสังคมในเด็กที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

สรุปได้ว่า การสร้างสรรคสภาพแวดล้อมที่มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาสังคมของเด็กในการศึกษา โดยการจัดการและการสร้างสรรคสภาพแวดล้อมที่ชอบที่สุดสำหรับเด็กแล้วการพัฒนาสังคมอย่างกระฉับกระเฉง และเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง สภาพแวดล้อมในชั้นเรียนและความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพของครูผู้ และพัฒนาการของผู้เรียน ความสัมพันธ์ของครูต่อนักเรียน ความสัมพันธ์

ของนักเรียนกับนักเรียน คำสั่ง และกฎข้อบังคับต่าง ๆ การแข่งขัน และความรับผิดชอบในการเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก ๆ การสร้างการดูแลเอาใจใส่ และความรักบรรยากาศระหว่างเพื่อน ๆ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูด้วยกัน สิ่งที่สำคัญเท่า ๆ กันกับสภาพแวดล้อมก่อนวัยเรียนการพัฒนา สังคมของเด็ก สถานภาพของทางสังคมเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ เป็นอย่างมาก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. การเลือกพื้นที่ที่ศึกษา
2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. การสรุปผลและจัดทำรายงานการวิจัย

การเลือกพื้นที่การศึกษา

การเลือกพื้นที่การศึกษา การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เนื่องจากปัญหาและแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา (ท้ายดอน) ตำบลเหมืองอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่ายังไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานยังไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

การศึกษาค้นคว้านี้ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 21 คน แยกรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา (ท้ายดอน) ตำบลเหมือง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 1 คน
2. คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา (ท้ายดอน) ตำบลเหมือง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 2 คน

3. ครูผู้สอน ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา (ท้ายดอน) ตำบลเหมืองอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 4 คน
4. ผู้ปกครองนักเรียนระดับอนุบาล ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา (ท้ายดอน) ตำบลเหมือง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 4 คน
5. นักเรียนระดับอนุบาล 3 ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา (ท้ายดอน) ตำบลเหมือง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยผู้วิจัยเตรียมคำถามไว้เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย โดยผู้วิจัยใช้วิธีผสมผสานระหว่างการสัมภาษณ์แบบสนทนาอย่างไม่เป็นทางการ กับการสัมภาษณ์แบบตั้งคำถามไว้ล่วงหน้า โดยนำจุดแข็งของทั้ง 2 แบบมาใช้ประโยชน์ กล่าวคือ การสัมภาษณ์แบบการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการ ย่อมจะสะท้อนข้อมูลปัญหาสภาพแวดล้อมของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา (ท้ายดอน) โดยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลครอบคลุมขอบข่ายในการหาแนวทางการพัฒนาศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา (ท้ายดอน) ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่

1. ด้านบริหาร
2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ด้านการให้บริการผู้เรียน
4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน
5. ด้านนักเรียนและผู้ร่วมชั้นเรียน
6. ด้านอาคารสถานที่

เมื่อรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้วทำการสรุปข้อมูลปัญหาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัยศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดวัดราษฎร์ศรัทธา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา (ท้ายดอน) จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 4 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาล จำนวน 4 คน และนักเรียนชั้นอนุบาล 3 จำนวน 10 คน มีลักษณะคำถามครอบคลุมปัญหาสภาพแวดล้อมและแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อม ตามแนวคิดของ Astin (1968, pp. 147-150) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียน

ของนักเรียน มี 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหาร 2) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ด้านการให้บริการ
ผู้เรียน 4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน 5) ด้านนักเรียน และเพื่อนร่วมชั้นเรียน
6) ด้านอาคารสถานที่

1.1 วิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์

1.1.1 ประเด็นคำถามทุกคำถามต้องสัมพันธ์กับปัญหาและแนวทางการพัฒนา
นักเรียนปฐมวัยของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา (ท้ายคอน) สังกัดองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นคำถามที่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง

1.1.2 คำถามต้องชัดเจน ไม่คลุมเครือ

1.1.3 คำถามนั้นผู้ตอบคำถามต้องรู้จริงและตอบได้ รวมทั้งต้องไม่เป็นคำถามนำ
และแนะนำคำตอบ

2. การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

2.1 ผู้วิจัยนำประเด็นคำถามที่กำหนดไว้ เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย เสนอต่ออาจารย์
ผู้ควบคุมงานนิพนธ์ ตรวจสอบและพิจารณา จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงตามข้อแนะนำแก้ไข
ตามคำแนะนำก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูล

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบแบบสอบถาม

1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ อาจารย์ประจำภาควิชา
การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2) ดร.สถาพร พฤษภูมิกุล อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3) ดร.ธนวิน ทองแพง อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
โดยได้ทำการแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปใช้สัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในช่วงเดือนตุลาคม-กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559-2560
เป็นเวลา 2 เดือน โดยสัมภาษณ์ปัญหาและแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน
ปฐมวัยของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กระทรวงมหาดไทย จากผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา

ครูศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาล ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดวัดราษฎร์ศรัทธา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีการวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ตลอดเวลา กล่าวคือ ผู้วิจัยต้องวิเคราะห์และตีความข้อมูลที่ได้ตลอดเวลา ขณะปฏิบัติภาคสนาม มีการตรวจสอบความถูกต้องของการสัมภาษณ์ โดยเมื่อสัมภาษณ์เสร็จแล้วแต่ละประเด็นคำถามผู้วิจัยจะอ่านคำสัมภาษณ์เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลยืนยันความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง ผู้วิจัยมีการตรวจสอบข้อมูลที่ได้โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ กัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน โดยใช้หลักการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulate) คือ 1) ต้องเป็นข้อมูลที่สอดคล้องกัน 2) การสัมภาษณ์ 3) ตรวจสอบผู้ที่เกี่ยวข้องคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ครูศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา เพื่อให้ผลการวิเคราะห์ดูน่าเชื่อถือ หากการวิเคราะห์แบบสามเส้าเกิดปัญหา ข้อมูลที่ได้ไม่ตรงกัน ควรมีการอภิปรายในกลุ่มของผู้ประเมินและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์ว่าข้อมูลหลักฐานใดน่าเชื่อถือที่สุด ทั้งนี้การตัดสินใจควรตั้งอยู่บนข้อมูลหลักฐานและเหตุผลที่นำมาอ้างอิงเป็นสำคัญ และควรหาข้อมูลเพิ่มเติม เช่น การสัมภาษณ์ พร้อมกันนั้นทำการศึกษาข้อมูลวิเคราะห์ตีความหมาย เชื่อมโยงปัญหาและแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัย สร้างข้อสรุปโดยวิธีอุปนัยเป็นการตีความ (Interpretation) และการสรุปความ (Summary) ซึ่งสามารถนำมาสรุป เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาของงานวิจัยได้

การสรุปผลและการจัดทำรายงานการวิจัย

การเขียนและเสนอข้อมูลในรายงานนี้ใช้วิธีการเขียนพรรณนาวิเคราะห์เป็นหลัก โดยเมื่อเขียนจบ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลให้ผู้ให้ข้อมูลอ่านทบทวนแสดงความคิดเห็นร่วมกันและการตีความหมายจากการสัมภาษณ์ของผู้วิจัยว่าเที่ยงตรงตามที่ผู้ให้ข้อมูลเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย แล้วจึงแก้ไขข้อมูล นำเอาข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์และสรุปผลแล้วจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัยของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย 6 ด้าน ตามแนวความคิดของ Astin (1968, pp. 147-150) ได้แก่ คือ 1) ด้านการบริหาร 2) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ด้านการให้บริการผู้เรียน 4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน 5) ด้านนักเรียน และเพื่อนร่วมชั้นเรียน 6) ด้านอาคารสถานที่ โดยผู้วิจัยได้เสนอพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัยของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย จากการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัยของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาล นักเรียนชั้นอนุบาล 3 สภาพทั่วไปของปัญหาและแนวทางพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัยของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานบริหารทั่วไปเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัยของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยทั้ง 6 ด้าน ได้รับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. ด้านการบริหาร

ด้านการบริหาร ได้รับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

1.1 ปัญหาสภาพการณ์ในการจัดการดำเนินงานของศูนย์ในด้านแนวนโยบาย

กฎระเบียบ ข้อบังคับของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา พบว่า นโยบาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา นโยบายไม่ชัดเจน กฎระเบียบยังไม่ได้นำไปสู่การปฏิบัติ ต้องมีการกระจายอำนาจหรือแต่งตั้งครูและคณะกรรมการที่มีความถนัดได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานให้มากกว่านี้ จัดให้ข้อมูลข่าวสาร กฎระเบียบที่ชัดเจน และให้มีความทั่วถึง ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีกันมากขึ้น ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ว่า “นโยบายไม่ชัดเจน กฎระเบียบไม่เข้มแข็ง ไม่เป็นตามที่วางไว้” และสอดคล้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาที่ว่า “กฎระเบียบของศูนย์บางที่ออกมาแบบไม่เข้าใจ ไม่ชัดเจน ข้อบังคับไม่ครอบคลุมกับเด็กทุกคน” การบริหารงานที่นี้ก็จะมีความแตกต่างจากที่อื่น บางส่วนได้รับนโยบาย งบประมาณ

มาจากทางเทศบาล อีกด้านหนึ่งก็จะเป็นการบริหารของวัดทุก ๆ อย่างที่เป็นนโยบายหรือแผนงาน ก็ได้รับมาจากเจ้าอาวาสและทีมงานคณะกรรมการทุก ๆ ท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับภายในศูนย์ ส่วนปัญหาในการบริหารงานที่ยังเป็นปัญหาอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับครูผู้สอน ที่ว่า “การบริหารงานต้องมีการกระจายอำนาจหรือแต่งตั้งครูและคณะกรรมการที่มีความถนัดได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานให้มากกว่านี้ นโยบายไม่ชัดเจน กฎระเบียบไม่เข้มแข็ง ไม่เป็นตามที่วางไว้ ข้อบังคับมีการเปลี่ยนแปลง มีการแบ่งหน้าที่การบริหารยังไม่เป็นระบบ” ซึ่งพบข้อมูลตรงกับครูคนหนึ่งที่ว่า “การบริหารงานต้องมีการกระจายอำนาจหรือแต่งตั้งให้บุคลากรมีหน้าที่รับผิดชอบและได้ทำงานที่ตนเองมีความถนัด ความสามารถในด้านนั้น ๆ กฎระเบียบ ข้อบังคับของทางศูนย์อบรมก่อนเกณฑ์ในวัดราษฎร์ศรัทธา ผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังละเลย ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่วางไว้ เช่น การมาโรงเรียนของนักเรียนในตอนเช้า” ซึ่งพบข้อมูลตรงผู้ปกครองนักเรียนระดับอนุบาลที่ว่า “กฎระเบียบมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีความไม่ทั่วถึง มาส่งบุตรหลานสายก็ไม่ให้เข้าไปทำกิจกรรมในศูนย์ จึงทำให้บุตรหลานไม่อยากไปโรงเรียน”

1.2 ปัญหาการบริการด้านกิจกรรม หน้าที่ความรับผิดชอบของการทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ราษฎร์ศรัทธา พบว่า สถานที่การจัดกิจกรรมค่อนข้างจะลำบากในการจัดกิจกรรม เนื่องด้วยทางศูนย์ปรับปรุงสภาพแวดล้อมจึงทำให้ไม่สะดวกต่อการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้ง ขาดความร่วมมือของครูและผู้ปกครองที่บางครั้งอาจไม่สามารถให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่สามารถหยุดงานได้ ก็จะทำให้คนที่บ้าน ตา ยาย หรือบ้านใกล้เคียงที่ว่างมาร่วมกิจกรรมแทน ได้รับความร่วมมือไม่ดีเท่าที่ควร ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารที่ว่า “สถานที่การจัดกิจกรรมค่อนข้างจะลำบากในการจัดกิจกรรม” เนื่องด้วยทางศูนย์กำลังปรับปรุงสภาพแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาที่ว่า “สถานที่มันไม่เอื้ออำนวยความสะดวก จะจัดกิจกรรมทำอะไรก็ลำบาก ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือ” และสอดคล้องกับคำพูดของครูผู้สอนที่ว่า “หัวหน้างานมีการประชุมแบ่งหน้าที่ที่ไม่ชัดเจน ครูและผู้ปกครองบางท่านก็ไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร” เมื่อทางศูนย์มีกิจกรรมต่าง ๆ ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะไม่ค่อยให้ความร่วมมือ บางครั้งผู้ปกครองอยากเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียนแต่ไม่มีโอกาส และสอดคล้องกับผู้ปกครองนักเรียนระดับอนุบาลคนหนึ่งที่ว่า “เนื่องด้วยภาระหน้าที่ของงานที่จะต้องรับผิดชอบ ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียนได้” เช่นเดียวกับนักเรียนชั้นอนุบาล 3 คนหนึ่งที่ว่า “พ่อกับแม่ไม่สามารถมาทำกิจกรรมกับหนูได้เพราะไปทำงาน ให้ตามมาทำกิจกรรมแทน”

1.3 ปัญหาการบริการด้านสวัสดิการให้แก่ผู้เรียน พบว่า ทางโรงเรียนมีการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้เรียน คือ ประกันอุบัติเหตุสำหรับนักเรียน ปัญหาคือนักเรียนที่ไม่ได้ทำประกัน

อุบัติเหตุก็จะไม่ได้รับความคุ้มครอง ปัญหาที่จะเกิดตามมาถ้านักเรียนเกิดได้รับอุบัติเหตุ ผู้ปกครอง บางท่านไม่เห็นความสำคัญสวัสดิการที่โรงเรียนจัดให้ และมีความคิดเห็นต่างกัน และความล่าช้า ของประกันสังคมที่เวลาทำเรื่องเบิกค่าใช้จ่าย และเรื่องนักเรียนที่มีฐานะทางบ้านยากจนเป็น จำนวนมาก เปิดโอกาสให้ได้มีการสวัสดิการตรงนี้เพิ่มมากขึ้นก็จะดี ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้บริหาร ที่ว่า “ทางโรงเรียนจัดสวัสดิการประกันสังคมให้แก่ผู้เรียน ทุนการศึกษาแต่ผู้ปกครองไม่ยอมใช้สิทธิ หรือยอมจ่ายค่าสมัครก่อน พอเกิดอุบัติเหตุมาก็จะทำให้เบิกค่ารักษาไม่ได้ คิดว่าทำเรื่องเบิกจ่าย ขอมเสียเงินดีกว่า หรือคิดว่าจะไม่เกิดขึ้นกับบุตรหลานของตนเอง” ซึ่งสอดคล้องกับผู้ปกครอง นักเรียนอนุบาลคนหนึ่งที่ว่า “เมื่อทำประกันสังคมก็มีผลดีและผลเสีย คือ การทำเรื่องเบิกประกัน อุบัติเหตุทำเรื่องไปจะค่อนข้างที่จะช้ากว่าจะได้เงินคืน” เหมือนกับผู้ปกครองอนุบาลอีกคนหนึ่ง ที่ว่า “ทำเรื่องเบิกประกันสังคมนานมาก บางทีก็ลืมไปเลยถ้าไม่ติดตาม ส่วนทางด้านทุนการศึกษา สำหรับนักเรียนที่ครอบครัวยากจน อยากให้เปิดโอกาสให้เด็กคนอื่น ๆ ที่ยังขาดแคลนให้ทุน การศึกษาเพิ่มขึ้น” สอดคล้องกับนักเรียนอนุบาล 3 ที่ว่า “หนูอาศัยอยู่กับตากับยายแก่ ๆ ตากับยาย ยากจน บางทีไม่มีเงินจ่ายค่าใช้จ่ายประจำเดือนของโรงเรียน หนูอยากได้ทุนการศึกษา” สอดคล้อง กับครูผู้สอนที่ว่า “เปิดโอกาสให้นักเรียนยากจนได้เรียนฟรี ไม่เสียเงิน เพื่อช่วยนักเรียนผู้ที่ยากจน ให้มากขึ้นปัจจุบันทุนที่แจก อาจน้อยไป”

2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ได้รับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

2.1 ปัญหาหลักสูตรการเรียนการสอน พบว่า ทางศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ทางผู้บริหารและครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรเป็นจำนวนมาก หลักสูตรยังไม่มี ความทันสมัยและครูไม่สามารถสอนตรงตามแผนการสอนและไม่ได้ประยุกต์ใช้ ให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียน ดังคำให้สัมภาษณ์ของ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ว่า “หลักสูตรยังไม่ชัดเจน และไม่เป็นในทางเดียวกัน ต้องมีการปรับเปลี่ยนใหม่ให้สอดคล้องกับผู้เรียน” และมีความสอดคล้อง กับครูผู้สอนที่ว่า “ทางศูนย์มีการจัดอบรมครูเพื่อพัฒนางานน้อยมาก ปีหนึ่งมีแค่ครั้งเดียว” และ สอดคล้องกับครูอีกคนหนึ่งที่ว่า “ไม่มีการพัฒนาหลักสูตร เพราะครูยังไม่เข้าใจหลักสูตรที่ชัดเจน”

2.2 ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ครูในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

วัดราษฎร์ศรัทธา พบว่า ครูไม่จบสายครุมีจำนวนค่อนข้างมาก และไม่จบตรงสาขาวิชาที่เรียนมาใช้ ประสบการณ์ในการสอน และพบปัญหา นักเรียนที่มีจำนวนที่มากไป ทำให้ครูอาจดูแลไม่ทั่วถึง เด็กไม่ก่อนกล้าแสดงออก และปัญหาการ โยกย้ายถิ่นฐานกำเนิดตามบิดามารดาไปทำงานในที่ต่าง ๆ หรือบางครอบครัวก็นำบุตรหลานไปฝากไว้กับปู่ย่าตายาย” ทำให้การเรียนการสอน และความสามารถ ต่าง ๆ ของผู้เรียน อาจไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ว่า

“ครูจบไม่ตรงสายการสอน บางท่านไม่ได้จบครู และนักเรียนมีจำนวนมาก” ซึ่งสอดคล้องกับครูผู้สอนที่ว่า “นักเรียนมีจำนวนมาก ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ทั่วถึง ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ ความกล้าแสดงออก” สอดคล้องกับนักเรียนอนุบาลคนหนึ่งที่ว่า “หนูไม่กล้าออกไปหน้าห้องเวลาครูถาม เพราะหนูกลัวตอบผิด”

2.3 ปัญหาสื่อการเรียนการสอน พบว่า สื่อไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน เช่น โต้ะ เก้าอี้ นักเรียนยังขาดแคลนอยู่มาก ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่าครูนักเรียนชั้นอนุบาลคนหนึ่งที่ว่า “สื่อมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอกับความต้องการกับนักเรียน สื่อที่ได้จะค่อนข้างเก่า ไม่มี ความทันสมัย” ซึ่งสอดคล้องกับครูผู้สอนที่ว่า “สื่อที่ได้มีจำนวนไม่เพียงพอ สื่อที่ได้หมดสภาพการใช้งานเนื่องจากใช้มาหลายปี และไม่ตรงตามความต้องการกับนักเรียน” ส่วนทางด้านผู้ปกครองอนุบาลคนหนึ่ง ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “ครูบางท่านมีวิธีการสร้างสื่อได้ดี บางท่านไม่มีวิธีการสร้างสื่อการเรียนการสอนให้กับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับนักเรียนอนุบาลคนหนึ่ง ที่ว่า “ครูมีสื่อต่าง ๆ มาให้หนูเล่นทำกิจกรรมกับเพื่อน ๆ”

2.4 ปัญหาการวัดและประเมินผล พบว่า ผู้บริหารไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการวัดและประเมินผล จึงไม่สามารถถ่ายทอดความรู้แก่ครูได้ จึงทำให้ประเมินผลอาจไม่สัมฤทธิ์ผล ดังคำให้สัมภาษณ์ของครูผู้สอนที่ว่า “ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการวัดและประเมินผล และมีความไม่สมบูรณ์ เพราะมีการวัดผลแค่ปีละ 1 ครั้ง จึงทำให้การปรับปรุงและแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนทำได้ยาก” ซึ่งสอดคล้องกับครูผู้สอนอีกท่านว่า “ครูยังขาดความรู้และเทคนิควิธีการวัดและประเมินผลใช้เครื่องมือวัดผลยังไม่ถูกต้อง ขาดความรู้ในการสร้างเครื่องมือของการวัดที่มีคุณภาพ”

3. ด้านการให้บริการผู้เรียน

ด้านการให้บริการผู้เรียน ได้รับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

3.1 ปัญหาการจัดให้ผู้เรียนได้รับความสะดวกสบาย ทางศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา พบว่า ยังขาดแคลนห้องปฏิบัติการ เช่น ห้องพยาบาล เพราะนักเรียนที่ป่วยอาจเกิดขึ้นได้ทุกขณะ หากมีห้องพยาบาลก็จะสามารถปฐมพยาบาลนักเรียนเบื้องต้นได้ และการขาดแคลนอุปกรณ์การเรียน เช่น โต้ะ เก้าอี้ สำหรับนักเรียนเวลาเขียนหนังสือซึ่งมีจำนวนน้อยต้องแบ่งกันใช้ บางตัวก็เกิดการชำรุด เสียหาย ทำให้ไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ว่า “สภาพแวดล้อมภายนอกยังพบปัญหาอาคารสถานที่ยังไม่พร้อม และไม่เพียงพอต่อความต้องการ” ซึ่งสอดคล้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาที่ว่า “อาคารสถานที่ที่เราไม่เพียงพอต่อความต้องการประโยชน์ใช้สอย ห้องคอมพิวเตอร์ เพื่อเสริมทักษะให้กับครูและนักเรียน และห้องพยาบาล” และสอดคล้องกับครูผู้สอนที่ว่า “ยังขาดแคลนห้องพยาบาลเมื่อนักเรียนเจ็บป่วยไม่มีห้องพยาบาลต้องโทรศัพท์เรียกผู้ปกครองมารับกลับ ห้องเครื่องเล่น

เสริมทักษะที่อยู่ร่วม เครื่องเล่นที่สนามกลางแจ้งก็มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อนักเรียน” และ สอดคล้องอีกครูท่านหนึ่งที่ว่า “สภาพของเครื่องเล่นเก่า ขาดการซ่อมแซมหรือทาสีใหม่ และ สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน” และครูผู้สอนอีกท่านหนึ่งที่ว่า “สภาพแวดล้อมในห้องเรียน การจัดมุมการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความรู้ มีไม่เพียงพอ โต๊ะ เก้าอี้ ไม่เพียงพอ ต้องพลัดกันใช้กับห้องอื่น และมีการชำรุดเสียหายอยู่เป็นประจำ” ซึ่งสอดคล้องกับผู้ปกครองนักเรียน ชั้นอนุบาลคนหนึ่งที่ว่า “นักเรียนเขียนหนังสือ ไม่มีโต๊ะ เขียนหนังสือกับพื้น อาจทำให้เด็กเสียบุคลิก ในการเรียน” และยังสอดคล้องกับนักเรียนชั้นอนุบาล 3 ที่ว่า “อยากให้มีโต๊ะเขียนหนังสือเยอะๆ หนูจะได้ไม่เมื่อย”

3.2 ปัญหาด้านความปลอดภัย ทางศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา พบว่า ด้านความปลอดภัยอาจมีความปลอดภัยที่ไม่ค่อยรัดกุม มีการก่อสร้างอาคารสถานที่ อเนกประสงค์ จึงทำให้นักเรียนอาจจะต้องมีการระมัดระวังกันมากขึ้น มีปัญหาในเรื่องของเสียง สารเคมี ฝุ่นละออง อาจมีผลกระทบต่อตัวนักเรียนได้ ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ว่า “ปัญหาทางด้านของเสียงรบกวนในการเรียนการสอน หรือการนอนกลางวันของเด็กเล็กก็จะมี เสียงก่อสร้าง หรือแม้กระทั่งฝุ่นละออง หรือสารเคมีพัดมาส่งกลิ่นเหม็น สร้างปัญหากับนักเรียน เป็นอย่างมาก” ซึ่งสอดคล้องกับผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลที่ว่า “กลัวบุตรหลานไม่มีปลอดภัย บริเวณรอบ ๆ ที่ก่อสร้าง กลัวบุตรหลานจะไม่ได้นอนกลางวันเพราะเสียงดังไปรบกวนการนอน ของเด็ก” และคำให้สัมภาษณ์ของครูนักเรียนชั้นอนุบาลคนหนึ่งที่ว่า “ปัญหาเรื่องเล่นต่าง ๆ อาจ จะทำให้นักเรียนเกิดอุบัติเหตุได้ เพราะมีความไม่ปลอดภัย สัญญาณในการเตือนภัยต่าง ๆ กริ่ง ทางโรงเรียนก็ยังมีขาดอยู่”

3.3 ปัญหาด้านสุขภาพของนักเรียน พบว่า ทางศูนย์ไม่มีห้องสำหรับปฐมพยาบาล ใให้กับนักเรียนที่มีอาการเจ็บป่วย เพื่อคัดแยกนักเรียนที่มีอาการเจ็บป่วยออก จึงเป็นปัญหาและ การดูแลเอาใจใส่ของผู้ปกครอง บางท่านมีความใส่ใจบุตรหลานน้อยเกินไป มีนักเรียนจำนวน ไม่น้อยที่มีปัญหาทางด้านสุขภาพแต่ขาดการดูแลเอาใจใส่ของผู้ปกครอง ดังคำให้สัมภาษณ์ ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ว่า “ปัญหาส่วนใหญ่ของนักเรียนที่มีอาการเจ็บป่วย มีไข้ แต่ไม่สามารถดูแลได้ จึงมาฝากไว้ให้ครูดูแล” ซึ่งสอดคล้องกับครูผู้สอนที่ว่า “ผู้ปกครองจะนำนักเรียนมาโรงเรียน เนื่องจากไม่มีใครดูแล ผู้ปกครองต้องไปทำงานจึงทิ้งภาระมาให้ครูต้องดูแลอาการป่วยของนักเรียน เบื้องต้น” และสอดคล้องกับผู้ปกครองคนหนึ่งที่ว่า “บางหลายเป็นหนักครูต้องโทรให้ผู้ปกครอง มารับกลับพานักเรียนไปหาหมอ” และสอดคล้องกับนักเรียนชั้นอนุบาล 3 ที่ว่า “เวลาหนูไม่สบาย พ่อแม่ก็เอาหนูมาโรงเรียน เพราะไม่มีใครดูแล ถ้าหนูตัวร้อน ปวดท้อง ครูก็จะโทรศัพท์ทำให้พ่อแม่มารับ” จากนักเรียนที่ปกติ

3.4 ปัญหาด้านประชาสัมพันธ์ พบว่า การจัดทำเอกสารหรือสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข่าวสารหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา มีรูปแบบที่ไม่แน่นอน และไม่มีความต่อเนื่อง ไม่ค่อยละเอียด และประชาสัมพันธ์ไม่มีความทั่วถึง ผู้ปกครองได้รับข่าวสารน้อยหรืออาจไม่ได้รับข่าวสาร ไม่มีความต่อเนื่อง ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ว่า “มีการเผยแพร่ข่าวสารน้อย และเวลากระชั้นชิด เอกสารที่ออกไปบางทีก็ไม่นำเสนอผู้บริหารให้ทราบก่อน กำหนดเวลาที่ไม่แน่นอน อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา” ซึ่งสอดคล้องกับครูผู้สอนที่ว่า “เอกสารที่ออกไปเวลาไม่แน่นอน มีการเปลี่ยนทำให้ผู้ปกครองได้รับข่าวสารมีความล่าช้า” และสอดคล้องกับครูผู้สอนอีกคนหนึ่งที่ว่า “การบริหาร การจัดทำหนังสือ แจ้งข่าวสารหรือข่าวสารในรูปแบบต่าง ๆ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ได้รับจดหมายหรือไม่ได้รับจดหมายแล้วไม่สนใจถาม หรือสนใจอ่านและบางท่านอ่านแล้วก็ขาดการติดตาม”

3.5 ปัญหาด้านแนะแนวศึกษาต่อ พบว่า ผู้ปกครองไม่สนใจในเรื่องเอกสารที่ทางศูนย์แจกประชาสัมพันธ์ในเรื่องการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษา จึงทำให้ผู้ปกครองไม่ทราบวันเวลาที่มีการประชุมเพื่อให้ความรู้ในเรื่องการศึกษาต่อ และพ่อแม่ไม่ทราบว่าจะต้องยื่นเอกสารการสมัครทำให้บุตรหลานของท่านพลาดในการเข้าศึกษาต่อ ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ว่า “ทางศูนย์มีแบบสอบถามการศึกษาต่อแจกผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองที่บุตรหลานอยู่ที่นี่ได้มีสิทธิในการศึกษาต่อในโรงเรียนใกล้เคียง แต่ผู้ปกครองบางท่านไม่มีความใส่ใจดูเอกสารที่แจก หรือเอกสารไม่สามารถไปถึงมือผู้ปกครอง” ซึ่งสอดคล้องกับครูผู้สอนที่ว่า “ผู้ปกครองบางท่านไม่สามารถที่จะมารับส่งบุตรหลานด้วยตัวเอง ครูจึงฝากแบบสอบถามไปให้กับนักเรียน บางท่านก็ไม่ได้รับเอกสาร นักเรียนอาจหิบบอกจากกระเป๋าก็ทำให้ผู้ปกครองไม่ได้ติดตามข่าวสาร” และสอดคล้องกับผู้ปกครองคนหนึ่งที่ว่า “ไปสมัครศึกษาเรียนต่อในระดับประถมศึกษาไม่ถึงมือผู้ปกครอง อาจเนื่องมาจากนักเรียนทำตกหล่นหายหรือเอาออกมาเล่น จึงไม่สามารถทราบข่าวสารที่ทางศูนย์แจก หรือทำงานจนลืมวันเวลาที่ไปสมัครเรียน” สอดคล้องกับนักเรียนชั้นอนุบาล 3 ที่ว่า “บางทีพ่อแม่ก็ลืม ทำให้ไม่รู้ว่าเริ่มสมัครเข้าเรียนเมื่อไร”

4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน ได้รับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

4.1 ปัญหาพฤติกรรมในห้องเรียนของนักเรียนกับครู ส่วนใหญ่ครูกับนักเรียนก็จะเรียนรู้พฤติกรรมเด็กของแต่ละคน โดยการสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน นักเรียนส่วนใหญ่มีจำนวนมากที่ไม่ค่อยกล้าแสดงออก อาจเป็นเพราะไม่มีความมั่นใจในตัวเอง กลัวตอบคำถามผิด จึงไม่กล้ายกมือตอบคำถามหรือมีความไม่เชื่อมั่นในตนเอง กลัวเพื่อน ๆ จะหัวเราะจึงทำให้ขาดความมั่นใจ ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ว่า “ครูมีวิธีการคอยสังเกตพฤติกรรม

ในชั้นเรียน นักเรียนบางคนก็เก่ง มีความสามารถกล้าแสดงออก บางคนก็มีลักษณะที่ขี้อายไม่กล้าแสดงออก” ซึ่งสอดคล้องกับคณะกรรมการสถานศึกษา ที่ว่า “นักเรียนบางคนไม่กล้าเข้าหาครูหรือพูดคุยกับครู ไม่กล้าแสดงออก” และสอดคล้องกับครูผู้สอนที่ว่า “เรียนไม่เข้าใจหรือมีปัญหาอะไรในชั้นเรียนก็จะไม่พูด ไม่แสดงออกมา และพฤติกรรมการเล่นรุนแรงของเด็ก การพูดจาที่ไม่ไพเราะ” และสอดคล้องกับนักเรียนชั้นอนุบาล 3 ที่ว่า “บางทีคุณครูก็ดุ บางทีคุณครูก็ใจดี บางทีหนูก็ไม่กล้ายกมือตอบคำถามเพราะกลัวตอบผิด กลัวเพื่อนหัวเราะ เลยทำให้ไม่กล้า

4.2 ปัญหาพฤติกรรมนอกห้องเรียนของนักเรียนกับครู พบว่า ปัญหาการดูแลในการทำกิจกรรมนอกห้องเรียนอาจมีปัญหาเรื่องอุบัติเหตุบ้างในบางครั้ง ปัญหาเรื่องอุบัติเหตุมีจำนวนน้อย แต่ถ้าเรามีการป้องกันที่รัดกุมก็จะทำให้นักเรียนมีความปลอดภัยลดอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับตัวนักเรียนได้ ครูไม่ควรมองข้าม ถ้าเกิดพลาดพลั้งมาอาจมีปัญห่อื่น ๆ ตามมา ทางที่ดีไม่ควรให้นักเรียนให้อาหารปลาใกล้ ๆ สระน้ำ หรือควรจะมีการก่อสร้างรั้วกั้นหรือมีป้ายติดบอกข้อควรระวังเพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับตัวนักเรียน ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ว่า “ครูต้องมีการตรวจตราให้นักเรียนให้ดี บางท่านอาจจะเลยไม่มีการตรวจตราให้นักเรียนให้ดี หากมีของเล่นที่ชำรุดก็ให้แจ้งผู้บริหารให้ทราบเพื่อทำการปรับปรุงแก้ไข” สอดคล้องกับคณะกรรมการสถานศึกษา ที่ว่า “ไม่มีการตรวจสอบเครื่องเล่นว่ามีการชำรุดหรือไม่ เห็นแล้วก็เพิกเฉยไม่มีการแก้ไข” และสอดคล้องกับครูผู้สอนที่ว่า “บางทีพานักเรียนไปเล่นของเล่นของมีของเล่นที่ชำรุด หักพัง หรือของเล่นที่เป็นอันตรายก็จะไม่ให้นักเรียนเล่น ครูบางท่านก็ไม่ดูนักเรียนปล่อยให้ไปเล่นไป บางครั้งก็ทำให้เกิดอุบัติเหตุจากการมองข้ามของครู” สอดคล้องกับครูผู้สอนอีกคนหนึ่ง ที่ว่า “สถานที่ตรงสระน้ำ ให้อาหารปลาควรมีการดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดเพราะนักเรียนอาจเกิดอันตรายตกสระน้ำได้”

5. ด้านนักเรียนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน

ด้านนักเรียนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน ได้รับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

5.1 ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน พบว่า นักเรียนบางคนมีพฤติกรรมก้าวร้าว แต่มีจำนวนไม่มาก และชอบเล่นกับเพื่อนรุนแรงถึงขั้นใช้กำลัง ไม่รู้จักการมีน้ำใจในกลุ่มเพื่อน และไม่รู้จักกล่าวคำขอโทษ เป็นพฤติกรรมที่เสี่ยง ต้องมีผู้ใหญ่หรือพ่อแม่ให้คำแนะนำ และมีสิ่งกระตุ้นเพื่อให้นักเรียนเกิดการสำนึกผิดและไม่ให้ทำอีก ดังคำให้สัมภาษณ์ครูผู้สอน ที่ว่า “นักเรียนบางคนมีพฤติกรรมก้าวร้าว ชอบเล่นกับเพื่อน ๆ รุนแรงจนเพื่อนไม่ยอมเล่นด้วย” เช่นเดียวกับครูอีกท่านหนึ่ง ที่ว่า “มีเด็กบางคนที่ชอบแกล้งเพื่อน ที่ไม่ยอมรับผิดเวลาที่ตนเองทำผิด ไม่รู้จักการกล่าวคำขอโทษ และไม่รู้จักการให้อภัย หรือไม่รู้จักแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น” ซึ่งสอดคล้องกับนักเรียนอนุบาลชั้นอนุบาล 3 ที่ว่า “เพื่อนที่แกล้งหนู เค้าจะชอบตีหนูเวลาไม่พอใจ

หรือขอยืมสิ่งของ แล้วหนูไม่ให้” และสอดคล้องกับนักเรียนชั้นอนุบาล 3 อีกคนหนึ่ง ที่ว่า “เพื่อนบางคนชอบเล่นรุนแรง ชกต่อยเพื่อนเป็นประจำทุกวันเลย”

5.2 ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับกลุ่มเพื่อนร่วมชั้นเรียน พบว่า การทำงานเป็นกลุ่ม บางครั้งก็จะดิ้นรนเล่นกับเพื่อน นักเรียนมีสมาธิในการเรียนค่อนข้างน้อย ไม่สามารถช่วยระดมความคิดในการทำงานเป็นกลุ่ม และจะไม่ตั้งใจฟังที่ครูอธิบายในเนื้อหา นั้น ๆ ให้เข้าใจก่อน ก่อนยกมือตอบคำถาม พอพูดเสร็จลงมือทำงานก็จะถามครูใหม่อีกรอบ แต่ตอนอธิบายจะไม่ฟังไปสนใจอย่างอื่น คุยเล่นกับเพื่อนบ้าง ดังคำให้สัมภาษณ์ครูผู้สอนที่ว่า “นักเรียนทุกคนอยากมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน แต่บางคนหรือบางกลุ่มชอบแย่งกันตอบคำถามใครก่อนใครหลัง ไม่สามารถอดทนรอคอยได้” เช่นเดียวกับครูผู้สอนอีกท่านหนึ่ง ที่ว่า “นักเรียนจะมีสมาธิในการฟังครูอธิบายค่อนข้างน้อย การทำงานในชั้นเรียนนักเรียนบางกลุ่มก็จะค่อนข้างเอาแต่คุยเล่น” และสอดคล้องกับครูอีกท่าน ที่ว่า “ไม่สนใจสิ่งที่คุณครูสอนบนกระดานหรือการสั่งงานในการรับผิดชอบมอบหมายงาน จึงทำให้เรียนไม่ค่อยรู้เรื่องและไม่เข้าใจในเนื้อหา นั้น ๆ การร่วมกลุ่มการรับผิดชอบงานร่วมกันบางกลุ่มให้ความสามัคคีช่วยเหลือกันดี” สอดคล้องกับนักเรียนชั้นอนุบาล 3 อีกคนหนึ่ง ที่ว่า “บางกลุ่มเพื่อนก็จะสามัคคีกัน เพื่อน ๆ บางกลุ่มก็ไม่สามัคคีกัน”

5.3 ปัญหาจุดมุ่งหมายของการร่วมกลุ่มและการร่วมมือในกลุ่มเพื่อนร่วมชั้นเรียน พบว่า นักเรียนไม่ค่อยสามัคคีซึ่งกันและกัน บางคนก็จะไม่ช่วยระดมความคิด ไม่รู้จักแบ่งปันสิ่งของ แต่มีบางส่วนที่ยังพบปัญหาอยู่ แต่มีจำนวนน้อย จุดมุ่งหมายของการร่วมกลุ่มคืออยากให้นักเรียนได้ระดมความคิด ดังคำให้สัมภาษณ์ผู้บริหารที่ว่า “จุดมุ่งหมายคืออยากให้นักเรียนเกิดความสามัคคีการทำงานที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม เป็นทีม จะทำให้ระดมความคิดได้มากกว่า” สอดคล้องกับผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลคนหนึ่งที่ว่า “นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม ทำให้เกิดความสามัคคี มีสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนได้” ซึ่งสอดคล้องกับครูผู้สอน ที่ว่า “เป็นอยู่ร่วมกันให้เกิดความสามัคคี ช่วยเหลือกันนักเรียนบางคนก็เข้าใจและบางคนก็ไม่เข้าใจและไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นของตนเอง ไม่กล้าที่จะระดมความคิด รอเพื่อน ๆ คนอื่น ๆ ตอบและไม่เข้าใจการทำงานเป็นกลุ่ม” และความคิดของนักเรียนชั้นอนุบาล 3 ที่ว่า “หนูชอบทำงานเป็นกลุ่มเพราะจะได้ช่วย ๆ กัน ทำให้เกิดความสามัคคี รักกัน”

5.4 ปัญหากิจกรรมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนากระบวนการกลุ่ม พบว่า การจัดกิจกรรมช่วงเช้าหน้าเสาธง ยังมีปัญหานักเรียนไม่ช่วยกันร้องเพลงชาติ สวดมนต์ อากาศค่อนข้างที่จะร้อน การบริหารร่างกายช่วงเช้า การออกกำลังกายหรือการเดินให้เข้ากับจังหวะ นักเรียนผู้หญิงมีความกล้าแสดงออกมากกว่านักเรียนที่เป็นผู้ชาย และร่วมมือเป็นอย่างดี ถ้าผู้ใหญ่ให้การสนับสนุนก็จะทำให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านการทำกิจกรรมกับเพื่อนเพื่อพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมภายในศูนย์ ดังคำให้สัมภาษณ์ของครูผู้สอนที่ว่า “นักเรียนหลายคนก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

นักเรียนชายจะไม่ค่อยกล้าแสดงออกเท่าที่ควรเพราะเนื่องจากขี้อาย” สอดคล้องกับผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลที่ว่า “ยิ่งถ้าโตอนุบาล 3 แล้วยังไม่ค่อยกล้าแสดงออก จะเห็นนักเรียนหญิงกล้าแสดงออกมากกว่า” และสอดคล้องกับนักเรียนชั้นอนุบาล 3 ที่ว่า “หนูชอบเดินหน้าเสาธงนำเพื่อน ๆ ร้องเพลงชาติ สวดมนต์ได้ แต่เพื่อน ๆ บางคนจะไม่กล้าเพราะอาย”

6. ด้านอาคารสถานที่

ด้านอาคารสถานที่ ได้รับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

6.1 ปัญหาสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ พบว่า ปัญหาทางด้านอาคารสถานที่ที่มีปัญหาจำนวนมาก ไม่มีความสะดวกสบาย และยังขาดการโรงทำความสะอาดภายในโรงเรียน เรื่องห้องน้ำที่ไม่สะอาดไม่ถูกสุขลักษณะที่ดี อาคารเรียนที่ไม่พร้อมจึงเป็นปัญหาให้กับนักเรียนเป็นอย่างมาก ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ว่า “อาคารเรียนยังพบมีปัญหาในเรื่องของห้องน้ำนักเรียน และโรงอาหารที่ยังไม่แล้วเสร็จ เราจะต้องจำเป็นใช้พื้นที่ว่างบริเวณหน้าตึกทำเป็นโรงอาหารชั่วคราว” ซึ่งสอดคล้องกับครูผู้สอนที่ว่า “ห้องน้ำของนักเรียนมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนและห้องน้ำก็สกปรกจึงทำให้นักเรียนบางคนไม่ยอมเข้าห้องน้ำ มีการโรงทำความสะอาดแค่ 1 คนไม่เพียงพอ” และสอดคล้องกับนักเรียนชั้นอนุบาล 3 ที่ว่า “ห้องน้ำไม่สะอาดหนูก็ไม่อยากเข้า บางทีก็กลับไปเข้าที่บ้าน” สอดคล้องกับผู้ปกครองอนุบาลคนหนึ่งที่ว่า “ลูกชอบอึ้นปัสสาวะ หรือไม่ยอมเข้าห้องน้ำ กลับมาบ้านบอกว่าห้องน้ำไม่สะอาดแล้วก็ทำให้ไม่กล้าเข้าห้องน้ำ สภาพอากาศร้อน เวลาเข้าแถวหน้าเสาธง และมีเสียงดังของก่อสร้าง ลูกบอกว่นอนไม่ค่อยหลับ ก็จะกลับมาเล่าให้คนที่บ้านฟัง ซึ่งสอดคล้องกับครูผู้สอนอีกท่านหนึ่งที่ว่า “สถานที่ทำกิจกรรมตอนเช้าหน้าเสาธงก็มีพื้นที่จำกัด เพราะกำลังก่อสร้างอาคารเอนกประสงค์ซึ่งยังไม่เสร็จและยังขาดงบประมาณในการสร้างต่อ การเข้าแถวต้องใช้ความระมัดระวังเรื่องความปลอดภัยของนักเรียนเป็นจำนวนมาก”

2. แนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัยของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัยของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย มีแนวทางการพัฒนาสรุปเป็นประเด็นที่สำคัญได้ ดังนี้

1. ด้านการบริหาร

ด้านการบริหาร มีแนวทางการพัฒนาได้ ดังนี้

2.1 แนวทางพัฒนาสภาพการณ์ในการจัดการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ควรให้มีการจัดทำนโยบายที่แน่นอนและให้ทราบกันทั่วถึง ดังคำให้สัมภาษณ์

ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ว่า “ให้มีการนำเสนอรูปแบบนโยบาย กฎระเบียบ ข้อบังคับที่ชัดเจน และเนื้อหาที่จะเผยแพร่ ผู้บริหารจะต้องพิจารณาก่อน เพื่อจะเพิ่มเติมในส่วนที่ขาดหายไป” เช่นเดียวกับ คณะกรรมการการศึกษา ที่ว่า “ในด้านแนวนโยบาย กฎระเบียบ ข้อบังคับของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ผู้บริหาร คณะกรรมการ ครู ควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจน มีความเข้มแข็งต่อกฎระเบียบและข้อบังคับที่วางไว้ ไม่เปลี่ยนแปลงไปเปลี่ยนมา ต้องมีความเป็นมาตรฐานที่ต้องปฏิบัติตามทุกคน” และสอดคล้องกับครูผู้สอนที่ว่า “ควรมีการทำงานนโยบายใหม่ มีกฎที่ชัดเจน มีการแบ่งหน้าที่การบริหารอย่างเป็นระบบ การบริหารงานต้องมีการกระจายอำนาจหรือแต่งตั้งให้บุคลากรมีหน้าที่รับผิดชอบและได้ทำงานที่ตนเองมีความถนัดความสามารถในด้านนั้น ๆ”

ยังสอดคล้องกับครูผู้สอนอีกท่านหนึ่ง ที่ว่า “ควรมีกฎระเบียบข้อบังคับ เช่น ผู้ปกครองที่มาส่งบุตรหลานสายไม่ตรงต่อเวลาในการทำกิจกรรมตอนเช้าเข้าแถวเคารพธงชาติตอน 8.00 น. ทางศูนย์ควรจัดครูเวรคอยยืนรับนักเรียน พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ปกครองทราบถึงผลที่นักเรียนจะได้รับในการเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธงว่าอย่างไรบ้าง บอกถึงข้อดีและข้อเสีย จากนั้นต้องมีการตักเตือนทำสมุดการส่งบุตรหลานของท่านสาย เพื่อเป็นการยืนยันว่าถ้าผู้ปกครองไม่ทำตามกฎระเบียบ ข้อบังคับที่ทางศูนย์ได้วางไว้ บุตรหลานของท่านจะต้องถูกหักคะแนนจิตพิสัย”

2.2 แนวทางการพัฒนาการบริการด้านกิจกรรมของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา หน้าที่ความรับผิดชอบของการทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในศูนย์หัวหน้างาน ควรมีการประชุมแบ่งหน้าที่ให้ชัดเจนว่าครูแต่ละท่านทำหน้าที่อะไร ในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง และแจ้งผู้ปกครองให้ทราบ ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ว่า “เพิ่มกิจกรรมต่าง ๆ ให้มากขึ้นและมีความหลากหลายมากขึ้น พร้อมทั้งให้สอดคล้องกับหลักสูตรและนโยบายของศูนย์” ซึ่งสอดคล้องกับคณะกรรมการสถานศึกษา ที่ว่า “แบ่งหน้าที่ให้มีความชัดเจน มอบหมายงานให้รับผิดชอบ เมื่อทางศูนย์มีกิจกรรมต่าง ๆ ควรแจกปฏิทินกิจกรรมของศูนย์หรือใบกิจกรรมแจ้งให้ผู้ปกครองทราบเพื่อที่จะรับทราบวันเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมภายใน โรงเรียน” และยังสอดคล้องกับครูผู้สอน ที่ว่า “เมื่อมีใบกิจกรรมแจ้งไป ผู้ปกครองที่ไม่มีเวลามารับส่งเองควรฝากข้อมูลให้กับคนที่มารับเด็กทราบและให้แจ้งกับผู้ปกครองเด็กอีกที ถ้าเป็นไปได้ครูควร โทรศัพท์ไปแจ้งผู้ปกครองด้วยตนเอง” และสอดคล้องกับผู้ปกครองคนหนึ่งที่ว่า “ถ้าเกิดบุตรหลานป่วยแล้วเกิดตรงกับวันหยุดครูควรโทรแจ้งให้ผู้ปกครองได้ทราบ อาคารเรียนยังไม่มีความสะดวกในการทำกิจกรรม เมื่ออาคารอเนกประสงค์เสร็จทางศูนย์จะมีพื้นที่ในการจัดกิจกรรมที่กว้างขึ้นและมีความสะดวกสบายมากขึ้น”

2.3 แนวทางการพัฒนาการบริการด้านสวัสดิการให้แก่ผู้เรียน ทางศูนย์ควรมีการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้เรียนคือ ประกันอุบัติเหตุสำหรับนักเรียน ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ว่า “ควรมีกฎบังคับให้ผู้ปกครองทำประกันอุบัติเหตุทุกคนเพื่อจะได้รับความคุ้มครอง

อย่างทั่วถึง เมื่อเกิดอุบัติเหตุเกิดขึ้นผู้ปกครองก็จะสามารถเบิกค่ารักษาได้ ส่วนทางด้านทุนการศึกษา จัดสรรงบประมาณสำหรับนักเรียนที่ครอบครัวยากจน มีการมอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่ยากจน ทุนเรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ส่วนทางด้านอาหารกลางวัน คุณภาพทางด้านโภชนาการ ควรมีการตรวจสอบหรือปรึกษากับ โภชนาการในเรื่องอาหารกลางวันที่นักเรียนจะได้รับและอาหารก็ควรที่จะมีคุณภาพ สด ใหม่ เป็นอาหารที่ถูกหลักโภชนาการครบ 5 หมู่ ซึ่งสอดคล้องกับผู้ปกครองนักเรียนคนหนึ่ง ที่ว่า “ครูควรติดตามประกันอุบัติเหตุให้มีความรวดเร็ว สิ่งที่คุณครูจะได้รับเงินค่ารักษาคืน หากมีความล่าช้าควรแจ้งผู้ปกครองให้ทราบ และเรื่องอาหารกลางวันบุตรหลานควรทานอาหารที่มีประโยชน์”

2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน มีแนวทางการพัฒนาได้ ดังนี้

2.1 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์

ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ควรมีการจัดทำหลักสูตรที่มีความชัดเจน ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของผู้เรียน สอดคล้องกับชุมชนท้องถิ่น ประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้บริหารการศึกษา ที่ว่า “จะต้องมีการเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถทางหลักสูตรมาให้ความรู้ โดยการฝึกอบรมในเรื่องของหลักสูตรการสอน” ซึ่งสอดคล้องกับครูผู้สอนที่ว่า “ให้คณะครูทุกท่านได้มีการฝึกอบรมเรื่องหลักสูตร และการเขียนแผนการสอน และมีการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับผู้เรียนแต่ละระดับชั้น มีการจัดอบรมครูเพื่อพัฒนางานและพัฒนาหลักสูตร” และสอดคล้องกับคณะกรรมการการศึกษาที่ว่า “เชิญวิทยากรผู้ที่มีความรู้ทางด้านหลักสูตรปฐมวัยมาให้ความรู้ในการจัดทำหลักสูตรใหม่ ครูต้องมีความสนใจในเรื่องการสอนมากขึ้น ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ตรงตามหลักสูตรที่ให้ไว้ตามแผนการสอนและประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียน”

2.2 แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

วัดราษฎร์ศรัทธา ควรมีการจะทำให้การจัดการเรียนการสอนที่ดียิ่งขึ้น ต้องมีบุคลากรที่เพียงพอ และมีความรู้ทางด้านปฐมวัย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้บริหารการศึกษาที่ว่า “ทำเรื่องของงบประมาณ การจ้างครูเพิ่ม และขอครูที่จบตรงสายการสอนปฐมวัย เพราะปัจจุบันครูผู้สอนมีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนที่มีอยู่ และเรื่องของผู้ปกครองที่โยกย้ายถิ่นฐานให้มีครูที่เพียงพอที่จะรองรับนักเรียนเหล่านี้” ซึ่งสอดคล้องกับผู้ปกครองคนหนึ่งที่ว่า “ปัญหาการโยกย้ายถิ่นฐานตามผู้ปกครองก็เป็นปัญหาหนึ่งในการศึกษาเพราะเด็กไม่ได้เรียนอย่างต่อเนื่อง กว่าเด็กจะปรับตัวได้ก็กินเวลานานทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน ครูควรมีการสอนเสริมทักษะการวิเคราะห์ การเขียน การอ่าน เพิ่มเติมเพื่อให้เด็กนักเรียนที่ไม่ทันเพื่อนสามารถเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับเพื่อน ๆ คนอื่น ๆ ได้ ฝึกให้เด็กนักเรียนมีความกล้าแสดงออกมากขึ้น”

2.3 แนวทางการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

วัดราษฎร์ศรัทธา ควรมีการจัดบุคลากรครูได้มีการไปอบรมเพื่อนำความรู้ที่จากการฝึกอบรมมาพัฒนาตนเองและนำความรู้มาเผยแพร่ให้กับนักเรียน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้บริหารการศึกษา ที่ว่า “ครูไปอบรมแล้วสามารถนำความรู้จากการฝึกอบรมนั้นมาประยุกต์ใช้ในการสอนเด็กให้ได้ดียิ่งขึ้น และครูก็ต้องผลิตสื่อขึ้นมาเองเพื่อเป็นการประยุกต์ใช้ในชั้นเรียน” สอดคล้องกับครูผู้สอน ที่ว่า “เมื่อสื่อการเรียนการสอนมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการ ครูก็ควรที่จะคิดค้นประดิษฐ์สื่อขึ้นมาเองโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์หรือการไปอบรมเรื่องสื่อการเรียนสอนและนำกลับมาประยุกต์ในศูนย์” สอดคล้องกับครูผู้สอนอีกคนหนึ่งที่ว่า “สื่อจะเป็นตัวช่วยในการให้เด็กนักเรียนอยากเรียนรู้ และสื่อเป็นตัวช่วยเด็กนักเรียนเรียนรู้ได้ไว หากครูสอนแบบขาดสื่อการเรียนการสอนแล้วทำให้เด็กนักเรียนขาดทักษะทางด้านความคิดวิเคราะห์และการเรียนการสอนก็จะไม่สัมฤทธิ์ผล”

2.4 แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินผล ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

วัดราษฎร์ศรัทธา ควรมีการจัดให้มีการวัดและประเมินผลเทอมละ 1 ครั้ง เพื่อจะได้ทราบถึงผลของการเรียนการสอนในเทอมที่ 1 ว่าเด็กนักเรียนแต่ละคนควรเสริมในด้านใดบ้าง ดังคำสัมภาษณ์ของผู้บริหารการศึกษาที่ว่า “ควรที่จะส่งเสริมในด้านนั้น ๆ เพราะเด็กนักเรียนแต่ละคนมีปัญหาการเรียนต่างกันออกไป หากได้รับการวัดและการประเมินผลแก้ไขตั้งแต่เนิ่น ๆ ได้และวัดผลอีกครั้งตอนเทอม 2 การทำวิจัยในชั้นเรียนควรที่จะต้องมีการวัดและประเมินผล หากเด็กนักเรียนในชั้นเรียนมีปัญหาในเรื่องของการอ่าน ครูควรติดตามและแก้ไข” สอดคล้องกับครูผู้สอนอีกคนที่ว่า “ผู้บริหารควรเชิญวิทยากรมาให้ความรู้และวิธีการวัดและประเมินผล เพื่อที่ครูจะได้ใช้เครื่องมือผลได้อย่างถูกต้องและเครื่องมือที่วัดก็จะมีคุณภาพมีประโยชน์สำหรับตัวนักเรียน เนื่องด้วยครูที่วัดราษฎร์ศรัทธามีทั้งคุณวุฒิที่จบครูและไม่ได้จบครูอาศัยการมีประสบการณ์ในการเรียนการสอน แต่ยังขาดทักษะในเรื่องการทำเอกสารต่าง ๆ หรือขาดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิธีการวัดและประเมินผลตัวนักเรียน และอยากให้ผู้บริหารมีการวัดและประเมินผลในการสอนของครูเทอมละ 1 ครั้ง เพื่อประเมินการสอนของครูที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขในการสอนนักเรียนอย่างไรบ้างหรือให้คำแนะนำอย่างไร เพื่อให้ครูนำไปปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น”

3. ด้านการให้บริการผู้เรียน

3.1 แนวทางการพัฒนาการจัดให้ผู้เรียนได้รับความสะดวกสบาย ของศูนย์อบรมเด็ก

ก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา พื้นที่อยู่ใกล้วัดและมีพื้นที่ไม่มาก เป็นศูนย์ขนาดเล็ก ควรมีการพัฒนาอาคารสถานที่ให้นักเรียนมีความสะดวกสบาย อาคารหลังเก่าก็มีอายุหลายสิบปี และทำเรื่องของงบประมาณซื้อโต๊ะ เก้าอี้ ให้นักเรียนมีความเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้บริหารการศึกษาที่ว่า “อาคารอเนกประสงค์อยู่ในระหว่างการพัฒนา ส่วนในเรื่องของห้อง

พยาบาล ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องเครื่องเล่นในร่มสำหรับเด็กนักเรียน คงต้องรองงบประมาณลงมาตอนนี้คงต้องหาวิธีแก้ไขเบื้องต้นกันไปก่อน โดยขอนามั้ยจะส่งยาสามัญประจำมาให้โดยผู้บริหารเป็นคนขอไป เพื่อให้เด็กนักเรียนได้รักษาในอาการเบื้องต้น ส่วนทางด้านสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน หากมีโต๊ะ เก้าอี้ที่ชำรุดควรแก้ไขซ่อมแซม หรือผู้บริหารทำเรื่องของงบประมาณไปที่กรมศาสนาให้มีความเพียงพอกับความต้องการของเด็กนักเรียน” ซึ่งยังสอดคล้องกับครูผู้สอนที่ว่า “หากมีงบประมาณที่เพียงพอก็จะทำให้ศูนย์ของเรามีห้องพยาบาล ห้องคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นประโยชน์ของตัวนักเรียนมาก” สอดคล้องกับผู้ปกครองนักเรียนคนหนึ่งที่ว่า “หากมีอาคารสถานที่ที่ดีทางศูนย์น่าจะอยู่ และมีความปลอดภัย ผู้ปกครองก็มีความไว้วางใจที่จะส่งบุตรหลานมาเข้าเรียนที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วดราชกูร์ศรีทธา จึงรอให้อาคารสถานที่แล้วเสร็จ”

3.2 แนวทางการพัฒนาด้านความปลอดภัยของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

วัดราชกูร์ศรีทธา มีการก่อสร้างอาคารสถานที่ที่เนกประสงค์ ควรมีการทำรั้วหรือตาข่ายให้มีความรัดกุมและควรประชาสัมพันธ์ให้ทราบตรงจุดที่เป็นเขตก่อสร้างพื้นที่ที่อันตราย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้บริหารการศึกษาที่ว่า “เรื่องความปลอดภัยเราช่วยกันเฝ้าระวังทั้งผู้บริหารเองและคณะครูก็คอยดูแลเอาใจใส่นักเรียน เวลาประชุมทุกคนก็จะกล่าวในที่ประชุมกับครูว่าอย่ามองข้ามนักเรียนในสิ่งที่เล็กน้อยอาจเกิดปัญหาใหญ่ได้ หากมีสิ่งใดชำรุดควรแจ้งผู้บริหารทราบ สถานที่ก่อสร้างก็ควรมีการทำรั้วหรือตาข่ายที่รัดกุมขึ้น” ซึ่งสอดคล้องกับคณะกรรมการการศึกษาที่ว่า “ผู้รับผิดชอบการก่อสร้างควรมาดูแลอย่างใกล้ชิด ระวังรั้วรั้วปูนลอะอง สารเคมีที่เป็นอันตราย เพราะบริเวณที่ทำก่อสร้างมีเด็กนักเรียน ถ้าปล่อยปละละเลยอาจจะก่อให้เกิดอันตรายกับเด็กนักเรียนได้” สอดคล้องกับครูผู้สอนที่ว่า “ทางด้านของเสียงรบกวนในการเรียนการสอนหรือการนอนกลางวันของเด็กเล็กก็จะมีเสียงดังในก่อสร้างที่ทำให้เด็กนักเรียนไม่มีสมาธิในเวลาเรียน และในเวลาอนไม่สามารถนอนพักผ่อนได้เต็มที่หรือแม้กระทั่งฝุ่นละออง หรือสารเคมีพัดมาส่งกลิ่นเหม็นที่ทำให้เด็กนักเรียนเกิดมีอาการภูมิแพ้ทั้งด้านระบบทางเดินหายใจที่ติดขัดและทางด้านผิวหนังอาจเกิดผื่นคันได้ ควรมีการปิดประตูหน้าต่างด้านที่ได้รับฝุ่นและสารเคมี และผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการก่อสร้างควรมีผ้าใบปิดทางลมเพื่อไม่ให้ฝุ่นหรือละอองสารเคมีปลิวเข้ามาทางด้านตึกเรียน ส่วนเครื่องเล่นต่าง ๆ อาจจะทำให้ให้นักเรียนเกิดอุบัติเหตุ ควรมีการตรวจสอบและซ่อมแซมบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้”

3.3 แนวทางการพัฒนาด้านสุขภาพของนักเรียนของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

วัดราชกูร์ศรีทธา ควรให้สาธารณสุขมาช่วยดูแลทางด้านอนามัยของนักเรียนและมีการตรวจสอบสุขภาพนักเรียน รวมถึงการดูแลในเรื่องหลักโภชนาการ สุขภาพร่างกายของนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการเจริญเติบโตของนักเรียนทั้งทางด้านร่างกายและสติปัญญา ความสามารถของนักเรียน

หากถ้านักเรียนมีสุขภาพไม่แข็งแรงแล้ว ก็มีผลในการพัฒนาทางด้านสมอง ดังคำสัมภาษณ์ของผู้บริหารการศึกษาที่ว่า “สาธารณสุขควรเข้ามาช่วยเหลือดูแลทางด้านอนามัยของนักเรียนและมาตรวจสุขภาพเด็กนักเรียนปีละ 1 ครั้ง และแจ้งข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับโรคระบาดในเด็กซึ่งแต่ละฤดูกาลจะมีโรคระบาด ควรให้คำแนะนำครู และครูก็กระจายข่าวสารไปยังนักเรียนและผู้ปกครองให้ทราบถึงวิธีป้องกันและแก้ไข” ซึ่งสอดคล้องกับครูผู้สอนที่ว่า “หากมีโรคระบาดเกิดขึ้นกับตัวนักเรียน ควรให้คำปรึกษากับผู้ปกครอง ควรมีการแจกหน้ากากอนามัยให้กับเด็กที่ป่วยแต่ไม่อาจหยุดเรียนได้ หรือโทรให้ผู้ปกครองมารับกลับ และมีสอนวิธีการล้างมือที่ถูกหลักอนามัย เพราะเด็กนักเรียนส่วนใหญ่อุบัติเหตุต้องมีการสัมผัสกันอยู่ตลอดเวลา รวมถึงด้านอาหารที่ต้องสะอาดและถูกหลักโภชนาการ เพราะหากเด็กนักเรียนได้รับสารอาหารที่ไม่เพียงพออาจทำให้การเจริญเติบโตของเด็กไม่ได้มาตรฐานทั้งร่างกายและความคิด ทางศูนย์ไม่มีห้องสำหรับปฐมพยาบาลให้กับเด็กที่เกิอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วยฉุกเฉิน ควรจัดห้องปฐมพยาบาลให้เด็กหรือบุคลากรของศูนย์เพราะเป็นการปฐมพยาบาลเบื้องต้น”

3.4 แนวทางการพัฒนาด้านประชาสัมพันธ์ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

วัดราษฎร์ศรัทธา ควรมีการประชาสัมพันธ์จัดทำเอกสารแจกผู้ปกครองให้ทราบข่าวสารถึงกิจกรรมภายในศูนย์ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้บริหารการศึกษา ที่ว่า “มีการแจ้งข่าวสารให้กับผู้ปกครองทราบในเรื่องการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธาได้จัดขึ้นและทำการติดป้ายประกาศที่หน้าศูนย์อีกครั้งก่อนถึงวันการทำกิจกรรมเพื่อเป็นการเตือนสติของผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับครูผู้สอนที่ว่า “คนที่ไม่สามารถได้รับจดหมายที่ครูแจกไปให้ ครูที่ปรึกษาหรือครูเวรที่พูดหน้าเสาธงก็ควรประชาสัมพันธ์ให้กับนักเรียนเพื่อเป็นการย้ำให้นักเรียนไปสื่อสารกับผู้ปกครองให้ชัดเจนอีกครั้ง”

3.5 แนวทางการพัฒนาด้านแนะแนวศึกษาต่อของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

วัดราษฎร์ศรัทธา ควรมีการประสานงานกับสถานศึกษาอื่น ๆ และแจ้งข่าวสารให้ผู้ปกครองได้ทราบดังคำสัมภาษณ์ของครูผู้สอนที่ว่า “ผู้บริหารควรติดต่อไปยังสถานศึกษา และแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ และเชิญวิทยากรที่จะมาให้ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาได้รู้รายละเอียดในการเข้ารับการศึกษาต่อ มีการจัดประชาสัมพันธ์ในเรื่องการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาทางศูนย์ให้ผู้ปกครองทราบและควรมีการกำหนดวันและเวลาที่แน่นอน” ซึ่งสอดคล้องกับผู้ปกครองคนหนึ่งที่ว่า “ควรมีการแจ้งข่าวสารแนะแนวให้ชัดเจน หรือประชาสัมพันธ์จากประตูหน้าโรงเรียน หรือประกาศให้ชัดเจน หากมีการเปลี่ยนแปลงควรแจ้งให้ผู้ปกครองทราบมีการทำแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาต่อแจกให้กับผู้ปกครอง และใบสมัครในวันที่ผู้ปกครองมาเข้าร่วมการประชุมแนะแนวการศึกษาต่อ”

4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน

4.1 แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมในห้องเรียนของนักเรียนกับครูของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ครูควรมีพฤติกรรมที่ดีเป็นแบบอย่างที่ดีกับนักเรียน และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีแก่นักเรียน มีความเป็นกันเองกับนักเรียน ยิ้มแย้มแจ่มใส มีบุคลิกภาพที่ดี ดังคำสัมภาษณ์ของผู้บริหารการศึกษา ที่ว่า “ครูควรมีบุคลิกภาพที่เป็นตัวอย่างให้นักเรียนเห็น มีรอยยิ้ม ร่าเริงแจ่มใส มีอารมณ์ขัน มีความเป็นกันเองแก่นักเรียน ให้คำปรึกษาได้ จะทำให้นักเรียนอยากเข้าหาและการพูดคุยกับครู” สอดคล้องกับครูผู้สอน ที่ว่า “ครูควรมียิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกันเองกับนักเรียน นักเรียนบางส่วนขาดสมาธิในการเรียน ใจไม่จดจ่อบนกระดาน หรือใจไม่จดจ่อกับครู นั่งเหม่อลอย หรือฟัง หรือมอง แต่อาจไม่เข้าใจในสิ่งที่ครูสอน ครูควรหากิจกรรมที่ทำให้นักเรียนเกิดความตื่นเต้น เกิดความคิด จินตนาการตามหรือการมีสื่อการเรียนการสอนที่ดี ที่น่าสนใจ เพื่อสร้างแรงจูงใจกับนักเรียน” ซึ่งสอดคล้องกับผู้ปกครองคนหนึ่ง ที่ว่า “เด็กส่วนใหญ่จะชอบคุณครูที่อารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความเป็นกันเองต่อเด็ก เด็กอยากเข้าหา คุณครูคนไหนใจดีก็จะกลับมาเล่าให้พ่อกับแม่ฟังทุกวัน” และยังสอดคล้องกับนักเรียนอนุบาล 3 ที่ว่า “หนูชอบคุณครูที่ใจดี สวย พูดเพราะ ไม่เสียงดัง ไม่ตี”

4.2 แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมนอกห้องเรียนของนักเรียนกับครูของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ครูควรมีการดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดเวลาออกนอกห้องเรียน ไปทำกิจกรรมต่าง ๆ ควรมีข้อตกลงให้กับนักเรียนว่าเมื่อออกนอกห้องเรียนแล้วควรปฏิบัติตามอย่างไรให้เหมาะสม ดังคำสัมภาษณ์ของผู้บริหารการศึกษาที่ว่า “การดูแลในการทำกิจกรรมนอกห้องเรียนอาจมีปัญหาเรื่องอุบัติเหตุบ้างในบางครั้ง ครูควรมีการดูแลป้องกัน ไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก หรือตรวจตมนักเรียนให้ดี ตรวจสอบเครื่องเล่นว่ามีการชำรุดเสียหายหรือไม่ หากมีการชำรุดควรมีการตรวจสอบหรือประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริหารทราบ” ซึ่งสอดคล้องกับครูผู้สอนที่ว่า “ครูมีจำนวน 1 คน ต่อนักเรียน 30 คน นักเรียนมีจำนวนเยอะ ครูไม่ควรละสายตาหรือไม่พาดักเรียนไปเขตที่มีสิ่งก่อสร้างหรือเป็นที่ที่อันตรายเพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุ ส่วนในเรื่องของสระน้ำควรจะมีการก่อสร้างรั้วกันหรือมีป้ายติดบอกข้อควรระวังเพื่อไม่ทำให้เกิดอุบัติเหตุได้”

5. ด้านนักเรียนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน

5.1 แนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ครูควรสอนให้นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมชั้นเรียน และควรปฏิบัติตามอย่างไรเมื่ออยู่ร่วมกัน ดังคำสัมภาษณ์ครูผู้สอน ที่ว่า “นักเรียนบางคนมีพฤติกรรมก้าวร้าว ชอบเล่นกับเพื่อน ๆ รุนแรงจนเพื่อนไม่อยากจะเล่นด้วยอาจเกิดจากหลาย ๆ สาเหตุ บางส่วนเป็นปัญหาเรื่องครอบครัว ขาดการดูแลเอาใจใส่บุตรหลาน ไม่มีเวลาให้ ถูกเลี้ยง

อย่างตามใจ อยู่กับตาภัยหรือฝากไว้กับผู้อื่น เด็กบางคนก็จะมีนิสัยที่ก้าวร้าวทำให้ครูต้องดูแลกัน พิเศษ ครูต้องพูดโน้มน้าวใจให้เด็กรู้ถึงข้อดีข้อเสียของการรังแกเพื่อน หรือการนำสิ่งของที่ไม่ใช่ของเรามาเป็นของเรา บอกถึงผลเสียที่จะได้รับให้เด็กได้เข้าใจและเด็กก็จะไม่กล้าทำอีก รู้จักการกล่าวคำขอโทษเมื่อตนเองกระทำผิดและรู้จักการให้อภัยผู้อื่น” ซึ่งสอดคล้องกับครูผู้สอนอีกท่านที่ว่า “ครูควรให้คำแนะนำถึงการมีเพื่อนควรปฏิบัติตนกับเพื่อนอย่างไร หรือควรแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น ครูสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในทางบวก โดยเป็นตัวอย่างในการสร้างเจตคติและพฤติกรรมทางบวกและสร้างสรรค่อนักเรียนกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน ให้ความอบอุ่น และการสนับสนุนส่งเสริมความคิดหรือความร่วมมือตามความเหมาะสม กระตุ้นให้นักเรียนได้มีการเรียนรู้” และสอดคล้องกับนักเรียนชั้นอนุบาล 3 ที่ว่า “คุณครูสอนว่าไม่ให้ทะเลาะกัน มีน้ำใจต่อกัน ผิดต้องรู้จักขอโทษให้อภัยกัน”

5.2 แนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับกลุ่มเพื่อนร่วมชั้นเรียนของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ครูควรให้คำแนะนำและมีวิธีการให้นักเรียนมีสมาธิ โดยการฝึกเพลงสมาธิ ปรบมือ สอนให้รู้จักการรอคอย โดยการหากิจกรรมสั้นๆ มาให้นักเรียนเล่นในชั้นเรียนก่อนนำเข้าสู่บทเรียน ดังคำให้สัมภาษณ์ของครูผู้สอนที่ว่า “แต่บางคนหรือบางกลุ่มชอบแย่งกันตอบคำถามใครก่อนใครหลัง ไม่สามารถอดทนรอคอยได้ ครูควรให้คำแนะนำและมีวิธีการให้นักเรียนมีสมาธิ โดยการฝึกเพลงสมาธิ ปรบมือ สอนให้รู้จักการรอคอยทั้งในเรื่องของการเรียนและในเรื่องอื่น ๆ และนักเรียนบางคนขาดสมาธิในการเรียนใจไม่จดจ่อบนกระดานหรือใจไม่จดจ่อกับครู นั่งเหม่อลอย หรือฟัง หรือมองแต่อาจไม่เข้าใจในสิ่งที่ครูสอน” ซึ่งสอดคล้องกับครูผู้สอนอีกท่าน ที่ว่า “การทำกิจกรรมกลุ่มก็ไม่แสดงความคิดเห็นหรือตอบตามเพื่อน ครูควรดูแลเด็กและให้มีการแสดงความคิดเห็นร่วมด้วย หรือการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา การร่วมกลุ่มการทำงานเป็นการฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบงานร่วมกันให้เกิดความสามัคคีช่วยเหลือ บางกลุ่มเพื่อนร่วมชั้นเรียนก็มีการขัดแย้งกัน ครูควรให้คำแนะนำ”

5.3 แนวทางการพัฒนาจุดมุ่งหมายของการร่วมกลุ่มและการร่วมมือในกลุ่มเพื่อนร่วมชั้นเรียนของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ควรมีจุดมุ่งหมายของการร่วมกลุ่มคืออยากให้นักเรียนได้ระดมความคิด และให้นักเรียนเกิดความสามัคคี ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ว่า “การจัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้กับนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ ซึ่งเป็นบรรยากาศที่เสมือนบ้านหลังที่ 2 ที่มีครูที่ปรึกษาและมือนักเรียนเป็นดังสมาชิกในครอบครัวเดียวกันได้มาบอกเล่าเรื่องราวหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับหรือประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ” สอดคล้องกับครูผู้สอนที่ว่า “เรื่องการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนเป็นการให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการระดมความคิด การแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน

ร่วมกัน ครูควรหากิจกรรมที่สร้างสรรค์ให้นักเรียนทำร่วมกัน และจัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมนั้น ๆ ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง ไม่แบ่งแยกเด็กก่อนเด็กเก่ง เปิดโอกาสให้เด็กอ่อนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น จะถูกจะผิดครูไม่ควรว่ากล่าวหรือหัวเราะ ควรแนะนำหรือให้การสนับสนุนให้เด็กอ่อนมีโอกาสกล้าแสดงออกในชั้นเรียนด้วยเพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่เด็กนักเรียน นักเรียนก็จะเกิดความสุขสนุกสนาน และเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น และการร่วมกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อน”

5.4 แนวทางการพัฒนากิจกรรมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนากระบวนการกลุ่มของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ควรจัดในสถานศึกษา ได้แก่ กิจกรรมเข้าแถวเคารพธงชาติ การจัดระเบียบแถวเพื่อเป็นการพัฒนาตนเองในการอยู่ร่วมกันในองค์กรหรือภายในศูนย์แห่งนี้ ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ว่า “ผู้ปกครองที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของศูนย์ มาส่งบุตรหลานสายต้องมีการตักเตือน เพราะกิจกรรมจะเป็นการเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาของนักเรียนเอง การบริหารออกกำลังกายช่วงเช้าหรือการร้องเพลงเดินให้เข้ากับจังหวะฝึกรสมาธินักเรียน และทำให้นักเรียนมีสมาธิ ร่างกายแข็งแรงอีกด้วย พร้อมทั้งจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่ครูจะมอบให้ เพราะฉะนั้นจิตใจของนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ” ซึ่งสอดคล้องกับครูผู้สอน ที่ว่า “หากนักเรียนมีจิตใจที่สดใสเบิกบาน นักเรียนก็จะอยากมาโรงเรียน มาเรียนหนังสือ ได้มาทำกิจกรรมต่าง ๆ กับเพื่อน ๆ ครูอาจารย์ ฝึกให้นักเรียนมีความเป็นผู้กล้าแสดงออกมากยิ่งขึ้น เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมหน้าเสาธง เช่น การออกมาเต้น มาร้องเพลง มาเล่านิทาน หรือนำสาระความรู้ต่าง ๆ มาเล่าให้เพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ หรือคุณครูฟัง ครูก็ควรให้คำแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียน” และสอดคล้องกับผู้ปกครอง ที่ว่า “นักเรียนมีความเป็นผู้กล้าทุกคนอยู่ที่ว่า ครูจะมองเห็นเด็กคนไหนและดึงออกมาให้เข้าได้กล้าแสดงออก และกล้าที่จะร้องเพลงเต้น ออกกำลังกายกับเพื่อน ๆ”

6. ด้านอาคารสถานที่

6.1 แนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ควรวางแผนจัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงการจัดสภาพแวดล้อมทางด้านอาคารสถานที่หรืออาคารอเนกประสงค์ที่กำลังสร้างอยู่ให้แล้วเสร็จ และซ่อมแซมบำรุงอุปกรณ์ให้สวยงาม พร้อมใช้งาน ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ว่า “บุคลากรภายในศูนย์ควรช่วยกันดูแลหลาย ๆ ฝ่ายครู และนักการภารโรงควรร่วมมือร่วมใจกันและดูแลรักษาให้ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา คุุสะอาด ร่มรื่น น่าอยู่อยู่เสมอ และรณรงค์ให้ผู้ปกครองหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลอาคารเรียนหรือสภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในโรงเรียนให้สะอาด ไม่ทิ้งขยะที่บ่อเกิดความสะดวกหรือความเสียหายให้กับศูนย์หรือชุมชนที่อยู่ในละแวกนี้” ซึ่งสอดคล้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาที่ว่า “แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบนักการภารโรงให้

ชัดเจน ครอบคลุมพื้นที่ มีการประเมินติดตามการทำงานของนักการภารโรง ควรปรับปรุงแก้ไขในเรื่องห้องนํ้านักเรียนให้มีความสะอาด ถูกสุขลักษณะ เพราะถ้าไม่สามารถอาจเป็นปัญหากับตัวนักเรียนได้” และสอดคล้องกับครูผู้สอน ที่ว่า “ครูต้องมีการรณรงค์ให้ความรู้กับนักเรียนในการใช้ห้องนํ้า ควรช่วยกันดูแลรักษาให้สะอาด และรณรงค์สภาพแวดล้อมภายในศูนย์ช่วยกันเก็บขยะ ใบไม้ หรือขยะทั่ว ๆ ไป การทำงานใด ๆ ก็ตามหากทุกคนไม่ช่วยกัน ไม่ร่วมมือกัน ทุก ๆ ฝ่ายก็จะทำให้ศูนย์ไม่น่าอยู่ หากทุกคนช่วยกันร่วมมือร่วมแรงกัน สามัคคีกันศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัชรราษฎร์ศรัทธาก็น่าอยู่”

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียน ของนักเรียนปฐมวัยของศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ใน 6 ด้านตามแนวคิดของ Astin (1968, pp. 147-150) ได้แก่ 1) ด้านการบริหาร สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย 2) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ด้านการให้บริการผู้เรียน 4) ด้านความสัมพันธ์ ระหว่างครูกับนักเรียน 5) ด้านนักเรียน และเพื่อนร่วมชั้นเรียน 6) ด้านอาคารสถานที่ โดยผู้วิจัยได้ เสนอพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัยของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย วิธีการดำเนินการวิจัย เป็นการศึกษาโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานฝ่ายงานบริหารทั่วไป และแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน ปฐมวัยของศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครูผู้สอน 4 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 2 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาล 4 คน นักเรียนชั้นอนุบาล 3 จำนวน 10 คน รวมทั้งหมดจำนวน 21 คน หลังจากได้ข้อมูลแล้วนำมาสรุปการดำเนินงานของฝ่ายงาน บริหารทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัยของศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

สรุปผลการวิจัย

1. ปัญหาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัยของศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ในแต่ละด้านมีดังนี้

1.1 ด้านการบริหาร

1.1.1 ปัญหาสภาพการณ์ในการจัดการดำเนินงานของศูนย์ในด้านแนวนโยบาย กฏระเบียบ ข้อบังคับ ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา พบว่า แนวนโยบาย กฏระเบียบ ข้อบังคับของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา นโยบายไม่ชัดเจน กฏระเบียบยังไม่ได้นำไปสู่การปฏิบัติ ต้องมีการกระจายอำนาจหรือแต่งตั้งครูและคณะกรรมการที่มีความถนัดได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานให้มากกว่านี้ จัดให้ข้อมูลข่าวสาร กฏระเบียบที่ชัดเจน และให้มีความทั่วถึง ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีกันมากขึ้น

1.1.2 ปัญหาการบริการด้านกิจกรรม หน้าที่ความรับผิดชอบของการทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา พบว่า สถานที่การจัดกิจกรรมค่อนข้างจะลำบากในการจัดกิจกรรม เนื่องด้วยทางศูนย์ปรับปรุงสภาพแวดล้อมจึงทำให้ไม่สะดวกต่อการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้ง ขาดความร่วมมือของครูและผู้ปกครองที่บางครั้งอาจไม่สามารถให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมได้ เนื่องจากไม่สามารถหยุดงานได้ ก็จะให้คนที่บ้าน ตา ยาย หรือบ้านใกล้เรือนเคียงที่ว่างมารวมกิจกรรมแทน ได้รับความร่วมมือไม่ดีเท่าที่ควร

1.1.3 ปัญหาการบริการด้านสวัสดิการให้แก่ผู้เรียน พบว่า ผู้ปกครองบางท่านไม่เห็นความสำคัญสวัสดิการที่โรงเรียนจัดให้ และมีความคิดเห็นต่างกัน และความล่าช้าของประกันสังคม ที่เวลาทำเรื่องเบิกค่าใช้จ่าย และเรื่องนักเรียนที่มีฐานะทางบ้านยากจนเป็นจำนวนมาก เปิดโอกาสให้ได้มีการสวัสดิการตรงนี้เพิ่มมากขึ้นก็จะดี

1.2 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

1.2.1 ปัญหาหลักสูตรการเรียนการสอน พบว่า ทางศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ยังมีปัญหาเรื่องหลักสูตรอยู่ ยังขาดความรู้ความเข้าใจเป็นจำนวนมากทางผู้บริหารและครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรเป็นจำนวนมาก หลักสูตรยังไม่มีความทันสมัยและครูไม่สามารถสอนตรงตามแผนการสอนและไม่ได้ประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียน

1.2.2 ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ครูในศูนย์วัดวัดราษฎร์ศรัทธา พบว่า ครูไม่จบสายครุมีจำนวนค่อนข้างมาก และไม่จบตรงสาขาวิชาที่เรียนมาใช้ประสบการณ์ในการสอน และพบปัญหานักเรียนที่มีจำนวนที่มากไป ทำให้ครูอาจดูแลไม่ทั่วถึง เด็กไม่ก่อนกล้าแสดงออก และปัญหาการโยกย้ายถิ่นฐานกำเนิดตามบิดามารดาไปทำงานในที่ต่าง ๆ หรือบางครอบครัวก็นำบุตรหลานไปฝากไว้กับปู่ย่าตายาย ทำให้การเรียนการสอน และความสามารถต่าง ๆ ของผู้เรียนอาจไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร

1.2.3 ปัญหาสื่อการเรียนการสอน พบว่า สื่อไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน เช่น โต้ะ แก้อี นักเรียนยังขาดแคลนอยู่มาก

2.4 ปัญหาการวัดและประเมินผล พบว่า ผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินจึงทำให้ประเมินผลอาจไม่สัมฤทธิ์ผล

1.3 ด้านการให้บริการผู้เรียน

1.3.1 ปัญหาการจัดให้ผู้เรียนได้รับความสะดวกสบาย ทางศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา พบว่า ยังขาดแคลนห้องปฏิบัติการ เช่น ห้องพยาบาล เพราะนักเรียนที่ป่วยอาจเกิดขึ้นได้ทุกขณะ หากมีห้องพยาบาลก็จะสามารถปฐมพยาบาลนักเรียนเบื้องต้นได้ และการขาดแคลนอุปกรณ์การเรียน เช่น โต้ะ แก้อี สำหรับนักเรียนเวลาเขียนหนังสือ ซึ่งมีจำนวนน้อยต้องแบ่งกันใช้ บางตัวก็เกิดการชำรุด เสียหาย ทำให้ไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน

1.3.2 ปัญหาด้านความปลอดภัย ทางศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

วัดราษฎร์ศรัทธา พบว่า ด้านความปลอดภัยอาจมีความปลอดภัยที่ไม่ค่อยรัดกุม อาจมีปัญหาในเรื่องของเสียง สารเคมี ฝุ่นละออง อาจมีผลกระทบต่อตัวนักเรียนได้

1.3.3 ปัญหาด้านสุขภาพของนักเรียน พบว่า ทางศูนย์ไม่มีห้องสำหรับปฐมพยาบาลให้กับนักเรียนที่มีอาการเจ็บป่วยเพื่อคัดแยกนักเรียนที่มีอาการเจ็บป่วยออก จึงเป็นปัญหาและการดูแลเอาใจใส่ของผู้ปกครองบางท่านมีความใส่ใจบุตรหลานน้อยเกินไป

1.3.4 ปัญหาด้านประชาสัมพันธ์ พบว่า การจัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่ข่าวสารของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา มีรูปแบบที่ไม่แน่นอน และไม่มีอย่างต่อเนื่อง ไม่ค่อยละเอียด และประชาสัมพันธ์ไม่มีความทั่วถึง

1.3.5 ปัญหาด้านแนะแนวศึกษาต่อ พบว่า การศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาจึงเป็นปัญหากับตัวนักเรียน พ่อแม่ไม่ทราบว่าต้องยื่นเอกสารการสมัครสอบเข้าประถมศึกษาเมื่อไร ทำให้บุตรหลานของท่านพลาดในการสอบ

1.4 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

1.4.1 ปัญหาพฤติกรรมในห้องเรียนของนักเรียนกับครู พบว่า ครูขาดแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจเรียน นักเรียนไม่กล้าแสดงออก อาจเป็นเพราะไม่มีความมั่นใจในตัวเอง กลัวตอบคำถามผิดจึงไม่กล้ายกมือตอบคำถามหรือมีความไม่เชื่อมั่นในตนเอง กลัวเพื่อน ๆ จะหัวเราะ จึงทำให้ขาดความมั่นใจ

1.4.2 ปัญหาพฤติกรรมนอกห้องเรียนของนักเรียนกับครู พบว่า ปัญหาพฤติกรรมของครูผู้สอน การจัดกิจกรรมนอกห้องเรียน ครูควรมีวิธีป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ ถ้าเรามีการป้องกันที่รัดกุมก็จะทำให้นักเรียนมีความปลอดภัยลดอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับตัวนักเรียนได้ ครูไม่ควรมองข้ามถ้าเกิดพลาดพลั้งมาอาจมีปัญห่อื่น ๆ ตามมา ทางที่ดีไม่ควรให้นักเรียนให้อาหารปลาใกล้ ๆ สระน้ำหรือควรจะมีการก่อสร้างรั้วกันหรือมีป้ายติดบอกข้อควรระวังเพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับตัวนักเรียน

1.5 ด้านนักเรียนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน

1.5.1 ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน พบว่า นักเรียนบางคนมีพฤติกรรมก้าวร้าว แต่มีจำนวนไม่มาก และชอบเล่นกับเพื่อนรุนแรงถึงขั้นใช้กำลัง และไม่รู้จักกล่าวคำขอโทษ เป็นพฤติกรรมที่เสี่ยง ต้องมีผู้ใหญ่หรือพ่อแม่ให้คำแนะนำและมีสิ่งกระตุ้นเพื่อให้นักเรียนเกิดการสำนึกผิดและไม่ให้ทำอีก

1.5.2 ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับกลุ่มเพื่อนร่วมชั้นเรียน พบว่า นักเรียนมีสมาธิในการเรียนค่อนข้างน้อย และจะไม่ตั้งใจฟังที่ครูอธิบายในเนื้อหาอัน ๆ ให้เข้าใจก่อน

ก่อนยกมือตอบคำถาม พอพูดเสร็จลงมือทำงานก็จะถามครูใหม่อีกรอบ แต่ตอนอธิบายจะไม่ฟังไปสนใจอย่างอื่น คุยเล่นกับเพื่อนบ้าง

1.5.3 ปัญหาจุดมุ่งหมายของการร่วมกลุ่มและการร่วมมือในกลุ่มเพื่อนร่วมชั้นเรียน พบว่า การรวมกลุ่มเป็นไปได้ด้วยดี แต่มีบางส่วนที่ยังพบปัญหาอยู่แต่มีจำนวนน้อย นักเรียนเกิดความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเพื่อนร่วมชั้นเรียน

1.5.4 ปัญหากิจกรรมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนากระบวนการกลุ่มที่จัดในสถานศึกษา พบว่า นักเรียนผู้หญิงมีความกล้าแสดงออกมากกว่านักเรียนที่เป็นผู้ชาย และร่วมมือเป็นอย่างดี ถ้าผู้ใหญ่ให้การสนับสนุนก็จะทำให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านการทำกิจกรรมกับเพื่อนเพื่อพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมภายในศูนย์

1.6 ด้านอาคารสถานที่

1.6.1 ปัญหาสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ พบว่า ปัญหาทางด้านอาคารสถานที่ที่มีปัญหาจำนวนมาก ไม่มีความสะดวกสบาย และยังขาดการโรงทำความสะอาดภายในโรงเรียน เรื่องห้องน้ำที่ไม่สะอาดไม่ถูกสุขลักษณะที่ดี อาคารเรียนที่ไม่พร้อมจึงเป็นปัญหาให้กับนักเรียนเป็นอย่างมาก

2. แนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัยของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ในแต่ละด้าน มีดังนี้

2.1 ด้านการบริหาร

ด้านการบริหาร มีแนวทางการพัฒนาได้ ดังนี้

2.1.1 แนวทางพัฒนาสภาพการณ์ในการจัดการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ควรให้มีการจัดทำนโยบายที่แน่นอนและให้ทราบกันทั่วถึง ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ว่า “ให้มีการนำเสนอรูปแบบนโยบาย กฎระเบียบ ข้อบังคับที่ชัดเจน และเนื้อหาที่จะเผยแพร่ ผู้บริหารจะต้องพิจารณา ก่อน เพื่อจะเพิ่มเติมในส่วนที่ขาดหายไป” เช่นเดียวกับคณะกรรมการการศึกษา ที่ว่า “ในด้านแนวนโยบาย กฎระเบียบ ข้อบังคับของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธาผู้บริหาร คณะกรรมการ ครู ควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจน มีความเข้มแข็งต่อกฎระเบียบและข้อบังคับที่วางไว้ ไม่เปลี่ยนแปลงไปเปลี่ยนมา ต้องมีความเป็นมาตรฐานที่ต้องปฏิบัติตามทุกคน” และสอดคล้องกับครูผู้สอนที่ว่า “ควรมีการทำงานนโยบายใหม่ มีกฎที่ชัดเจน มีการแบ่งหน้าที่การบริหารอย่างเป็นระบบ การบริหารงานต้องมีการกระจายอำนาจหรือแต่งตั้งให้บุคคลากรมีหน้าที่รับผิดชอบและได้ทำงานที่ตนเองมีความถนัดความสามารถในด้านนั้น ๆ

2.1.2 แนวทางการพัฒนาการบริการด้านกิจกรรมของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์
ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ควรมีการประชุมแบ่งหน้าที่ให้ชัดเจนว่าครูแต่ละท่านทำหน้าที่อะไร
ในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง และแจ้งผู้ปกครองให้ทราบ

2.1.3 แนวทางการพัฒนาการบริการด้านสวัสดิการให้แก่ผู้เรียนของศูนย์อบรมเด็ก
ก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ควรมีการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้เรียนคือ ประกันอุบัติเหตุสำหรับ
นักเรียน

2.2 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2.1 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์
ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ควรมีการจัดทำหลักสูตรที่มีความชัดเจน ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม
ของผู้เรียน สอดคล้องกับชุมชนท้องถิ่น ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน

2.2.2 แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์
ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ควรมีการจะทำให้การจัดการเรียนการสอนที่ดียิ่งขึ้น ต้องมีบุคลากรที่
เพียงพอ และมีความรู้ทางด้านปฐมวัย

2.2.3 แนวทางการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด
วัดราษฎร์ศรัทธา ควรมีการจัดบุคลากรครู ได้มีการ ไปอบรมเพื่อนำความรู้ที่จากการฝึกอบรมมา
พัฒนาตนเอง และนำความรู้มาเผยแพร่ให้กับนักเรียน

2.2.4 แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินผลของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์
ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ควรมีการจัดให้มีการวัดและประเมินผลเทอมละ 1 ครั้ง เพื่อจะได้ทราบถึง
ผลของการเรียนการสอนในเทอมที่ 1 ว่าเด็กนักเรียนแต่ละคนควรเสริมในด้านใดบ้าง

2.3 ด้านการให้บริการผู้เรียน

2.3.1 แนวทางการพัฒนาการจัดให้ผู้เรียนได้รับความสะดวกสบาย ของศูนย์อบรม
เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ควรมีการพัฒนาอาคารสถานที่ให้นักเรียนมีความสะดวก
สบาย อาคารหลังเก่าก็มีอายุหลายสิบปี และทำเรื่องของงบประมาณซื้อโต๊ะ เก้าอี้ ให้นักเรียนมีความ
เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน

2.3.2 แนวทางการพัฒนาด้านความปลอดภัย ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด
วัดราษฎร์ศรัทธา มีการก่อสร้างอาคารสถานที่ที่เนกประสงค์ ควรมีการทำรั้วหรือตาข่ายให้มีความ
รัดกุมและควรประชาสัมพันธ์ให้ทราบตรงจุดที่เป็นเขตก่อสร้างพื้นที่ที่อันตราย

2.3.3 แนวทางการพัฒนาด้านสุขภาพของนักเรียนของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์
ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ควรให้สาธารณสุขมาช่วยดูแลทางด้านอนามัยของนักเรียนและมีการตรวจ
สุขภาพนักเรียน รวมถึงการดูแลในเรื่องหลักโภชนาการ สุขภาพร่างกายของนักเรียนเป็นสิ่งที่สำคัญ

ในการพัฒนาการเจริญเติบโตของนักเรียนทั้งทางด้านร่างกายและสติปัญญา ความสามารถของนักเรียน หากถ้านักเรียนมีสุขภาพไม่แข็งแรงแล้ว ก็มีผลในการพัฒนาทางด้านสมอง

2.3.4 แนวทางการพัฒนาด้านประชาสัมพันธ์ ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ควรมีการประชาสัมพันธ์จัดทำเอกสารแจกผู้ปกครองให้ทราบข่าวสารถึงกิจกรรมภายในศูนย์

2.3.5 แนวทางการพัฒนาด้านแนะแนวศึกษาต่อของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดวัดราษฎร์ศรัทธา ควรมีการประสานงานกับสถานศึกษาอื่น ๆ และแจ้งข่าวสารให้ผู้ปกครองได้ทราบ

2.4 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

2.4.1 แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมในห้องเรียนของนักเรียนกับครูของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ครูควรมีพฤติกรรมที่ดีเป็นแบบอย่างที่ดีกับนักเรียน และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีแก่นักเรียน มีความเป็นกันเองกับนักเรียน ยิ้มแย้มแจ่มใส มีบุคลิกภาพที่ดี

2.4.2 แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมนอกห้องเรียนของนักเรียนกับครูของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ครูควรมีการดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดเวลาออกนอกห้องเรียนไปทำกิจกรรมต่าง ๆ ควรมีข้อตกลงให้กับนักเรียนว่าเมื่อออกนอกห้องเรียนแล้วควรปฏิบัติตนอย่างไรให้เหมาะสม

2.5 ด้านนักเรียนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน

2.5.1 แนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ครูควรสอนให้นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมชั้นเรียน และควรปฏิบัติตนอย่างไรเมื่ออยู่ร่วมกัน

2.5.2 แนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับกลุ่มเพื่อนร่วมชั้นเรียนของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ครูควรให้คำแนะนำและมีวิธีการให้นักเรียนมีสมาธิ โดยการฝึกเพลงสมาธิ ปรบมือ สอนให้รู้จักการรอคอย โดยการหากิจกรรมสั้นๆ มาให้นักเรียนเล่นในชั้นเรียนก่อนนำเข้าสู่บทเรียน

2.5.3 แนวทางการพัฒนาจุดมุ่งหมายของการร่วมกลุ่มและการร่วมมือในกลุ่มเพื่อนร่วมชั้นเรียนของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ควรมีจุดมุ่งหมายของการรวมกลุ่มคืออยากให้นักเรียนได้ระดมความคิด และให้นักเรียนเกิดความสามัคคี

2.5.4 แนวทางการพัฒนากิจกรรมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนากระบวนการกลุ่มของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ควรจัดในสถานศึกษา ได้แก่ กิจกรรมเข้าแถวเคารพธงชาติ การจัดระเบียบแถวเพื่อเป็นการพัฒนาตนเองในการอยู่ร่วมกันในองค์กรหรือภายในศูนย์แห่งนี้

2.6 ด้านอาคารสถานที่

แนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ควรวางแผนจัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงการจัดสภาพแวดล้อมทางด้าน อาคารสถานที่หรืออาคารอเนกประสงค์ที่กำลังสร้างอยู่ให้แล้วเสร็จ และซ่อมแซมบำรุงอุปกรณ์ ให้สวยงาม พร้อมใช้งาน

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยปัญหาและแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน ปฐมวัยของศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ตามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน นักเรียนอนุบาล 3 มีประเด็นสำคัญที่จะ นำมาอภิปรายด้านปัญหาและแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัย ดังนี้

1. ปัญหาและแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัยของศูนย์ เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย มีดังนี้

1.1 ด้านการบริหาร

ด้านการบริหาร ปัญหาสภาพการณ์ในการจัดการดำเนินงานของศูนย์ในด้านแนวนโยบาย กฏระเบียบ ข้อบังคับของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา พบว่า แนวนโยบาย กฏระเบียบ ข้อบังคับของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา นโยบายไม่ชัดเจน กฏระเบียบยังไม่ได้นำไปสู่การปฏิบัติ ต้องมีการกระจายอำนาจหรือแต่งตั้งครูและคณะกรรมการที่มีความถนัดได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานให้มากกว่านี้ จัดให้ข้อมูลข่าวสาร กฏระเบียบที่ชัดเจน และให้มีความทั่วถึง ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีกันมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะมาศ ลิทธิเดช (2556, หน้า 103) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อม ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนเมืองพัทยา 4 (วัดหนองใหญ่) พบว่า นโยบายการบริหารและ การดำเนินงานตามนโยบายไม่ต่อเนื่อง มีการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนแต่ไม่มีความชัดเจน เป็นรูปธรรมเท่าที่ควร มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับ พัชราภรณ์ โพธิสัย (2558, หน้า 66) ได้ศึกษาเรื่องผู้บริหารโรงเรียนจึงร่วมมือกับครูในการวางโครงสร้างการบริหาร ทำให้ครูปฏิบัติงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งผลทำให้ ความรู้ทางการเรียนดีขึ้น ดังนั้น ทางศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา ควรร่วมมือ ร่วมใจให้มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน และนำไปสู่การปฏิบัติมีการวางโครงสร้างการบริหารงาน

ทำให้ครูปฏิบัติงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถและประสบการณ์ให้มีความทั่วถึงทั้งนักเรียนและผู้ปกครองให้ทราบ

1.2 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ปัญหาครูไม่จบสายครุมีจำนวนค่อนข้างมาก และไม่จบตรงสาขาวิชาที่เรียนมาใช้ประสบการณ์ในการสอน และพบปัญหานักเรียนที่มีจำนวนที่มากไป ทำให้ครูอาจดูแลไม่ทั่วถึง สื่อไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ นักเรียนยังขาดแคลนอยู่มาก และอาคารสถานที่ยังไม่เอื้ออำนวยเพราะมีกำลังก่อสร้างอาคารหลังใหม่ ทำให้การเรียนการสอนไม่มีความสะดวกสบายในการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียน ทำให้การเรียนอาจไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ราตรี ฤกษ์วงศ์ (2548, หน้า 51) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว พบว่า ด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลางเนื่องจากขาดงบประมาณที่ได้ไม่เพียงพอต่อการจัดซื้ออุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชัย คงนุรัตน์ (2552, หน้า 66) ได้ศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านตะเคียนเตี้ย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ไม่มีงบจัดซื้ออุปกรณ์ โสตทัศนูปกรณ์ใช้ในโรงเรียน ดังนั้น โรงเรียนควรมีการจัดหาทุนเพื่อใช้ในการซื้ออุปกรณ์ให้เพียงพอกับการใช้สอยในโรงเรียนและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัฐภัก อุตโท (2558, หน้า 89) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนทางกายภาพของโรงเรียนอนุบาลวัดช่องลม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า อยู่ในระดับมาก การจัดบรรยากาศในในห้องเรียนที่สามารถมีผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียน ห้องเรียนควรมีการตกแต่งให้สวยงาม มีมุมเสริมประสบการณ์ ห้องเรียนมีความสะอาดปลอดภัย มีโต๊ะเก้าอี้ที่เพียงพอ ดังนั้นทางศูนย์ควรจัดมีการหาทุนเพื่อใช้ในการจัดซื้อหาอุปกรณ์ให้มีความต้องการแก่นักเรียนและจัดตกแต่งห้องเรียนให้มีความสวยงามและมีความสะอาดปลอดภัยแก่ตัวนักเรียน จัดมุมเสริมประสบการณ์ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อทำให้ผลการเรียนมีประสิทธิผลมากขึ้น

1.3 ด้านการให้บริการผู้เรียน

ด้านการให้บริการผู้เรียน พบว่า ยังขาดแคลนห้องปฏิบัติการ เช่น ห้องพยาบาล เพราะนักเรียนที่ป่วยอาจเกิดขึ้นได้ทุกขณะ หากมีห้องพยาบาลก็จะสามารถปฐมพยาบาลนักเรียนเบื้องต้นได้ และการขาดแคลนอุปกรณ์การเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ สำหรับนักเรียน เวลาเขียนหนังสือ ซึ่งมีจำนวนน้อยต้องแบ่งกันใช้ บางตัวก็เกิดการชำรุด เสียหาย ทำให้ไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรภรณ์ โพธิ์สัย (2558, หน้า 65) ได้ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาคำนาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประณศศึกษาบึงกาฬ พบว่า การให้บริการผู้เรียนอยู่ในระดับมาก การให้คำปรึกษาของครูแก่นักเรียนทุกคนความพอเพียงของจำนวน โต๊ะและเก้าอี้ในโรงอาหาร และส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมแข่งขันต่าง ๆ ตามลำดับ ควรมีการพัฒนาอาคารสถานที่ให้นักเรียนมีความสะดวกสบาย อาคารหลังเก่าที่มีอายุหลายสิบปี และทำเรื่องของงบประมาณซื้อ โต๊ะ เก้าอี้ ให้นักเรียนมีความเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน

1.4 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน พบว่า ครูขาดแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจเรียน นักเรียนไม่กล้าแสดงออก อาจเป็นเพราะไม่มีความมั่นใจในตัวเอง กลัวตอบคำถามผิดจึงไม่กล้ายกมือตอบคำถามหรือมีความไม่เชื่อมั่นในตนเอง กลัวเพื่อน ๆ จะหัวเราะจึงทำให้ขาดความมั่นใจ และปัญหาเรื่องพฤติกรรมของครูผู้สอน ปัญหาเรื่องความปลอดภัยถ้าเรามีการป้องกันที่รัดกุมก็จะทำให้นักเรียนมีความปลอดภัยลดอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับตัวนักเรียนได้ ครูไม่ควรมองข้ามซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2553, หน้า 30) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมของครู มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมากและมีลักษณะเด่น ๆ ที่นักเรียนมีความสนใจ ได้แก่ ครูแต่งกายเรียบร้อย มีความรู้ในเนื้อหาวิชาดี ควบคุมชั้นเรียนดี พูดเสียงดังฟังชัด ยิ้มแย้มแจ่มใส และเป็นกันเองกับนักเรียน ใจดีมีเหตุผล เข้าสอนตรงเวลาทุกครั้ง มีบุคลิกภาพดี น่านับถือเป็นแบบอย่าง อธิบายเนื้อหาวิชาได้แจ่มแจ้ง และรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเกล้า ปลื้มอารมณ์ (2551, หน้า 59) ได้ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน วังวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ลักษณะพฤติกรรมของครูผู้สอนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบรรยากาศในชั้นเรียน และขณะเดียวกันก็สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ครูสามารถก่อให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ในทางบวก โดยเป็นตัวอย่างในเจตคติและพฤติกรรมทางบวกและสร้างสรรค์ต่อเพื่อนร่วมงาน นักเรียนและผู้ปกครองใช้อำนาจหน้าที่อย่างยุติธรรม ให้ความอบอุ่น และให้การสนับสนุน ส่งเสริมความคิด ครูควรมีพฤติกรรมที่ดีเป็นแบบอย่างที่ดีกับนักเรียน และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีแก่นักเรียน มีความเป็นกันเองกับนักเรียน ยิ้มแย้มแจ่มใส มีบุคลิกภาพที่ดี ครูควรมีการดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด เวลาออกนอกห้องเรียนไปทำกิจกรรมต่าง ๆ ควรมีข้อตกลงให้กับนักเรียนว่าเมื่อออกนอกห้องเรียนแล้วควรปฏิบัติตนอย่างไรให้เหมาะสม

1.5 ด้านนักเรียนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน

ด้านนักเรียนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน พบว่า นักเรียนบางคนมีพฤติกรรมก้าวร้าว แต่มีจำนวนไม่มาก และชอบเล่นกับเพื่อนรุนแรงถึงขั้นใช้กำลัง และไม่รู้จักกล่าวคำขอโทษเป็นพฤติกรรม

ที่เสียง ต้องมีผู้ใหญ่หรือพ่อแม่ให้คำแนะนำและมีสิ่งกระตุ้นเพื่อให้นักเรียนเกิดการสำนึกผิดและไม่ให้ทำอีก นักเรียนมีสมาธิในการเรียนค่อนข้างน้อย และจะไม่ตั้งใจฟังที่ครูอธิบายในเนื้อหา นั้น ๆ ให้เข้าใจก่อน ก่อนยกมือตอบคำถาม พอพูดเสร็จลงมือทำงานก็จะถามครูใหม่อีกรอบ แต่ตอนอธิบายจะไม่ฟัง ไปสนใจอย่างอื่น คุยเล่นกับเพื่อนบ้าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะมาศ สิทธิเดช (2556, หน้า 106) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียน โรงเรียนเมืองพิทยา 4 (วัดหนองใหญ่) พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เพื่อนร่วมห้องเรียนตั้งใจ สนใจ เนื้อหาที่คุณครูสอน นักเรียนยอมรับการตักเตือนระหว่างกลุ่มเพื่อน และนักเรียนช่วยกันค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากที่เรียนในห้องเรียนเสมอ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐมนต์ ปัญจวิณิน (2553, หน้า 61) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านไร่จันดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ด้านเพื่อนร่วมชั้นเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากโรงเรียนเป็นสังคมพื้นฐานแห่งการอยู่ร่วมกันของผู้เรียนที่มาจากความแตกต่างของครอบครัว มีผลต่อการปรับตัวและการยอมรับของผู้เรียน ดังนั้น ทางศูนย์ควรมีกิจกรรมที่ทำร่วมกันเป็นกลุ่มและให้นักเรียนช่วยกันค้นคว้าหาความรู้ มีการสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนให้นักเรียนสนใจในกิจกรรมที่ครูสอน

1.6 ด้านอาคารสถานที่

ด้านอาคารสถานที่ ปัญหาสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ พบว่า ปัญหาทางด้านอาคารสถานที่ที่มีปัญหาจำนวนมาก ไม่มีความสะดวกสบาย อีกทั้งในเรื่องความสะอาด ความปลอดภัย มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำกิจกรรม และยังขาดการโรงทำความสะอาดภายในโรงเรียน เรื่องห้องน้ำที่ไม่สะอาด ไม่ถูกสุขลักษณะที่ดี อาคารเรียนที่ไม่พร้อมจึงเป็นปัญหาให้กับนักเรียนเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐภัก อูทโท (2558, หน้า 93) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนทางกายภาพของโรงเรียนอนุบาลวัดช่องลม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งต้องให้มีการพัฒนา อาคารเรียนมีป้ายนิเทศ อาคารเรียนของโรงเรียนมีความเป็นระเบียบมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีแสงสว่างที่เพียงพอ อาคารมีความแข็งแรงมั่นคงและมีความปลอดภัย มีการตกแต่งอาคารเรียนให้มีสีสดใสสวยงามและมีทางขึ้น-ลงสะดวก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ราตรี ลกะวงศ์ (2549, หน้า 16-17) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว กล่าวว่า สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ ควรจัดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยน่าดู อยู่ในตำแหน่งหรือบริเวณที่เหมาะสมและเอื้อประโยชน์ต่อการใช้สอยและทางศูนย์ก็พบปัญหาในเรื่องของห้องน้ำที่ไม่สะอาด ไม่ถูกหลักอนามัย ซึ่งสอดคล้องกับสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม (2547, หน้า 4-5) กล่าวว่า การจัดห้องสุขาหรือส้วม โรงเรียนได้เกณฑ์

มาตรฐาน (HAS) หมายถึง 1) สะอาด (Healthy) โดยส้วมโรงเรียนต้องได้รับการปรับปรุงซ่อมแซมให้มีลักษณะตามเกณฑ์ถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitation conditions) ห้องน้ำ ห้องส้วม และสุขภัณฑ์ทั้งหมดจะต้องสะอาดไม่มีกลิ่นเหม็น และสภาพแวดล้อมที่สวยงามส่งผลดีต่อร่างกายและจิตใจของผู้ใช้บริการ 2) เพียงพอ (Accessibility) โดยโรงเรียนต้องมีส้วมเพียงพอแก่ความต้องการของผู้ใช้ รวมถึงผู้พิการและส้วมต้องใช้งานตลอดเวลาให้เปิดบริการ 3) ความปลอดภัย (Safety) โดยโรงเรียนต้องปรับภูมิทัศน์ให้สวยงาม ดูแลสถานที่ตั้งไม่เปลี่ยว ห้องส้วมแยกเพศชาย-เพศหญิง และมีแสงสว่างเพียงพอ ดังนั้น ทางศูนย์ควรช่วยกันดูแลอาคารเรียนให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด และนำคู่มือบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการติดป้ายบอกตรงอาคารเรียนทางขึ้น-ทางลงเพื่อความเป็นระเบียบของนักเรียน ช่วยกันดูแลรักษาเรื่องความสะอาดของห้องน้ำภายในศูนย์ให้ถูกสุขลักษณะ ทางไม่ถูกสุขลักษณะควรปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับนักเรียน ปฐมวัย และจัดหางบประมาณในการจ้างภารโรงเพิ่มให้มีความเพียงพอต่อความต้องการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางเพื่อพัฒนาปัญหาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัยศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ดังนี้

ปัญหาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัย

ด้านการบริหาร มีการดำเนินงานน้อย กวระเบียบยังไม่ได้นำไปสู่การปฏิบัติ ต้องมีการกระจายอำนาจหรือแต่งตั้งครูและคณะกรรมการที่มีความถนัดได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานให้มากกว่านี้ จัดให้ข้อมูลข่าวสาร กวระเบียบที่ชัดเจน และให้มีความทั่วถึง

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตร ครูไม่จบตรงตามสายสาขาวิชาที่สอน สื่อและอุปกรณ์ขาดแคลนเป็นจำนวนมาก

ด้านการให้บริการผู้เรียน ยังขาดแคลนในเรื่องงบประมาณในการสร้างห้องปฏิบัติการ เช่น ห้องพยาบาล

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ครูควรเป็นแบบอย่างให้ดีแก่นักเรียนและยิ้มแย้มแจ่มใสมีความเป็นกันเองกับนักเรียน และตรวจตราดูนักเรียนให้มีความปลอดภัย

ด้านนักเรียนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน นักเรียนมีพฤติกรรมที่ชอบเล่นรุนแรง พฤติกรรมก้าวร้าว มีสมาธิในการเรียนน้อย

ด้านอาคารสถานที่ ยังปรับปรุงแก้ไขยังไม่แล้วเสร็จควรมีการป้องกันให้รัดกุม

แนวทางการพัฒนา

1. การบริหาร ควรความร่วมมือร่วมใจให้มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน และนำไปสู่การปฏิบัติ มีการวางโครงสร้างการบริหารงานทำให้ครูปฏิบัติงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถ และประชาสัมพันธ์ให้มีความทั่วถึงทั้งนักเรียนและผู้ปกครองให้ทราบ
2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ควรจัดมีการหาทุน เพื่อใช้ในการจัดซื้อหาอุปกรณ์ให้มีความต้องการแก่นักเรียน และจัดตกแต่งห้องเรียนให้มีความสวยงาม และมีความสะอาดปลอดภัยแก่ตัวนักเรียน จัดมุมเสริมประสบการณ์ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อให้ผลการเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. ด้านการให้บริการผู้เรียน ควรมีการพัฒนาอาคารสถานที่ให้นักเรียนมีความสะดวกสบาย อาคารหลังเก่าที่มีอายุหลายสิบปี และทำเรื่องของบประมาณซื้อโต๊ะ เก้าอี้ ให้นักเรียนมีความเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน
4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ครูควรมีพฤติกรรมที่ดีเป็นแบบอย่างที่ดีกับนักเรียน และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีแก่นักเรียน มีความเป็นกันเองกับนักเรียน ยิ้มแย้มแจ่มใส มีบุคลิกภาพที่ดี ครูควรมีการดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดเวลาออกนอกห้องเรียนไปทำกิจกรรมต่าง ๆ ควรมีข้อตกลงให้กับนักเรียนว่าเมื่อออกนอกห้องเรียนแล้วควรปฏิบัติตนอย่างไรให้เหมาะสม
5. ด้านนักเรียนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน ควรมีกิจกรรมที่ทำร่วมกันเป็นกลุ่มและให้นักเรียนช่วยกันค้นคว้าหาความรู้ มีการสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนให้นักเรียนสนใจในกิจกรรมที่ครูสอน
6. ด้านอาคารสถานที่ ควรช่วยกันดูแลอาคารเรียนให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาดและน่าดู มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อีกมีการติดป้ายบอกตรงอาคารเรียนทางขึ้น-ทางลง เพื่อความเป็นระเบียบของนักเรียน ช่วยกันดูแลรักษาเรื่องความสะอาดของห้องน้ำภายในศูนย์ให้ถูกสุขลักษณะ ทางไม่ถูกสุขลักษณะควรปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับนักเรียน ปฐมวัย และจัดหางบประมาณในการจ้างภารโรงเพิ่มให้มีความเพียงพอต่อความต้องการ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัยศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
2. ควรศึกษารูปแบบการวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียนปฐมวัยศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2543). คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา การจัดสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- กรมสามัญศึกษา. (2539). เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2539. กรุงเทพฯ: กुरुสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). หลักสูตรการเรียนการสอนแบบหน่วยบูรณาการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กัญญ์ธิดา ยอดดี. (2555). สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 1 จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เกียรติสุดา ศรีสุข. (2552). ระเบียบวิธีวิจัย. เชียงใหม่: โรงพิมพ์ครองช่าง.
- เฉลิม พรหมคุณาภรณ์. (2539). ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตการศึกษาที่ 12 สังกัดคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชนาธิป พรกุล. (2544). รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง CATS. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โชคชัย ชยวัช. (2547). นักการตลาด CEO ตอน สมรรถุ์การตลาด. กรุงเทพฯ: ซี.พี.บุ๊คสแตนด์ดาร์ด.
- ณฐมนต์ ปัญจวิณิน. (2553). สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านไร่จันดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐภัค อุทโท. (2558). การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนทางกายภาพของโรงเรียนอนุบาลวัดช่องลม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ทรงศนีย์ วรหาคำ. (2554). การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียน วัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิตนา แจมมณี. (2550). รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- นิรมล ศตวุฒิ. (2534). การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิตา ชูโต. (2551). การวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: พริน โพร.
- บุญเกล้า ปลื้มอารมณ์. (2551). สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านวังวน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปฏิคม พงษ์ประเสริฐ. (2550). การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียน เทศบาลสังกัดเทศบาลเมืองนครนายก. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปิยะมาศ ลิทธิเดช. (2556). การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียน โรงเรียนเมืองพญา 4 (วัดหนองใหญ่). วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (2546). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- พัชราภรณ์ โพธิสัย. (2558). สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาคำนาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์. (2551). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิด วิธีการและเทคนิค การสอน. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- พูลทรัพย์ มานะดี. (2547). การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนชุมชนบ้านโพนเมือง อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- ภัทรภร ภาคสารศรี. (2552). ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนเมืองพญา. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ภูริณี ตอบกลาง. (2554). การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านโนนสาวเอ้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มยุรี สิงห์โทราช. (2536). ความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนและสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2532). พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ราตรี ลกะวงศ์. (2548). การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ลัดดา ภูเกียรติ. (2552). การสอนแบบโครงงานและการสอนแบบใช้วิจัยเป็นฐาน: งานที่ครูประถม ทำได้. กรุงเทพฯ: สาระแอนด์ซันพริ้นติ้ง.
- เลิศศักดิ์ คำปลิว. (2551). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: เลิฟ แอนด์เลิฟเพรส.
- วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. (2535). พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม มูลฐานทางพฤติกรรมเพื่อ การออกแบบและวางแผน (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภกิจ วงศ์วิวัฒนุกิจ. (2550). พจนานุกรมศัพท์การวิจัยและสถิติ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สงบ มณีแสง. (2532). การบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม เอกสารประกอบการสอนวิชา บริหาร 300 การบริหาร โรงเรียนและการนิเทศการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.
- สมชัย คงนุรัตน์. (2552). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน บ้านตะเคียนเตี้ย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). รายงานผลการวิจัยโครงการวิจัยวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษาปีงบประมาณ 2552. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2547). สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษากับนโยบายการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ลำลี รักสุทธิ. (2544). เทคนิคการจัดการเรียนการสอนและเขียนแผนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- สุภัทรา ปิณฑะแพทย์. (2534). จิตวิทยาทั่วไป แนวคิด และทฤษฎีขั้นมูลฐาน. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- สุมิตร สุวรรณ. (2552). การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ. เข้าถึงได้จาก <http://onzonde.mutiply.com>
- หวน พันธุ์พันธ์. (2528). การบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. (2552). แนวทางการสร้างค่านิยมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรพันธุ์ ประสิทธิ์รัตน์. (2533). รายงานการวิจัย: การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- อาคม รุนสีงาม. (2550). ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนคลองน้ำใส วิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อารีญา สดาร์ตัน. (2556). การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตราชเทวี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อารีย์วรรณ อ่วมธานี. (2552). การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลเชิงคุณภาพ. เข้าถึงได้จาก <http://onzonde.mutiply.com>
- อุมพร นิลพัฒน์. (2555). สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านมาบตาพุด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Astin, A. W. (1968). *The college environment*. New York: American Council on Education.
- Bloom, B. S. (1990). *Human characteristic and school learning*. New York: Harper Collins.

- Brayboy-Locklear, J. (2003). *The motivational influence of the school environment on the resiliency of native American school students in selected North Carolina Public School*. Retrieved from <http://www.linkedin.com/pub/jennifer-locklear/23/124/aa4>
- Chin, C. C. (1993). A study of environment knowledge, attitude and behavior of secondary students pre and in service teachers in Taiwan. *Dissertation Abstracts International*, 32(14), 247.
- Jiang, M. S., Sanada, A., Ushio, H., Tanaka, M., & Ohshima, T. (2002). Inhibitory effects of Enokitake mushroom extracts on polyphenol oxidase and prevention of apple browning. *LWT-Food Sci. Technol*, 35, 697-702.
- Keefe, M. (2003). Enduring tension in the 200 defence white paper. *Australian Journal of Politics and History*, 15(4), 39.
- McVey, R. (1989). *Ergonomics and the learning environment*. NJ: Prentice Hall.
- Merriam, S. (1993). Adult learning: Where have we come from? Where are we headed?. *New Directions for adult and continuing education*, 57, 5-14.
- Patton, C. (1985). *Sex and germs: The politics of AIDS*. Boston: South End Press.
- Rogers. (1969). *The social psychology of the primary*. London: Routledge.
- Romine, S. (1974). Student and faculty perception of an effective university instructional climates. *The Journal of Educational Research*, 68(6), 139-143.
- Savage, J. (1991). *England's dreaming: Sex pistols and punk rock*. London: Faber.
- Wallbery, H. J. (1987). *Psychological environment in the international encyclopedia teaching and teacher education*. Oxford: Pergaman Press.
- Yee, A. H. (1971). *Social interaction in education setting*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือการวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อหาคูณภาพเครื่องมือการวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ. 6621.8/ว.1189

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

22 พฤศจิกายน 2558

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือการวิจัย

เรียน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำโครงการวิจัย
2. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วยนางสาวพรพรรณ จิตต์สม นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 57921070 ได้รับความเห็นชอบให้ทำ งานนิพนธ์ เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย โดยอยู่ในความดูแลของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวี เป็นประธานกรรมการ ควบคุมงานนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ศูนย์นวัตกรรมการบริหาร และผู้นำทางการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา

โทร. 038-102052

โทรสาร 038-745811

(สำเนา)

ที่ ศธ. 6621.8/ว.1190

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

22 พฤศจิกายน 2558

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เรียน

ด้วยนางสาวพรพรรณ จิตต์สม นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 57921070 ได้รับความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย โดยอยู่ในความดูแลของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษาจึงมีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา

โทร. 038-102052

โทรสาร 038-745811

(สำเนา)

ที่ ศธ. 6621.8/ว.1191

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

22 พฤศจิกายน 2558

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วยนางสาวพรพรรณ จิตต์สม นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 57921070 ได้รับความเห็นชอบให้ทำ งานนิพนธ์ เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย โดยอยู่ในความดูแลของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ เป็นประธานกรรมการ ควบคุมงานนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ศูนย์นวัตกรรมการ บริหารและผู้นำทางการศึกษาจึงมีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวก ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา

โทร. 038-102052

โทรสาร 038-745811

ภาคผนวก ข

- แบบสัมภาษณ์
- แบบนามผู้ให้ข้อมูล

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัย

ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดวัดราษฎร์ศรัทธา

สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ถูกสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา

สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา

สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ถูกสัมภาษณ์

ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่เกี่ยวกับตนเองตามความเป็นจริง

- ( ) ผู้บริหาร
- ( ) คณะกรรมการศึกษาสถานศึกษา
- ( ) ครู
- ( ) ผู้ปกครอง
- ( ) นักเรียนชั้นอนุบาล 3

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของ

นักเรียนปฐมวัยศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดราษฎร์ศรัทธา สังกัดองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ใน 6 ด้าน

1. ด้านบริหาร
2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ด้านการให้บริการผู้เรียน
4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน
5. ด้านนักเรียนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน
6. ด้านอาคารสถานที่

1. ปัญหาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัย “ด้านการบริหาร” มีอะไรบ้าง

1.1 ปัญหาสภาพการณ์ในการจัดการดำเนินงานของศูนย์ในด้านแนวนโยบาย
กฎระเบียบ ข้อบังคับ มีปัญหาอะไรบ้าง

.....

.....

แนวทางการพัฒนา

.....

.....

1.2 ปัญหาการบริการด้านกิจกรรม

.....

.....

แนวทางการพัฒนา

.....

.....

1.3 ปัญหาการบริการด้านสวัสดิการให้แก่ผู้เรียน

.....

.....

แนวทางการพัฒนา

.....

.....

2. ปัญหาสภาพแวดล้อมทางการเรียนปฐมวัย “ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน” มีอะไรบ้าง

2.1 ปัญหาหลักสูตรการเรียนการสอน

.....

.....

แนวทางการพัฒนา

.....

.....

2.2 ปัญหาการจัดการเรียนการสอน

.....
.....
แนวทางการพัฒนา
.....
.....

2.3 ปัญหาสื่อการเรียนการสอน

.....
.....
แนวทางการพัฒนา
.....
.....

2.4 ปัญหาการวัดและประเมินผล

.....
.....
แนวทางการพัฒนา
.....
.....

3. ปัญหาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัย “ด้านการให้บริการผู้เรียน” มีอะไรบ้าง

3.1 ปัญหาการจัดให้ผู้เรียนได้รับความสะดวกสบาย

.....
.....
แนวทางการพัฒนา
.....
.....

3.2 ปัญหาด้านความปลอดภัย

.....
.....

แนวทางการพัฒนา

3.3 ปัญหาด้านสุขภาพของนักเรียน

แนวทางการพัฒนา

3.5 ปัญหาด้านประชาสัมพันธ์ การบริการ

แนวทางการพัฒนา

3.6 ปัญหาด้านแนะแนวศึกษาต่อ มีอะไรบ้าง

แนวทางการพัฒนา

4. ปัญหาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัย “ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน” มีอะไรบ้าง

4.1 ปัญหาพฤติกรรมในห้องเรียนของนักเรียนกับครู

แนวทางการพัฒนา

4.2 ปัญหาพฤติกรรมนอกห้องเรียนของนักเรียนกับครู

.....

.....

แนวทางการพัฒนา

.....

5. ปัญหาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัย “ด้านนักเรียนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน” มีอะไรบ้าง

5.1 ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน

.....

.....

แนวทางการพัฒนา

.....

.....

5.2 ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับกลุ่มเพื่อนร่วมชั้นเรียน

.....

.....

แนวทางการพัฒนา

.....

.....

5.3 ปัญหาจุดมุ่งหมายของการร่วมกลุ่มและการร่วมมือในกลุ่มเพื่อนร่วมชั้นเรียน

.....

.....

แนวทางการพัฒนา

.....

.....

5.4 ปัญหากิจกรรมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนากระบวนการกลุ่มที่จัดในสถานศึกษา

.....

.....

แนวทางการพัฒนา

.....

.....

6. ปัญหาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนปฐมวัย “ด้านอาคารสถานที่” มีอะไรบ้าง

.....

.....

แนวทางการพัฒนา

.....

.....

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

1. พระครูพิศาลชโลปมคุณ
2. คุณอคุตเดช สารีการ
3. คุณจารุณี ศรีเมือง
4. คุณนุชรักษ์ หมอยาคี
5. คุณอิสริย์ ทองระอา
6. คุณสำออง ชลิตาภรณ์
7. คุณสมบุญณ์ ผดุงไทยธรรม
8. คุณณัฐวรรณ ศรีทองทิม
9. คุณอมรรัตน์ บริบูรณ์
10. คุณอรพิมพ์ ชมจิต
11. คุณกำไร บริบูรณ์
12. ค.ช.ฉัตรมงคล อุยไขพันธ์
13. ค.ช.นริศ มณีทิพย์
14. ค.ช.ณัฐภัทร โคตาพาจันทร
15. ค.ช.ณัฐพร ปรางจันทร
16. ค.ช.วรเชษฐ์ จันคุณ
17. ค.ญ. ณภัสนันท์ ศรีทองทิม
18. ค.ญ. ชุตติกาญจน์ เกิดสำโรง
19. ค.ญ. ธนัชชา สืบศรี
20. ค.ญ. ปิยะพร คำคุ้ม
21. ค.ญ. ณัฐนิชา พลเยี่ยม